

מפקד אזור עזה

מגן המפקד לעיניים אורחיים

דו"ח עזה

נובמבר 56 - מרץ 57

ש.ס.ר

ד ו " ח ע ז ה
גובסבר 58 - סרץ 57

ח ו כ ן
עניני - מספרי

ע ס ו ר

צורת הממשל ותחולת החוק באזור עזה

1	המצב בימי המצרים
2	המצב לאחר כניסת ח.ה.ל.
	ארגון המינהל האזרחי
3	המבנה והארגון בזמן שלטון המצרים
5	ארגון המינהל האזרחי הישראלי
5	מבנה המינהל, סמכויות וכפיפות
7	תאום ודרכי סגירה
7	ח ק צ י ב
	נחונים כלליים
8	אוכלוסיה, נחונים סטטיסטיים
8	מבנה ערבי
8	מבנה מקצועי
8	בריאות
9	ס ע ד
9	ח נ ו ך
10	כלכלה
11	תקלאות
12	תעשיה
13	מסחר
13	בנקים

14	 סגנון
17	 יחסי חוץ והסברה
22	 פנים
26	 חנוך
30	 משפטים
39	 דתות
42	 אוצר
47	 הקלאות
61	 מסחר ותעשיה
64	 בריאות
72	 סעד
80	 החבורה
82	 דואר
88	 עבודות צבוריות

נספחים

1	נספח מס' 1	 חנוך (בהיותם, מורים, חלסירים)
2	נספח מס' 2	 דתות (עדות נוצריות ומכתבי הערכה)
3	נספח מס' 3	 דתות (העדה הנוסלמית)
4	נספח מס' 4	 דתות (מוסדות דת)
5	נספח מס' 5	 דרוג ורישום עובדים מקומיים
6	נספח מס' 6	 הווי במהנות הפליטים
7	נספח מס' 7	 סקר תעשיות
8	נספח מס' 8	 שווק מצרכים
9	נספח מס' 9	 מפול אונרו"א בפליטים
10	נספח מס' 10	 סעד (לות חלוקה מצרכים)
11	נספח מס' 11	 אוצר (מסים)
12	נספח מס' 12	 בריאות (מוסדות)
13	נספח מס' 13	 פנים (אוכלוסיה, נתונים סטטיסטיים)
14	נספח מס' 14	 מבנה המינהל האזרחי
15	נספח מס' 15	 מבנה השלטון המצרי

כג' אדר ב' תשי"ז
27 במרץ 1957

דו"ח הפינהל האזרחי

ע ז ה

נובמבר 56 - מרץ 57

צורת המסל והתולת החוק באזור עזה

1. המצב בימי המצרים

- א. השלטון המצרי באזור עזה ייחד לאזור מעמד מיוחד של שטח ארץ ישראל כבוש על-ידי הצבא המצרי.
- ב. מבנה השלטון באזור היה דומה למעמד ארץ ישראל תחת השלטון הבריטי. זה התבטא בכך שהמצרים הוציאו חוק במצרים בדומה לדבר המלך במועצה משנת 1922, שהסמך את הממשלה המצרית להתחזק באזור באילו היה מושבה מצרית ושר ההגנה והימיה המצרי קבל את המסכיות שהיו לשר המושבות הבריטי לגבי ארץ ישראל.
- ג. האזור הוחזק על ידי המצרים כיחידה טריטוריאלית סגורה מבחינה פוליטית ופיסקלית. היו גבולות מבט בין האזור למצרים וכמו כן בין האזור לעולם. למרות שהמטבע המצרי היה המטבע החוקי היחידה לאזור קוימו הגבלות חמורות של מסחר בין האזור למצרים כולל הגבלות לגבי העברת כספים מהאזור למצרים.
- ד. המצרים עם כבוש האזור השאירו את החוק המנדטורי כפי שהיה קיים ב-15.5.1948 ובמשך 8 שנות שלטונם באזור פרסמו חוקים בחלקם חדשים שמקורם היה החוק המצרי ובחלקם תקונים על החוק המנדטורי. החוקים פורסמו בעתון רשמי מיוחד שהוצא על ידי המצרים.
- ה. האדמיניסטרציה שמעלה באזור עם כניסת המצרים המשיכה לפעול לפי דרישתם. לאחר מכן הם הכניסו בה אותם התקונים הנחוצים לשם התחזקת האזור כיחידה אדמיניסטרטיבית ופוליטית בלתי תלויה. תקונים אלה היו מעין טלאים של משרדים מרכזיים שהודבקו על משרד מושל המחוז המנדטורי בעזה. כך קבל המושל הצבאי המצרי של האזור, שנקרא "מושל אדמיניסטרטיבי" את המסכיות הן של נציב עליון והן של מושל מחוז. כמו כן נקבעו משרות מרכזיות כגון יועץ משפטי, מפקח כללי של משטרה וכדומה וחוקמו כל הדרגות של מערכת בחי המשפט כולל בית משפט עליון.

1. הפקירי חגג של האדמיניסטרציה נמסרו לידי קציני צבא מצרים והאוכלוסיה המקומית קבלה את התפקידים המסנים והשוטפים של האדמיניסטרציה.

2. הסאב לאחר כניסת צ.ה.ל.

א. שלטונות ישראל התיחסו לאזור כאל אזור כבוש, וניהלו אותו בהתאם להנחיות אמנה ג' נבה. לפיכך, הושאר החוק הקיים בחוקם ושונה רק בו במידה ועמד במחירה לעצם קיום שלטון ישראל באזור, או לסדרים שנקבעו לשמירת בטחון הצבא ובטחון כוחות צ.ה.ל. לניהול האזור על-ידי כוחות צ.ה.ל. מינה הרמטכ"ל מושל צבאי שנקרא לאחר מכן "מפקד צ.ה.ל. באזור עזה" ומושל זה נטל לעצמו את כל הסמכויות של שיפוט ומינהל וניהל את האזור על-פי סמכויות אלה.

ב. הבסיס הקונסטיטוציוני לשלטון צ.ה.ל. באזור עזה הושחת במנשר מס. 2 שפורסם מטעם מפקד צ.ה.ל. באזור, האומר:

"המשפט שהיה קיים באזור עזה ביום כז' בחשון תשי"ז (1 בנובמבר 1956) יעמוד בתקפו עד כמה שאין בו משום סתירה למנשר זה או למנשרים, או לצווים שניתנו או יינתנו על-ידי, בשינויים הנובעים מחוץ כינונו של שלטון צבא הגנה לישראל באזור עזה.

כל סמכות של שלטון, מינהל ושיפוט על אזור עזה ותושביו, הוא מעתה נתונה לי ותופעל על ידי מי שיפעל לפי הוראותי, או מי שנחמנה לכך על ידי."

למנשר הנ"ל היה חוקף רטרואקטיבי מיום כניסת צ.ה.ל. לאזור.

ג. שלטונות ישראל במשך ארבעה חודשי שלטונם באזור כמעט לא שינו דבר במערכת השיפוט והחוקים שהיתה קיימת בו. לא כן לגבי האדמיניסטרציה הכללית. בשטח זה הוקם מינהל חדש שלא התייחס למינהל שתיה קיים בימי שלטון המצרים, והאזור נוהל על ידו מחוץ הנחה שהנו שלוחה של המינהל הישראלי, ומחוץ הנחה שהאזור קשור, מבחינה כלכלית, למדינת ישראל.

ארגון המנהל האזרחי

1. המבנה והארגון בימין שלטון המצרים

- א. פרוט המבנה ראה נספח 15....
- ב. מחוך לימוד המבנה של שלטון המצרים באזור נראה כאילו רוכזו פונקציות רבות מדי בידי המושל האדמיניסטרטיבי עצמו.
- ג. פרט לבתי הדין המוסלמים הצבאים והאזרחיים וכן שלושת האגפים הראשיים עמדו תחת פיקוחו הישיר של המושל 5 פונקציות חשובים.
- ד. לחלן ההשוואה למבנה שלנו:
 - (1) חמשה הפונקציונרים המוזכרים דלהלן משתלבים אצלנו בחוך האגפים:
 - (א) האפוסטרופוס על נכסי אויב - בחוליה האוצר קבוצה כלכלה או נפקדים
 - (ב) החובע הכללי - בחוליה המשפטים - קבוצה מינהל;
 - (ג) מחלקת המשפטים או פרקליט - בחוליה המשפטים, קבוצה מינהל;
 - (ד) ח י נ ו ך - בחוליה חינוך, באגף מינהל
 - (ה) עבודות סוציאליות ופליטים - עבודות סוציאליות בחוליה הסעד בקבוצה שירותים וענייני הפליטים רוכזו בחוליה יחסי חוץ.
 - (ו) מינהל חבריאות - בחוליה חבריאות, קבוצה שירותים.

(2) שלושת הקבוצות שנקראו "מינהל עבודות ציבוריות", "מינהל בטחון ופנים" ו"מינהל אוצר וכלכלה" הן במידה מסוימת למבנה שלנו, פרט לאסור בסעיף 1 דלעיל ועוד:

- (3)
 - (א) קבוצה ראשונה "מינהל עבודות ציבוריות" מראה על התפתחות ופיתוח עבודות ציבוריות.
 - (ב) אם נשווה קבוצה זאת לקבוצה "שירותים" שלנו נראה כי הפונקציות דואר וטלפון וס.ע.צ. ישנם במבנה שלנו שעה שסעד ובריאות חסרים ומופיעים בכפילות ישירה למושל האדמיניסטרטיבי. החבורה אינה מופיעה במבנה כי בוצעה ע"י הסמטה בפונקציות מוגבלות לרישוי בלבד.

- (4)
 - (א) מינהל בטחון ופנים פיקח ישירות על הגזרות.
 - (ב) במבנה שלנו כל גזרה הוותה כשלעצמה מחוז, כאשר מפקד הגזרה הוא הממונה על המחוז וקצין מטה פנים מדריך ומפקח על עבודת המחוזות, שעה שבשלטון המצרים נשאר האזור כמחוז אחד מתקופת שלטון המנדט. העבודה המוניציפלית נותלה ע"י קצין מחוז אחד.

- (ג) בניגוד למבנה שלנו בו המשמרה מהווה גוף בפני עצמו אשר מתואם ע"י המושל בלבד, הרי המשמרה אצלם כפופה לראש מינהל בטחון ופנים, הגיונית, כי משמרה זאת הינה מקומית בלבד.
- (ד) נוסף לנ"ל אנו מבחינים במחלקה מיוחדת לחקירות וכן חקירות פליליות שכפי הנראה מקבילה לש.ב. שלנו.
- (5) (א) מינהל אוצר וכלכלה כולל כאצלנו פונקציות כלכליות כגון תקלואח, פיקוח מזונות משק וכן פונקציות של אוצר, בולטת כאן הפונקציה של קצין מחוז אוצר במבנה הסנדטורי.
- (ב) לא נזכר מאומה בקבוצה זאת על ענין המסחר שכפי הנראה נוהל ע"י לשכת המסחר בעזה.

מ י כ ו ם .ה.

- (1) נראה כאילו המצרים לא טרחו במשך שמונת שנות מינהל בעזה לבצע ריאורגניזציה במינהל אלא "הדביקו" טלאים בו החל מהמבנה שקיבלו ב"ירושה" משלטון המנדט וגמור בשינויים שהוכנסו במשך שנות שלטונם.
- (2) המבנה שלהם הינו מסורבל ומפורז ואינו בנוי על פירמידת פיקוח ותאום מינהלי נכון אלא בנוי על מקרים לפי התפתחות האדמיניסטרציה במקום.
- (3) נראה כאילו לא קיבלו את העקרון כי את הפונקציות הספציפיות כגון בחי"משפט למיניהם, חינוך ובריאות אפשר לכפוף מבחינה מנהלית לקבוצה משרדים מבלי שראש הקבוצה יתערב בבעיות ספציפיות אלא ינהל ויתאם אתן בלבד.
- (4) מתקבל רושם כי ראשי הקבוצות והפונקציות הבודדות שהיו כפופות ישירות למושל נהנו ממידה רבה של סמכויות וחופש פעולה ואי-פיקוח מחמיר, אחרת אין לראות כיצד המושל השתלט על מבנה מסורבל כזה.
- (5) הנ"ל לאור העובדה שפרט לאפשריות של מעל בכספים וכל הקשור בכך ומקרים אחרים של ניצול לרעה של סמכויות התנהל המינהל המצרי כסדרו.
- (6) יחכן ויש להדגיש כאן שרוב הפונקציות עד למשרדים הקטנים נוחלו ע"י קציני צבא מצריים (בהוספה סגל מקומי מקומה) וברורנות מצרית לאורך כל הקו דבר שבטא לא פעם ע"י פקידים לשעבר של השלטון המצרי וחושבים שונים.
- (7) נוסף לכך יש להדגיש שאין במבנה כלל כל פונקציה צבאית מהורה כגון מודיעין הצבא הפלמטינאי או הצבא המצרי, דבר זה מוריד מעל שכמו של המושל מעמסה כבדה משחררו לפעולת ניהול אזרחית מהורה של האזור ^{שמו} הנראה נוהלו בנפרד לגמרי.

2. ארגון המינהל האזרחי הישראלי

א. הקמת הממשל הצבאי (כולל פונקציות אזרחיות)

- (1) עם כניסת צ.ה.ל. לאזור, אורגן והוקם ממשל צבאי שפעל גם בכל שטחי החיים האזרחיים, הפעיל את שרותי הבריאות, את העיריות ושטחי חיים תיוניים אחרים.
- (2) אולם, הורגש מיד שיש צורך - כל זמן שתאזור מוחזק כיחידה אוסטרליסטית ומשפטית נפרדת במדינת ישראל - לחקים ארגון מיוחד של מינהל ציבורי אזרחי. לפיכך הוכר העקרון של הקמת שני אגפים - צבאי ואזרחי - בחוף מפקדת צ.ה.ל. באזור עזה.

ב. הקמת המינהל האזרחי

- (1) מארגני המינהל האזרחי השתמשו, ככל האפשר, בנסייון ובמבנה של האוסטרליסטית האזרחית הקיימת במדינה. מצד שני, היה הכרח להשאיר את ההכרעה לבצוע במקום, במיוחד בשל חתנאים המיוחדים ששררו באזור.
- (2) לפיכך הוקמו נציגויות של כמעט כל משרדי הממשלה במדינה, מתוך עקרון שיהיו קשורים קשר מקצועי עם משרדיהם ובקשר מיקודי עם מפקד האזור.
- (3) כל הנציגויות הנ"ל רוכזו באגף האזרחי שבראשו עמד סגן למפקד לעניינים אזרחיים. אגף זה היווה, מצד אחד, קבוצה של נציגי כל משרדי הממשלה מבחינת נושאי המיפול, אך מצד שני היווה משרד כללי אחד מבחינת המנהלה. בהתאם לאותו קו נערך הקציב מיוחד ונפרד לאגף.

3. מבנה המינהל, משרדות וכפיפות

א. סגן המפקד לעניינים אזרחיים

- (1) לשם בצוע הוראות מפקד האזור ופקוח על פעולות האוסטרליסטית האזרחית בשטח, מונה, כאמור, סגן למפקד לעניינים אזרחיים.
- (2) סגן המפקד הנ"ל פועל מטעם המפקד בכל שטחי האוסטרליסטית האזרחית ומשתתף בכל הדיונים הקשורים בבצוע הפעולות העשויות להשפיע על אוכלוסית האזור.

ב. עוזרים ראשיים

- (1) לעזרה סגן המפקד עומדים שלושה עוזרים ראשיים המסונים על שלוש קבוצות קציני סטה הקרובים זה לזה מבחינה פונקציונלית.
- (2) עוזרים אלה מרכזים את עבודה כל קבוצה וקבוצה, מנחים את החוליות שבהן ומפקחים על עבודתן מטעם סגן המפקד.

ג. קציני המטה

- (1) כל קצין מטה בשלוש הקבוצות הנ"ל עומד בראש חוליה ששטח פעולתה חופף, במידת האפשר, את שטח הפעולה של משרד ממשלתי במדינת ישראל.
- (2) קצינים אלה נבחרו מתוך המשרדים הממשלתיים בישראל אך פועלים באזור מטעם המפקד.
- (3) קצין המנגנון שהינו כפוף ישירות לסגן המפקד, מנהל חוליה בנפרד כדוגמת יחיד החוליות.

ד. חוליות קציני המטה

חוליות קציני המטה הנ"ל מרוכזות בשלוש הקבוצות כדלהלן:

- (1) קבוצת המנהל כוללת קציני מטה לענייני פנים, רחוק חינוך ומשפטים.
בראש הקבוצה עומד העוזר הראשי למינהל.
- (2) קבוצת הכלכלה כוללת את קציני המטה לענייני אוצר, הקלאות ומסחר וחעושה.
בראש הקבוצה עומד העוזר הראשי לכלכלה.
- (3) קבוצת השרותים הכוללת את קציני המטה לענייני בריאות, סעד, דואר, התבורה ועבודות צבוריות.
בראש הקבוצה עומד העוזר הראשי לשרותים.

ה. פונקציות נוספות

נוסף לפונקציות הנ"ל קיימות הפונקציות הבאות:

- (1) היועץ המשפטי, אף כי הוא מהווה חלק מחוליה המשפטים אולם חלק מהפקידו כפוף ישירות למפקד האזור. החוליה מנותלת ומתואמת ע"י עוזר ראשי למינהל.
- (2) יועץ כלכלי, שתפקידו לייעץ בכל הקשור בתפעולת החיים הכלכליים של האזור והתאמתה לאינטרסים הכלכליים של המדינה.
- (3) קצין מנגנון שתפקידו לנהל את כל ענייני המנגנון האזורי באזור במקביל לשטחי הפעולה של נציבות שרות המדינה בישראל, תוך התיעצות בקבלת הנחיות מקצועיות מסנה. כפוף ישירות לסגן המפקד.
- (4) קצין ליחסי חוץ שתפקידו לעמוד בקשר עם המוסדות חזרים, כולל אונר"א, למשל בעתונאים בהתאם להנחיות דובר צ.ה.ל. וכן לנהל הסברה לחושי האזור. חוליה קצין מטה זה כפופה, מבחינה עניינית, ישירות למפקד, אך מהווה מבחינה מינהלית כחלק מהאגף האזורי.

1. מאה אגפה לאיגוף תצפית 14

4. תאום ודרכי פניה

א. בשטח פעולתם בשטחי הגזרות נקבע כי על קציני הסטה לחאם את צעדיהם עם מפקדי הגזרות.

ב. במידה ומקיימים הם משרדים בגזרות יהיו משרדים אלה כפופים אליהם מבחינת מקצועית ומינהלית למפקדי הגזרות לקבלת הוראות לפעולה. לפיכך מהווה למעשה הגזרה מעין משרד מחוזי של כל החוליות של קציני הסטה. ואסנם לא קויים למעשה סעיף זה כלשנו.

ג. התכתבות קציני הסטה ועוזרים ראשיים אושרה כדלקמן:

- (1) יתכתב ישירות עם מפקדי הגזרות בענין הדרכה ודרכי פעולה בלבד. עם העתק לעוזר הראשי הממלאים.
- (2) כל הצעה קצין סטה לביצוע, תועבר קודם לכן לעוזר הראשי הממלאים אשר רק הוא בשמו של סגן המפקד לעניינים אזוריים יוריד את ההנחיות לביצוע לגזרות.
- (3) העתק כל הוראה לביצוע תועבר לסגן הצבאי.

ד. (1) מפקד גזרה יתכתב עם כל קצין סטה כאשר העתקים יועברו לעוזר הראשי הממלאים.

(2) מפקד גזרה ברצותו להטעיל פונקציה שהיא בגזרתו יפנה ישירות לסגן המפקד האזורי או לעוזרו הראשי הממלאים.

ה. (1) כל פניה של קצין סטה לגורם חוץ (פרט למשרדו במדינת) תועבר לעוזר הראשי הממלאים.

(2) עוזר ראשי יתכתב עם גורם חוץ באמצעות מסכל/אגם ממסל צבאי.

5. תקציב

לאחר אישור התקציב נקבעו הכללים כדלקמן להוצאת כספים למען שמור על פיקוח בניצול התקציב:

- א. קצין סטה הרוצה בהוצאת כספים ימלא פקודת השלום.
- ב. פקודת השלום תועבר לעוזר הראשי לאישור.
- ג. פקודת השלום לשכר עובדים תועבר לקצין המנגנון לאישור.
- ד. כל פקודת השלום תשא את הסעיף בהקציב ממנו יוצא הכסף.

נתונים כלליים

בחלק זה של הדו"ח ניתנים מספרים ועובדות שנדלו מתוך נתונים סטטיסטיים של השלטון המצרי ומתוך הנסיון שנרכש בחקופת הממשל הישראלי. חלק מהנתונים המספריים הם אומדנות בלבד. יש להתייחס בהסתייגות לנתונים מצריים מסוימים וביחוד למספרי האוכלוסיה. חלק זה אינו בא לגרוע מהנתונים המופיעים בשאר חלקי הדו"ח אלא מתייחס אליהם ונותן תמונה כללית בלבד.

1. אוכלוסיה - נתונים סטטיסטיים

- א. לפי נתונים מצריים לחדש יולי 1956 הסתכם מספר האוכלוסיה בכ-325.000, מזה כ-104.000 מקומיים ופליטים כ-221.000. לפי אומדן הממשל הישראלי הסתכם מספר האוכלוסיה בכ-310.000 תושבים, מזה מקומיים כ-95.000 ופליטים כ-215.000.
- ב. לפי אומדן זה מתחלקת האוכלוסיה המקומית לכ-67.000 עירוניים (עזה וחן יוניס) וכ-28.000 כפריים (8 כפרים). נוסף לכ"ל חיים באזור כמה אלפי בדואים.
- ג. הפליטים מחולקים לכ-130.000 תושבי מחנות וכ-80.000 המזורים בתוך הערים והכפרים. בין הפליטים כ-30.000 בדואים שרובם חיים במחנות.
- ד. ניתן להניח שמספר האוכלוסיה המקומית מתקרב למציאות. לא כן המצב לגבי מספר הפליטים. לאור ידיעות שנתקבלו מאונר"א ולאחר מדגם נסיוני שנעשה ע"י הממשלה הישראלית יש להניח שמספר הפליטים מוגזם בכ-17-20% למידות יתר - ראה בספחים לפי הנתונים של אונר"א.

2. מבנה עדתי

- א. כל האוכלוסיה הנה מוסלמית בדתה מלבד כ-2.300 נוצרים שרובם מקומיים תושבי עזה (אוסדוקסים -1.900; קתולים כולל לטינים-500; פרוטסטנטים 50; ארמנים -50).
- ב. חלק ניכר של בני העדות הנוצריות עוסקים במקידות ובמסחר ונמצאים במצב כלכלי טוב. ראשי העדות הנוצריות בישראל בקרו בעדה והביעו שביעות רצון והערכה בכתב אודות טפול הממשל הישראלי בעדותיהם.
- ג. למידות יתר - ראה בספחים

3. מבנה מקצועי

- א. רוב בנינה ומנינה של האוכלוסיה הנה חקלאית במקצועה. השאר מוחרים ופקידים. בעלי מקצועות חופשיים כמעט אינם בנמצא. ישנם 10 רופאים כלליים, 3 רופאי שניים וכמה עשרות עורכי דין. קיימת שכבה גדולה של פקידות לעידה. בין הפליטים ישנם בעלי מלאכה ודייגים מעולים. בעלי המקצוע לא נשארים לרוב באזור ומוצאים להם מקומות קליטה בסעודיה, לוב וארצות המפרץ הפרסי.

4. בריאות

- א. בתי החולים מפותחים למקומיים ולפליטים. קיימים 6 בתי חולים; 5 ממלתיים ו-1 פרטי. מאלה 3 כלליים ו-3 למחלות מדבקות ולמחלות עיניים.
- ב. ב-3 בתי החולים הכלליים 260 מטות לעומת צרך מינימלי כ-450 (בהישוב של 1 1/2 מטה לכל 1.000 תושבים). נוסף לכך קיים מחסור חמור במטות למחלות שחפת, עור, מין, עיניים, וכן חדרי ניתוח ומטות לילודות (יש 72 מטות לילודות הסייכות לאונר"א לעומת אף מטה אחת למקומיים). אין באזור בית חולים לחולי רוח (למידות יתר ראה בספח ...).

ב. בשטח הרפואה המונעת למקומיים קיימת לשכת תברואה מרכזית בעזה אליה קשורות 8 יחידות מרחביות. כן קיימות 2 תחנות טפול באם ובילד ומרפאה אחת ליד כל בית הולים. על מנת להגיע לרמה מינימלית בשטח הרפואה המונעת יש להגדיל את השירותים ב-100% לשירות הפליטים קיים מרכז בריאותי אחד בכל מחנה הכולל מרפאה כללית ותחנת טפול באם ובילד.

ג. קיים מחסור חמור ברופאים באזור. נמצאים כ-30 רופאים (מהם רק 10 מקומיים), כלומר רופא לכל 10.000 תושבים לעומת רופא לכל 450 תושב בישראל. מורגש מחסור לא פחות חמור באחיות מוסמכות ומעשיות הן בשטח האשפוז והן בשטח הרפואה המונעת.

ד. באזור 3 רופאי שניים בלבד (2 פרטיים ואחד בשירות אונרו"א - כולם בעיר עזה) מורגש הצורך ב-6 רופאי שניים נוספים לפחות.

5. ט ע ד

א. עובדת יסוד בשטח זה היא זיקתם של כ-2/3 מהאוכלוסייה המקומית לתמיכה סוציאלית המתבטאת באספקת מזון בסיסי חנם. בימי המצרים חלקה הממשלה הודשית 6 ק"ג קמח לנפש. נוסף לכך חלקה החברה הפילנתרופית האמריקאית "קאר" לנצרכים כמויות קטנות של אבקת חלב גבינה ושמן. הממשל הישראלי חלק חדשית לנצרכים 7 ק"ג קמח לנפש, וכמו כן ספק לכל נצרך ק"ג אחד סוכר במחיר הקצוב הנהוג בישראל. כמו כן טפלה חולית הסעד של הממשל הישראלי בחלוקת מצרכי חברת "קאר" ובחלוקת חלב ל-20.000 ילד.

ב. בתקופת השלטון המצרי הגיע מספר הנצרכים שנחשבו כנ"ל לכ-60.000 לעומת זאת עלה מספר הנצרכים בתקופת הממשל הישראלי ונע בין 65-68.000. עליה זו באה בעקבות הוספת משפחות הערבים, הנעדרים והפקידים המובטלים, לרשימת המזדקקים לסעד (ראה נספח)

ג. בשתוף עם אונרו"א החזיק הממשל הישראלי בבית יתומים ל-72 יתום.

6. ח י נ ו

א. ערב כניסת צה"ל לאזור היתה מצבת בתי הספר כדלקמן:

מורים	תלמידים	מוסדות	בית"ס ממשלתיים
423	27004	29	
311	23549	21	עממי סה"כ - בנים
112	3455	8	בנות
56	3643	6	תיכון ומקצועי סה"כ
37	2334	4	בנים
19	1209	2	בנות
970	43190	74	בתי"ס אונרו"א
630	27932	46	עממי סה"כ
340	15258	28	בנים
26	610	2	בנות
13	420	1	הימנתי מקצועי סה"כ
13	190	1	בנים
479	30747	35	בנות
996	43800	76	סה"כ בתי"ס ממשלתיים
			" " אונרו"א
			סה"כ כללי

ב. מהנ"ל אפשר לראות שאחוז התלמידים מבין ילדי הפליטים גבוה בהרבה מאשר בין הילדים המקומיים. יש לציין שהלמוד העממי והתיכוני ניתן חינם ע"י הממשלה.

ג. בתקופת הממשל הישראלי פעלו כל בתי הספר הממשלתיים כולל תיכוניים, וכן בתי הספר העממיים של אונרו"א (כתות א-ה). אחוז הבקורים בבתי הספר היה ירוד ביותר בין 75-85% בכתות א-ד, ב-40-65% בכתות ה-ה ואחוז נמוך ביותר בבתי הספר התיכוניים.

ד. תכניות הלמוד וכן ספרי הלמוד הנם אלה הנהוגים במצרים. אחת מבעיות החינוך החמורות ביותר בתקופת הממשל הישראלי הייתה החלפת הספרים ותכניות הלמוד במטרה להתאימם לשלטון ישראלי. בעיה זו לא באה על פתרונה מתוך מחסור במומחים לאי העובדה ששאלה זו לא נפתרה אף בבתי הספר הערביים בישראל.

ה. חמורה לא פחות הייתה בעיה השגת מורים מתאימים בייחוד בשטח המקצועות הריאליים. בתקופת השלטון המצרי מילאו את המחסור מורים מצריים.

ו. אחת מבעיות היסוד היא בעיה פציאת עבודה לגורמי בתי הספר. עד כה נפתרה בעיה זו ע"י קליטתם של הגורמים בעבודות מחוץ לרצועה. קיים בענין זה מעגל קסמים - מחסור תעסוקה במשך הנוער לבתי ספר תיכוניים וע"י כך הוא מחמיר את בעיה התעסוקה של האינטליגנציה.

ז. לפירוט נוסף ראה נספח

7. כ ל כ ל ה

א. כללי-הפורטנציאל הכלכלי של אזור עזה לא הספיק בימי שלטון המצרים לפרנסת תושבי הקבע, לרבות הפליטים. מצב זה מתבאר ע"י העובדה שמבחינה כלכלית אזור עזה הוא חלק בלתי נפרד מא"י ושהוא אינו יכול להיות יחידה כלכלית נפרדת. הגורמים העיקריים שהשפיעו על מצבו הכלכלי של האזור הם:

1. ניתוק האזור מהמשק הארץ ישראלי.
2. ניתוקה של האוכלוסיה החקלאית מחלק מאדמותיה.
3. המצאותם של למעלה מ-200,000 פליטים בתוך האזור.
4. המצאותם של כוחות צבא מצריים במספרים ניכרים באזור. השפעת גורמים אלה נתנת לסכום בנקודות הבאות:

1. ניצול מכסימלי של החקלאות המקומית לשם אספקת תוצרת חקלאית מריה לאוכלוסיה המוגברת.
2. הגברת היבוא של מצרכי מזון ומוצרי צריכה נזכח יצוא סטטי.
3. התעשרותם של קומץ קטן של בעלי אדמה וסוחרים והתרוששות רב תושבי הקבע.
4. הגברת האבטלה וירידת שכר העבודה למינימום נזכח לחץ הפליטים על שוק העבודה והעדר חוקים סוציאליים.
5. מיתוח ענף הדיג ותעשיית האריגים והשטיחים ע"י פליטים בעלי מקצוע.
6. מריחת המסחר והברחות.

ב. הכנסות במטבע חוץ - הכנסות מטבע חוץ הן גורם חשוב ביותר בכלכלת האזור. אומדן ההכנסות השנתיות בלירות מצריות הוא:

תשלומי אונרו"א לפקידים ועבודות	1.000.000
העברות כספים מקרובי הפליטים בארצות ערב	600.000
הכנסות מיצוא הדריים	300.000
כיסוי גרעון התקציב ע"י מטשלת מצרים	450.000
הוצאות אישיותם של הסגל הצבאי המצרי	60.000
פנסיה של פקידים מנדטוריים.	30.000
סה"כ	2.440.000

אין בידינו אומדנות לגבי הוצאות הצבא המצרי במקום.

ה. חלקאות

א. הענף הכלכלי החשוב ביותר ברצועה מבהינת ההכנסה והעסקת כח אדם. שטח הרצועה הוא 335 דונם ומתחלק ל:

דונם	152,000	אדמה מעובדת
"	133,000	חולות ודיונות
"	335,000	
		להלן חלוקת השטח המעובד:
8,000		פרדסים
	6,000	נושאי מרי
	2,000	צעירים
3,000		תמרים
9,000		מטעים
	2,000	שלהין
	7,000	בעל
33,000		ירקות
	18,000	שלהין
	15,000	בעל
30,000		מקטאות אבטיחים
65,000		פלחה
	50,000	חורף
	15,000	קיץ
152,000	סה"כ	4,000

ב. כל החקלאות היא בעל מלבד כ-20,000 שלהין. אין החקלאות ממוכנת אם כי קיימים כ-15 שוקטורים באזור.

ג. רוב הגידולים הם ירקות ומטעים. לאחר אספקת צרכי האוכלוסיה נשאר עודפי תוצרת חקלאית ליצוא. בין אלה כ-300,000 תיבות פרי הדר, 5 אלמיהם טונות אבטיחים וכ-200 טונות תמרים. כמו-כן כמויות קטנות של גרעיני אבטיחים קני סוכר, שקדים ותפוחים.

ד. לעומת זה זקוק האזור ליבוא תבואות (כ-12,000 טון קמח וכ-500 טון אורז נוסף לאספקת אונרו"א ו"קר").

ה. בתחילת ימי שלטוננו כרתו הפליטים את רוב הייערות הקיימות למטרת שימוש בעצים להסקה. אנו מנסים ~~בזה~~ את השרשים במטרה להכשירם לצמחיה מחודשת, ונוסף לנ"ל קיימת תכנית מאושרת לייעור כ-1000 דונם נוספים.

1. בעלי חיים

1. לפי הערכה יש באזור כ-1000 פרות מעורבות, 700 פרות מקומיות, 4000 ראשי צאן (עזים וכבשים) 200 טושים, 300 גמלים, 2000 חמורים וכ-60,000 עופות. כמויות אלה אינן מסמיקות יהסית, ואמנם נהנה האוכלוסיה להביא בקר לשחיטה מחוץ לאזור בימי המצרים.

2. הבעיה שתעמוד בפני התרחבות ענף זה היא חוסר כמעט מוחלט של אדמות מרעה. ~~פיהם~~ ~~פיהם~~ הפעלנו שרות ויטרינרי מלא.

2. ד י י ג

1. ענף זה טמק כ-1000 דון צצים ב-1955 (כמות העולה על זאת שנדונה ע"י דייגי ישראל לאורך חופי המדינה) וזאת למרות שהדייגים הונבלו בגבול האזור מדרום ונאסר עליהם הדייג ליד גבול האזור מצפון. הסיבות של הענף כמספק מזון לאזור מאוכלס כה צפוף מודגשת לאור המקורות האחרים הדלים של חלבונים.

2. רוב הדייגים הנם פליטים מיפו וממצדל. כיניהם ישנם מומחים מעולים (דומיהם מדריכי דיג איטלקיים עולים למדינה בהרבה מטבע חוץ) מספר הדייגים מגיע לכ-1000. עד כה קבלו רשיונות כ-750.

3. באזור ישנם 210 סירות. (152 בעזה, 14 בדיר אל-בלק 31 בהאן-יונס ו-40 ברפיח).

ה. כ ו ו ר ו ת

קיימים באזור כ-500 כוורות. מבחינת המדע הקיים ניתן להגדיל בנקל לכ-6000 כוורות. בהישוב של כ-15 ק"צ דבש לכוורת ולמועל אחד לכל 20 כוורות, ~~ל 3434~~ להגיע ליכול של 90 טון דבש ולתעסוקת 300 פועל.

9. ת ע ש י ה

אין באזור תעשייה ראויה לשמה, נכון יותר לדבר על מלאכה מפותחת. פועלים באזור בעלי מלאכה מעולים בשטה האריג והשטיחים אשר רובם פליטים. נוסף לתעשיית סבון, סוכריות ממחקים וכדומה, קיימים ארבעה ענפי תעשייה בהיקף מקומי רחב: אריג, שטיחים, חרס וסגריות.

א. אריג - תעשייה זו פותחה ע"י בעלי מלאכה ממליטי מצדל. ענף זה כולל 469 יחידות תעשייתיות, שרק אחת מהן משתמשת בגולים מכניים (22 גולים). כל השאר הם ממעלים קטנים המעסיקים באופן ממוצע 20-35 פועלים והמחזיקים בין 5-10 גולים. כה תפוקת ענף זה הוא כ-15,000 מטר ליום והוא יכול להעסיק כ-3000 פועל. איכות המוצרים ירודה. אריג זה ניצל לתצרוכת מקומית ובמידה קטנה יוצא גם לארצות ערב. ערב כניסת צה"ל לאזור הכינה אוברו"א תכנית להפעלת ענף תעשייה זה לשם אספקת אריג להלבשת הפליטים הערבים בכל ארצות מעולתה.

ב. שטיחים - בענף זה חמשה ממעלים בעיר עזה המעסיקים כ-75 פועלים העובדים בגולי יד. איכות התוצרת טובה ושמה בעבר ליצוא.

ג. חרס - תעשיית החרס העשתית היא בעלת מסורת ותוצרתה היתה מבוקשת ביותר כבר בימי השלטון המנדטורי. באזור עזה 27 ממעלים המעסיקים כ-40 בעלי מקצוע וכ-120 פועלים. יכולת תפוקת ענף זה מגיעה לכ-40,000 יחידות לחודש (עציצים כדים קערות וכו'). ענף זה הופעל במלא יכולתו בתקופת הממשל הישראלי. התוצרת שוקה בישראל.

ד. סגירות - בענף זה 4 מפעלים שברשותם רק שתי מכונות. בעבר השתמשו בטבק מקומי מאיכות גרועה בתערוכה עם טבק טורקי שהובא לאזור. ענף זה העסיק כמה עשרות פועלים.

ה. ענפים אחרים - מפעלים אלו כוללים: 3 תעשיות גזוז, 9 בתי בד, 4 מסבנות, 2 תעשיות ממתקים, מספר טחנות קמח ו-5 תעשיות נפות תבואה. כמו כן יש לציין 6 מפעלי מוצקות וחמרי בניין שהעסיקו כ-5000 פועלים.

56-60

10. מסחר

א. כמעט כל סחר החוץ של אזור עזה התנהל דרך סוחרים המאזן המסחרי היה תמיד שלילי והגרעון רציני ביותר. יובאו סוברים מזון ומוצרי צריכה ודלק. יוצאו בעיקר מרי הדר (כ-4/5 מערך היצוא הכללי), עודפים מקלאיים, שטיחים אריגים ושקים ריקים.

ב. להלן נתונים על ערך היבוא והיצוא שנדלו מתוך תיקי המכס המצריים:

שנה	ערך היבוא (לי"מ)	ערך היצוא (לי"מ)
1949	214,851	23,458
1950	987,559	12,709
1951	1,222,953	223,342
1952	1,194,693	288,057
1953	1,188,733	271,560
1954	1,344,848	423,538
1955	4,049,670	395,795
1956 (עד יולי)	1,998,292	260,246

ג. בחיי המסחר כל האזור בולטות שתי תופעות: הברחות וקניות של אנשי הצבא המצרי, דמי המכס באזור היו כ-50% יותר נמוכים מאלה הנהוגים במצרים, דבר שיצר תנועת קניה חזקה ע"י אנשי הצבא המצריים החוזרים לחופשות לבתיהם.

ד. בתקופת הממשל הישראלי סודרה אספקת האזור באמצעות שני סיטונאים: המסביר המרכזי וחברת נאמנות - פלג"ג. היצוא מן האזור לישראל בוצע גם הוא ע"י שני הסיטונאים הנ"ל וכן ע"י קבוצת מאספים מקלאיים. במשך תקופה זו היתה דרישה מרובה לקמח, בזמן שלא היתה כמעט כל דרישה למצרכים אחרים.

11. בנקים

א. בתקופת השלטון המצרי פעלו באזור עזה 3 בנקים

1. בנק ברקליס (עזה)
2. בנק הערבי (עזה חן יוניס)
3. בנק האומה (עזה)

ב. עם כבוש האזור ע"י צה"ל נסגרו הבנקים הנ"ל וכספיהם הופקדו למעמדת בבנק ישראל. סניף בנק לאומי פעל באזור במשך תקופת הממשלה הישראלית.

ס נ ג נ ו י

1. המשרד בשלטון המצרים

א. מבנה יחידת המנגנון

בראש יחידת המנגנון עמד לס/קולונל מוחמד אלחרבלי, לידו שני עוזרים ושבעה לבלרים (כולל כתבניות), מתפקידי היחידה היה:

- (1) פתיחת תיק אישי לכל עובד וניהולו
- (2) מכרזים על משרות פנויות
- (3) אישורי העסקה
- (4) אישור חופשות
- (5) קביעת דרגות
- (6) אישורים להעלאות בדרגה וחוספות אחרות.

ב. עובדים

מספר הפקידים בימי הממשל המצרי היה כ-2.800 (כולל משמרה ומורים). לעומת כ-1000 עובדים עם תקופת הסנדט, הסיבות לנפוח היו:

- (1) תוספת אלמנטים פרו-מצריים ותוספת פקידים מצריים במשרות גבוהות.
- (2) "פתרון" של חומר העסקה לגבי אנשים אשר שלטון המצרי היה מעוניין בהם ללא כל החתשבות בצרכי עבודה ויעולה.

ג. שיטת הדרוג והשבוע

האדמיניסטרציה המצרית דוגמת ממשלת הסנדט הבחינה בין שתי קבוצות - ראשיות של עובדים:

- (1) מסווגים - אשר כללה חטיבה I ו-II
- (2) בלתי מסווגים.

עם חטיבה I נמנו בין היתר: רופאים אשר שכרם ההתחלתי היה 145 לירות מצריות לחודש בחוספת ותק שנתי גבוה של 2.500 ל"מ עד למכסימום של 80 ל"מ לחודש.

960 - 30+540	לשנה
960 - 30+510	שופטים
960 - 30+450	קציני מחוז
750 - 30+450	מפקחי חינוך
600 - 30+450	מורים בעלי הכשרה מיוחדת (2 בכל אזור)

עם חטיבה II נמנו בין היתר פקיד מסדר (קרקעות)

480 - 15+370	שופט (שריע)
480 - 15+370	רשם קרקעות
360 - 12+252	מפקחי ריג ויעור, פקידים ראשיים,

ארכיבדים ראשיים, מנהלי חשבונות, קופאים, מורים בכירים, מודרים

מפקחים בחקלאות, פקידים אחרים וגובי מסים 96+120-8+240-10

לקבוצה הבלתי מסווגת השתייכו כל הפקידים, לבלרים, פקידים חשבונות, שליחים, שומרים פועלים וכו' אשר שכרם היה נמוך מ-96 ל"מ לשנה.

ד. נוסף לשכר יסוד זה שולמה חוספת יוקר ומשפחה לפי המבלה הבאה:

בלירות מצריות

שכר יסוד לחודש	לרווק	לנשוי	לנשוי 1 +	לנשוי 2 +	לנשוי 3 +	לנשוי 4 +
5.-	7.400	9.713	11.563	13.413	15.263	17.113
10.-	14.800	17.205	19.500	21.795	23.690	25.585
15.-	18.500	20.905	22.200	24.495	26.790	28.085

ה. חוספת יוקר זו הכוללת בחוכה גם את חוספת המשפחה לא שונה במשך שנות שלטון הארמינסטורציה המצרית. לעומת זאת הפחית השלטון המצרי מהפקידים המנדטוריים 25% משכר היסוד ו-25% מחוספת היוקר.

ו. לעובדים אשר כונו בימי הממשל המצרי "מינויים חדשים" לחבריל מעובדי הממשלה המנדטורית שולם שכר כולל של 10 לי"ם ללא הבדל איזה הפקיד מילא. (כסובן שלא מדובר בתפקידי מינהל אחראיים). לשומרים שליחים וכו' שולם שכר של כ-4 לי"ם לחודש כשכר כולל (פער אחד ל:20).

ז. מסים וניכויים אחרים

משכרם של העובדים נוכח מס הכנסה בהתאם לחוק המנדטורי שנשאר בתוקפו. כן נוכח משכרם:

- (1) מס ההגנה האזרחית 10 מיל מצריים מכל סכום שהוא
- (2) מקרן הגמולין 5% משכר היסוד
- (3) "מס חתימה" 5 מיל מצריים מסכום של שהוא
- (4) מסי בולים בהתאם לחוק.

2.2. מבנה וצורת פעולתה של החוליה

א. מבנה יחידת המנגנון

בראש היחידה עומד קצין המנגנון הנעזר ע"י שני עובדים ישראליים (כולל כחבניה) ועובד מקומי אחד. נוסף לתפקידים אשר מפורטים בהעקף כחב המנוי המצ"ב סומל על קצין המנגנון לאשר כל תשלום של שכר עבודה.

ב. עובדים

לאחר סקירות שערכו נציגי משרדי הממשלה בישראל והמצאת הכניות לפעולה באזור, הוכן תקציב. עם הגשת הצעת התקציב היה על כל חוליה להגיש הצעות תקן על גבי טופס אשר מילאה דוגמתו מצ"ב.

ג. חלק מן הפעולות המשיכו להתבצע עוד טרם שאושר התקציב והתקן כמו שירותי הבריאות ובתי החולים, וחלק מהמשרות בבואנו למלא את התקן בעובדים היה עלינו לשקול:

- (1) שיקול בחיוני
- (2) העסקת לפקידות בעלת השפעה ואינטלגנציה של הרצועה
- (3) חוסר החליף לעובדים מקומיים הבקאים בשטח ובבעיותיו ובמיוחד למורים ערבים מהאיסלם שאף בישראל מספקים הם בקושי את הדרישה.

ד. שיטת הדרוג והשבון

- (1) נקבע שכר עובדים למקומיים לפי משכורותיהם בימי הארמיניסטריה המצרית, מוחאם לשער החליפין הרשמי דהיינו כפול 4.
- (2) בחודש ינואר הונהגה שיטת הדרוג שנקבעה בבצוע הלכה למעשה של הדרוג המוצע היו גם כמה סטיות במקרים מסויימים "כלפי מעלה" (שופם ממנה סחוזי כספי מפקח על החנוך) ובמקרים מסויימים "כלפי מטה" (מורים אשר שכרם בימי המצרים נע בין 8 ל-12 ל"ס סמלי משמרה).
- (3) ~~ראה ריכוז משכורות עובדים לחודש פברואר המצורה לדג"ח~~
- (3) בחודש פברואר הועלה במידה מה המשכורות.

ה. עובדים ישראליים

לגבי עובדים ישראליים הסמלאים הפקידים של קציני מטה או הפקידים אחרים, אשר מסיבות אחרות אינם ניתנים למילוי ע"י עובדים מקומיים, מילאה יחידת קצין המנגנון אח כל אותם הפקידים המקבילים לנציבות שירות המדינה ~~(ראה הדפעה נציבות שירות המדינה)~~.

ו. שונות

- (1) עודכנה החיקה האישית (כולל זירוז סחן חוות הדעה הבטחוניות על כל עובד ועובד).
- (2) עודכנה כרטיסים אישית אשר כללה גם את המצית החיקים האישיים בימי הממשל המצרי.
- (3) עובד חקנון שרות אזרחי
- (4) חוכננה פעולת הוצאת כרטיסי עובד.
- (5) הונהגה שיטת ביקורת יעילה (נוכחות, העדרויות, איחורים, מחלוק וכו').
- (6) נעשו סידורים לחלומי משכורות עובדים מקומיים באמצעות בנק הדואר ובנק לאומי.

ז. ועדה לקביעת דרוג שכר עובדים

א. מונחה ועדה לקביעת דרוג שכר עובדים מקומיים.

2. ~~ראה נסמך 5'5~~

..... נכסות כס'

חקן ומצבה (כולל השלומים) של עובדים
מקומיים בהודש פברואר

=====

הסעיף ראשי	בתקציב מסנה	קוצר	שם החלליה או יחידה המסנה	ישראלים חקן	מקומיים		הסך ששולם
					חקן	ס צ ב ה	
01	א	102	המטה האנליטי	28			
	א	102	המטה הראשי	12			
	א	103	יחידה המנגנון	3	1		150.-
	א	183	עובדים ארעיים				
	ב	(3) 204	נהג	1			
	ב	(3) 211	שכר עובדי נסיון		1		
	ב	(3) 218	שכר נוספים ושלימים	20	21		1104.-
02			יחסי חוץ והסברה				
	א	102	משכורת	6			
	ב	(3) 204	שכר הנהג	1	1		
05			משרד האוצר				
	א	102	התנהלה	3	1		51.-
	א	104	אגף החשב הכללי	3			
	א	105	אגף המכס	1	4		520.-
	א	106	אגף הגבייה	2	8		1400.-
	א	107	אגף מקרקעין	1	2		545.-
	ב	(3) 204	שכר הנהג	2			
07	ב	(3) 211	שכר עובדי נסיון	3	1		
			משרד הבריאות				
	א	102	הנהלה	8	5		584.-
	ב	204	שכר נהגים		6	2 +	512.-
	20	102	הנהלה - רפואה מונעת		50	62	4160.-
	30	102	הנהלה - חל אל זיהור		40	31	2495.-
	40	102	הנהלה - דיר אל שיטה		49	37	2277,500
	50	102	הנהלה - מחלות מדבקות		19	19	1105.-
	60	102	הנהלה - חולי שחפת		57	21	1245.-
	70	102	הנהלה - מחלות עיניים		36	25	1562,5

מקומיים			ישראלים	שם החוליה או יחידת המסנה	מסעיף בתקציב		
הסך ששולם	מקנה	מקנה	הסך		מסנה	עור	ראשי
				<u>משרד הדתות</u>			08
			1	הנהלה	102	א	
			1	הנהלה	103	א	
				<u>משרד התנועה והתרבות</u>			10
760,-	5	9	4	הנהלה	102	א	
		1		שכר הנהג	(3)204	ב	
24451,-	305	370		מורפס בבית"ס היסודיים	301	ג	
5768,-	56	1000		התכונניים	302	ג	
3239,-	68	68		שומרים ושמשים	303	ג	
				<u>משרד החקלאות</u>			11
210,-	2	3	1	הנהלה	102	א	
1210,-	15	15	1	אגף הייעור	103	א	
460,-	4	5	1	מחלקת הדיג	104	א	
280,-	2	2	1	אגף הפטעים	105	א	
360,-	3	3	1	אגף בעלי החיים	106	א	
			1	אלף לתנוך חקלאי	107	א	
			2	מינהל המים	108	א	
63,-	3	4		עובדים ארעיים	183	א	
215,-	3			החזקה משתלוח	303	אג	
613,-	59			החזקה יעור	301	ג	
				<u>משרד המסחר והתעשייה</u>			13
			2	הנהלה - מזון	102	א	
			1	הנהלה - תעשייה	103	א	
			1	שכר נהג	(3)204	ב	

הסעיף ראשי	בתוספת עזר	שם החוליה או יחידת המסנה	ישראלים		הסך ששולם
			תקן	מקומיים תקן מצבה	
<u>משרד המשטרה</u>					
15	15.10	הנהלה - משטרת ישראל	185	280	
	102	" - בית הספר	18	19	1
<u>משרד המשפטים</u>					
16		פרקליטות		8	
	102	בתי משפט		17	5
<u>משרד המס</u>					
17		הנהלה	1	1	
	102	המחלקה הסוציאלית	1	2	
	103	מחלקת האספקה	2	40	37
	104	שכר נהג		2	
	(3)204	חלוקת מצרכים לנצרכים			20
	301	החזקת בית יחומים			10
<u>משרד הפנים</u>					
20		המחלקה לשלמון מקומי	3		
	102	המחלקה לחכנון ובניה ערים		1	1
<u>משרד התחבורה</u>					
22		מחלקת הרשוי	3		
<u>ד א ר</u>					
		בתי דואר		13	
		מ ל ס ו נ		21	

יחסי חוץ והסברה

1. תפקידים והרכב החוליה

א. החוליה ספלה בשלושה שטחים:

- (1) יחסי חוץ
- (2) עתונות
- (3) הסברה

ב. החוליה היתה מרכבה מ:

- (1) קצין יחסי חוץ
- (2) קצין הסברה
- (3) פקידה

נוסף לכך עמד לרשות החוליה נציג לשכת העתונות הממשלתית.

ג. תפקידי החוליה

- (1) קצין יחסי חוץ שמש קצין קשור בין המפקדה לבין כל גורמי החוץ אשר פעלו באזור:

אונרו"א
או"ם
בפטיסטים
"קר"
NEC
...
י.מ.ק.א.

- (2) נוסף לכך טיפל בקבלות אורחים, ליווים באזור והסברה.

- (3) קצין עתונות עמד בקשר עם יחידת הקשר לעתונות, דובר צ.ה.ל. ולשכת העתונות הממשלתית. קבל, הדריך, ליווה וארגן סיורי עיתונאים: חוץ ופנים, צלמים, צלמי טלביזיה ונציגי שירותי הרדיו השונים.

מתפקידו היה להדריך את הכתב שמופת לחוליה מטעם לשכת העתונות ולדאוג לפרסום שוטף על הסתרחש באזור.

- (4) קצין הסברה היה אחראי להסברה בקרב תושבי האזור בתחאם להנהיות שניתנו לו ע"י המפקד ומשרד ראש הממשלה. כמו כן ארגן את השידורים לתושבי האזור לקול ישראל, בשפה הערבית.

ד. בסיסות

1. החוליה פעלה בכפיפות למפקד האזור ונוהלה אדמיניסטרטיבית על ידי המנהל האזורי.

2. פעילות החוליה

א. אונרו"א

- (1) מיד עם כניסתנו לאזור התקשר המנהל הכללי של אונרו"א עם משרד ראש הממשלה ומוכס שסוכנות הסעד המשיך מיד בטיפולים בפליטים באזור.
- (2) החוליה דאגה לחופש הנועה לעובדי אונרו"א והסדרת העברת כל מצרכי המזון וציוד אחר עבור הסוכנות מנמל חיפה למחסניה באזור.
- (3) מיד במגע הראשוני עם פקיד אונרו"א - מר לוקאס, מנהל הסוכנות באזור, ניו-זילנדי; מר יוארס, קצין המנהלה של הסוכנות, אמריקאי; מר נילסון, אחראי על המחנות המזון והציוד, דני, ומר הדסון, אחראי לחינוך ותעסוקה, אמריקאי - ציינו הנ"ל בסיפוק את שביעה רצונם מגישתנו לבעיות.
- (4) עיקר הנושאים בהם מופל:

- (א) אספקת המזון והעברתו - המזון הועבר ברכבת ישראל עד לעזה ורפיח ומשם הועבר למחסנים באמצעות קבלן מקומי ורכב אונרו"א.
- (ב) קשר מסחרי עם המשביר המרכזי לרכישת ציוד שונה.
- (ג) המשך השתתפות כספית של אונרו"א בבח"ח שהתבטאה בזמן שלטון המצרים בס"ח של 36 אלף ל"מ לשנה עבור החזקה 200 מיטות בבתי החולים הממשלתיים, ודרישתנו מהאונרו"א לשנות הסדר זה ולהשתתף בחזקה 2/3 מהוצאות רשת הבריאות שבאזור, בהתבסס על העובדה ש-2/3 מהאוכלוסיה הנם פליטים.
- יש לציין שעד לעזיבתנו את האזור לא נסתיים מ"מ זה.

- (ד) המשך השתתפות אונרו"א בבעיות החינוך הכלליות של האזור כגון: הסעת תלמידים ומורים ממסלתיים, במקביל להסעתם של התלמידים פליטים, השתתפות של 40 דולר לשנה עבור תלמיד פליט בבח"ח הממשלתיים.
- (ה) בדיקה מאות משפחות פליטים בקשר לזכאיותם למע"י אונרו"א והשוואת הרישום עם המציאות שכתוצאה ממנה החבר שהכרטיסיה כוללת מספר נפשות העולה כ-17% על המציאות.
- (ו) קיום מגע יומי-יומי שוטף בכל הפונקציות השייכות לאונרו"א ותאום חוליות החינוך, הסעד וכו' אחר.

ב. ח ו " ס

(1) בעת כניסתנו לעזה נמצאו בקיר ששה משקיפי או"ם ושלשה אלחוטאים, אשר השתייכו למנגנון שביטח ועדה הנשק ישראל-מצרים. בראשם קולונל ביארד, יושב ראש הועדה.

(2) לאחר הודעת ישראל שאין היא מכירה בועדה הנ"ל ודרישתה את הוצאת המשקיפים מהאזור, ומאחר וי"ר הועדה קיבל הודעה מהמזכיר הכללי של האו"ם להשאיר בעזה עם סגל משקיפיו - הודענו לנ"ל שהנועתם באזור מוגבלת ביותר לשם קניית מצרכי מזון וכדומה ובמידה ויעזבו את האזור לישראל, לא יורשו לחזור אליו. ואמנם, פרט לקולונל ביארד שחזר לארצות-הברית בינואר 1957, לאחר סיום שרותו, נשארו כולם באזור.

(3) שמענו על יחסים טובים עם המשקיפים למרות שבאופן טבעי התרחקו מאתנו וללא ספק דווחו לגורמי האו"ם במשך החקופה על המרחש באזור, מסקורות שהם לרוב עוינים לנו.

ג. ק ר " -

(1) מיד עם כניסתנו לאזור התקשר אתנו מר פרנק מוטאס, מנהל "קר" בישראל והביע רצונו לחדש פעילות ארגונו בהגשת סיוע לחושבי הקבע של האזור, דבר שאורגן קודם לכן באמצעות משרדו בקהיר.

(2) לאחר מכן תאמנו כל פעולות הגשה סער של חברת "קר" עם קצינת מטה סער והפעילות התנהלה כסדרה ללא כל קשיים.

ד. ב מ ט י ס י מ

(1) ד"ר יאנג (אמריקאי) מנהל בית החולים והסיסיון גילה בתחילה יחס עויין כלפינו אך "נרגע" במשך הזמן.

(2) עמו עמדנו בסגור שומק בכל הקשור לבית החולים והסיסמטי וחיאום פעילות ביה"ח עם קצין מטה בריאות.

(3) למרות שלא היה לרופאים ולאחיות בעלי חנחינות האמריקאית בביה"ח מעמד בינלאומי, ניתנו להם בהסלחה משרד החוץ אישורי יציאה לישראל.

ה. ע ת ו ג ו ת

(1) לחץ הביקורים של עתונאי פנים ועתונאי חוץ וצלמים היה יום-יומי.

(2) בהתאם לתסכס לווו העתונאים, בדרך כלל, על-ידי קצין הקישור של לשכת העתונות.

(3) פרט לכך הועברה אינפורמציה לפרסום.

(4) אורגנו סיורי עתונאים למקומים השונים ולמאורעות מיוחדים באזור.

ה ס ב ר ה . 1

נושאי התמכרה (1)

- (א) המברה גאוגרמית-כלכלית מבחינת האינטגרליות של האזור לישראל.
- (ב) התפתחותה העצומה של מדינת ישראל מאז מלחמת העצמאות והתקדמותה של האוכלוסיה הערבית בישראל.
- (ג) חלוחו של האזור בישראל בכל הקשור להתקדמותו.
- (ד) פעולותיו החיוביות של השלטון בעזה בשמתי הכלכלה השרותים והמינהל, לקראת פיתוח האזור ולשגשוג אוכלוסיתו.
- (ה) השלילה שבשלטון הסצרים באזור.

ס ע י ל ו ת (2)

- (א) הופצו 6 חוברות בערבית בנושאים:

התפתחותה של ישראל

ערביי ישראל

השלטון בישראל

החנוך הערבי בישראל

מלחמת סיני

נאום הרמטכ"ל על מערכת סיני

כסוף-כן הופצה חוברת אחת בשפה האנגלית על ערביי ישראל.

מהנ"ל הופצו כ-1000 חוברות. החוברות חולקו בקרב הנכבדים והמשכילים מבין האוכלוסיה.

- (ב) סופק חומר לעתון "אל-יום" וכן חולקו טפסי העתון חנם אין כסף לנכבדים, וזאת נוסף למכירתו בעיר עזה.

- (ג) סופק חומר שוטף ותכנית לחכנית הערבית ב"קול ישראל" ונעשו הקלטות של הטקסים ומאורעות מיוחדים באזור.

- (ד) הוחקנו רסקולים בבחי הקפה בעזה אשר הופעלו בזמן השידורים הערביים של "קול ישראל".

(ט) הוסדרה תבואת סדירה של יומני "גבע" ו"כרמל" לבחי
הקולנוע והוצגו שני סרטונים בשפה הערבית בנושא
"התפתחות של מדינת ישראל".

(ו) נערכה הצגת המחזה "מג'נון לילה" על-ידי להקה
ישראלית שנערכה בפני כ-300 נכבדים וערבים באזור.

(ז) נערך סיור ראשי הסועצות ונכבדי האזור לישראל.
הופצו כרזות עם תמונות בנושא: החזרת תיית
החברתיים והכלכליים ההקנים של האזור.

(ח) הופץ נאומי של ראש הממשלה בכנסת מה-23.1.57
בענין אזור עזה, בשפה הערבית.

... ..

ס י מ

1. המשרד בשלטון המצרים

א. הפנים והבטחון היו בזמן שלטון המצרים באגף אחד שבראשו עמד קצין גבוה מהצבא המצרי.

ב. ראש האגף היה ממונה ישיר על:

- (1) מפקדי הגזרות עזה, דיר אל-בלאח, חן-יונס ורפיח.
- (2) משטרה שכללה 908 פקידים ושוטרים.
- (3) הממונה על העיריות והמועצות.
- (4) מחלקת פטפורטים
- (5) מחלקת חקירות (בולשה)
- (6) מחלקת האדמיניסטרציה.

ג. כינון רשויות מקומיות

בעבר היו באזור הרשויות המקומיות כדלקמן:

- (1) עיריית עזה
- (2) עיריית חן-יונס
- (3) מועצה כפרית דיר אל-בלאח
- (4) מועצה כפרית ג' בליה - נולח
- (5) מועצה כפרית בני סוהילה
- (6) מועצה כפרית רפיח

כל הרשויות המקומיות הנ"ל הוקמו מחדש.

ד. מוכתארים

ביהר הכפרים נחמנו או אושרו המוכתארים כפי שהיה נהוג קודם.

- (1) ביה חנון
- (2) ביה לאחיה
- (3) עבסאן
- (4) חרבה ארזא

2. מבנה החוליה

א. קצין מטה

ב. מפקח ומדריך עיריות (מפקיד חלקי)

ג. פקיד (מקום)

ד. שליח (מקום)

ה. ענייני עליה ומיעוטים (2 פקידים הועסקו זמנית).

8. סיכום פעולות החוליה

א. פעולת החוליה ברשויות המקומיות

- (1) לאחר כינון של הרשויות המקומיות נבדקו החקציבים שהיו בידי הרשויות ונדרש מהם לפעול בכל הקשור להוצאת כספים דק לאחר אישור מפקדי הגזרות (הממונים על המחוזות).
- (2) הנ"ל נעשה מאחר והחקציבים היו בלתי-מעשיים ואינם חופפים את ההכנסות הריאליות.
- (3) דגש נוסף הושם על הפעלת השרותים הרגילים אשר הופעלו בכל הרשויות כגון: חשמל (בעזה) איסוף אשפה, פקוח על הנקיון, פעולה אנטי-מלריה, הינוך סער וכו'.
- (4) הרשויות המקומיות היו אומונומיות חוץ פיקוח החוליה באמצעות הממונים על המחוזות על החלטותיהן ודרכי פעולותיהן.
- (5) בבחירת חברי המועצות והעיריות הוקדש שישותפו בהן נציגי חוגים שונים של הציבור על-פי רוב אותם אנשים שנבחרו בבחירות החופשיות שצא האחרונות שנחקיימו בסוף תקופת המנדט.
- (6) בסדרי העבודה של הרשויות (בעיקר בעזה) הוכנסו מספר שינויים לצורך ייעול בעקבות המלצותיו של פר ארקין מזכיר העיר נחניה שהובא כמדריך ומפקח על העיריות באזור.

ב. סיכום

(1) תשסל

- (א) בחאן-יונס הוחל בעבודה מפעל החשמל ע"י מהנדסי חברת החשמל הישראלית שמטרתו הייתה להאיר את רחובות העיר לאורך של 2½ ק"מ ולאחר מכן לחבר חשמל למנויים פרטיים.
- (ב) ערך המפעל כ-23 אלף ל"י שניתנו כהלוואות ע"י מפקדי האזור.
- (ג) כיסוי חקציבי - 10,000 ל"י שניתנו לעירייה ע"ת הפקדונות; 13,000 " החתיבות העירייה לשלם שלושה חדשים מיום גמר המפעל.
- (ד) יציאתנו מהאזור מהייבה לבדוק את חשבון ההוצאות של חברת החשמל עד היום האחרון ולנכותם מסכום ההלוואה שניתנה לעירייה ולהוריד סכום זה מהפקדון של העירייה בבנקים עם גמר פרוקם.
- (ה) כסו"כן יש צורך לנכות את סכום ההוצאות של החברה עבור חקרים, שנערכו בדיר אל-בלת ורפיה במטרה להתחיל במפעל דומה במקומות אלה

ס י מ (2)

- (א) לאחר סקר ובדיקת בארות שבוצעו ע"י מהנדסי מינהל המים בדיר אל-בלח הוחל בעבודה שמטרתה הבאת המים לתצרות הבתים לאורך של 5 ק"מ ממגדל המים, וכן הגדלת קיבולת המגדל ע"י שינויים במבנהו.
- (ב) כיסוי הקציבי - 10,000 ל"י השתתפות המועצה
15,000 " הלוואה למועצה
ע"י מפקדי האזור.
- (ג) המועצה העבירה 2,400 ל"י כמקדמה ע"ח העבודה ואמנם צינורות בשווי של 10,000 ל"י הגיעו יומיים לפני הפיננסי למקום.
- (ד) מאחר והמועצה הודיעה כי אינה רוצה בצינורות, והחתיבה לשאת בכל החוצאות והנזקים עקב הפסקת העבודה חוסל החשבון כולקסן:
- (1) חוצאות סקר ומדידות 1,250 ל"י
 - (2) חוצאות חובלה של הצנורות
אל האזור וחזרה והקשור בכך 0.700 "
 - (3) מיצוי לבית"ח 0.250 "
- סה"כ 2.200
- סכום של 200 ל"י הוחזר למועצה ערב הפיננסי.

עיריית עזה .ג

- (1) העירייה נתמנתה ב-26.11.66
- (2) הובא מדריך-מפקח לעירייה
- (3) מר ארקין שנתמנה כנ"ל המשיך בעבודתו שכתוצאה ממנה חלים שפורים בעבודה העירייה.
- (4) מונה בית דין עירוני.
- (5) ניתנה הלוואה של 7,000 ל"י ע"ח הפקדונות של העירייה בבנקים, לצורך קידום עבודות צבוריות בעיר.

חאן - יונם .ד

- (1) העירייה חוקמה ב-3.12.66
- (2) חברה החשמל החלה בעבודתה להזרמת חשמל בעיר ברשת של 2,5 ק"מ. המפעל יעלה כ-25,000 ל"י.
- (3) מר ארקין הועבר להדרכת העירייה.
- (4) ניתנה הלוואה של 5,500 ל"י ע"ח הפקדונות של העירייה בבנקים.
- (5) ניתנה הלוואה של 10,000 ל"י לעירייה ע"ח פקדונות עבור מפעל החשמל בעיר.

מועצת כפרית ריר אל-בלח .ה

- (1) המועצה חוקמה ב-20.12.66
- (2) נעשו סידורים להביא מי שחיה עד לתצרות הבתים, ע"י הנחת רשת צנורות לאורך 5,500 מטר. המפעל יעלה כ-25,000 ל"י ויסומן ע"י המועצה כ-15,000 ל"י וע"י הלוואה למועצה.
- (3) קצין סמך פנים מדריך את המועצה בכל שטחי עבודתה.

ו. מועצה כפרית רפ"ח

- (1) המועצה הוקמה ב-31.12.56.
- (2) שטח שיפוט המועצה כולל את רפ"ח הפינאית ואת רפ"ח הישראלית.
- (3) קצין מטה פנים מדין את המועצה בעבודתה.

ז. מועצה כפרית ג' בליה - גזלה

- (1) המועצה הוקמה ב-17.1.57.
- (2) המועצה מרס פועלת ונעשות כל הפעולות להדרכת חברי המועצה בעבודה המוניציפלית.

ח. מועצה כפרית בני-סנחיים

- (1) בפברואר 1957 נפתחה המועצה.
- (2) המועצה לא הספיקה להפעיל כל שירותיה פרט לשירותים החיוניים.

ט. מועצה לבקורת סרטים

- (1) הוקמה מועצה לבקורת סרטי קולנוע המורכבת מאזרחים וממלאי תפקידים בממשל.
- (2) המועצה תפעל בהתאם לפקודת סרטי קולנוע משנת 1927.

י. מרשם וסליה

- (1) התנאים לא איפשרו מפקד אוכלוסיה כולל למרות שמפקד זה הינו הכרחי במסיבות הקיימות.
- (2) במפקד-מדגם שנערך במספר מקומות צצו קשיים ובעיות שהיוו אות לכך שאין הזמן כשר לעריכת מפקד מלא, שלא לדבר על האמצעים הכספיים, כח-אדם ומכניים הדרושים למבצע מעין זה.
- (3) החוליה דאגה לכך שלפחות רישום לידות ופטירות ע"י מוכתארים תבוצע כראוי לפי פקודה בריאות העם.
- (4) נעשתה פעולה הכנה לחלוקת העודות מסע.

ח י ו נ ד

1. המשרד בשלטון המצרים

א. בתי הספר והמפקחים

- (1) משרד החינוך באזור עזה מפל בכל פעולות החינוך על כל שלביו ברצועה. בתי-ספר ראשוניים (כחות א-ד). בתי ספר מכינים (ח-ה) ובתי ספר תיכוניים.
- (2) לפעולות הנ"ל עמד לרשות המשרד מנגנון המורכב ממנהל החינוך ברצועה, וחוא מצרי, שליח משרד החינוך במצרים, סגנו ארצישראלי (בשיר אל-רייס) שלמרותו היו נחונים 11 מפקחים, אשר התחלקו ביניהם בפיקוח על שלבי חינוך ומקצועות שונים.
- (3) המפקחים על בתי הספר התיכוניים היו בחלקם גם מורים מקצועיים בבתי הספר התיכוניים ובמיוחד במגמת הפדגוגיה. בשנים האחרונות הונהגה מגמה זו בשניים או בשלושה בתי ספר תיכוניים כדי להכשיר מורים לבתי-הספר היסודיים.

ב. סגל עובדי המשרד

- (1) במשרד החינוך פעלה מזכירות אשר עמדה לרשות ארכיב, מחלקת חשבונות, מחסנים ובית-דפוס. לכל אחד מן המדורות האלה היה פקיד אחראי.
- (2) אם נוסף את השמשים ואת נהגי המכוניות (למשרד היו 4 מכוניות מסוגים שונים), מנה סגל העובדים בכללותו 24 עובד.

ג. ספרים וציוד ספורט

- (1) משרד החינוך היה אחראי להספקת ספרי-למוד לילדי בתי הספר הממשלתיים וראג גם להספקת ציוד לימודי ספורטיבי ומשקי למכביר.
- (2) כפי הנראה, סופקו כל הדברים הנ"ל במצרים.

ד. מורים ושכר

- (1) משרד החינוך בתקופת השלטון הקודם היה אחראי, מבחינת חינוך ומינהל, לשלושים וחמשה מוסדות (על כל שלושת השלבים) שבהם חורו בקירוב 500 מורה ומורה.
- (2) כמחצית המורים קבלו משכורותיהם מקופת הממשלה, בעוד שהיתר קבלו אותן מסקור שקשה להגדירו, ושנקרא בפי המפקחים "חיבאח", היינו תרומות.
- (3) נמינו לברר את סקור התרומות הנ"ל, ואם נכונים הדברים ששמענו הרי הן נחרסו ע"י הארצות הערביות השכנות, לשם המיכה בחושבי רצועת עזה.

ה. חינוך הפליטים

באשר לחינוך ילדי הפליטים, הסתפק משרד החינוך בפיקוח על החינוך גרידא, ולא טרח לצד המנהלי והמשקי, אשר היה נחון למיפולת של טובנות הסעד והתעסקות.

2. מבנה התוליה

- א. קצין מטה
 ב. מפקח
 ג. 2 מפקחים (מקומיים)
 ד. 5 פקידים (מקומיים)

3. מכוס פעולות התוליה

א. פתיחת בתי הספר

- (1) חולית ההיגוי החלה פעולתה במאוחר ב-3.12.56 וסיר עסדה בפני הצורך של פתיחת מחדש של בתי-הספר.
 (2) ב-10.12.56 נפתחו כחמ א"ד בעיר עזה ושכונותיה.
 (3) מיד לאחר-כך נפתחו כחמ א"ד בכל האזור, ושבוע יותר מאוחר נפתחו כחמ ח - ח בכל האזור.
 (4) ב-15.1.57 נפתחו את בתי הספר התיכוניים.
 (5) בד בבד עם פתיחת בתי הספר הממשלתיים נפתחו בתי-הספר של אונרו"א.

ב. ביקור החלמידים

- (1) הביקור בבתי-ה"ס היסודיים לא הנית את הרעת בהחילה בגלל היסוסם של ההורים לשלוח ילדיהם לבתי-ה"ס. אבל מדי שבוע עלה אחוז הביקור וגדל עד אשר ב-17 לפברואר 57 היה המצב כולקסן:

ט ב ל א א

מספר המבקרים בבתי-ה"ס היסודיים ביום 17.2.57

	בני ים		בנות		בני ים		
	מספר המבקרים	הרשום	מספר המבקרים	הרשום	מספר המבקרים	הרשום	
בתי-ספר ראשוניים א - ד	5813	4277	2498	1598	8231	5875	
בתי-ספר סמינרים ח - ח	4578	2012	1210	572	5788	2584	
סך הכל	10391	6289	3620	2170	14019	8459	

- (2) א) בבתי-ה"ס התיכוניים והסמינרים היתה התמונה שונה לחלוטין. למעשה, במשך שבועיים ימים מיום הפתיחה לא בקרו תלמידים כלל.

- ב) רק לאחר אסיפת הורים שנחיימה בבי"ס "פלמטין" בנוכחות עמ"ר ובאשתתפות נכבדי העיר עזה, החל מספר המבקרים לעלות בבתי-ה"ס התיכוניים והגיע ב-17.2.57 לביקור כולקסן:

ט ב ל א ב

מספר המבקרים בבתי"ס החינוכיים וכו' ב-17.2.57

סוג ביה"ס	ב ב נ י ס		ב ב נ י ס		פרטים אלה נוגעים לבתי ספר בדלקסן:
	מספר הרשום	מספר המבק-רים	מספר הרשום	מספר המבק-רים	
חינוכי	2043	391	204	56	בי"ס חינוך פלטיין בעזה.
סמינר למורים	384	211	127	27	מוסד להכשרה מורים בעזה.
מסחרי	750	78	-	-	בי"ס לבנות אלזחרא " חאלד-בן אלוליר " חאן-יונס " ר פ י ח
סך הכל	3177	670	331	83	

ג. מורים

- (1) מורי ביה"ס הוחזרו לעבודתם, פרט למספר מצומצם של בלתי רצויים.
- (2) מספר המורים בחדש ינואר שהועסקו על-ידינו הגיע ל-886.
- (3) מדי פעם בפעם התקדורו בעיות של מורים שברחו לאל-עריש וכן מורים נוספים שהיה צורך לפטרם מבחינות בטחוניות.
- (4) התוסד במורים מקצועיים בלב, כי בזמן שלטון המצרים שמשו מורים מצריים, בדרך כלל, בחוראה מקצועית כגון במקצועות מהמטיקה וטבע בבתי"ס החינוכיים.
- הנ"ל, בגלל בריחתם של המורים המצרים למצרים.
- (5) משכורתם של המורים הועלתה בהדרגה והגיעה בחדש ינואר למשכורת של 60-70 ל"י ישראליות.
- (6) לא היתה אפשרות מספקת של פקודת חינוכי, וזאת בשל חוסר במפקחים. בשעה שבזמן המצרים שלטו כ-15 מפקחים, הרי בזמננו העסקנו בסך הכל 8 מפקחים, שמהם 2 מקומיים ולא חסיד אפשר היה לסמוך עליהם. כמו-כן ברור ששלושה מפקחים אינם יכולים לכסות את הפקודת בבתי"ס מספר.

ד. ספרי לימוד

- (1) מיד עם תחילת עבודתנו נלקחו ספרי הלימוד לבדיקה לירושלים ע"י צוות מומחים.
- (2) תוצאות הבדיקה הביאו לידי פטילת מספר ספרים מסעמים בטחוניים והעמולתיים.
- (3) בחזור לבח"ס הודענו על הספרים הפסולים וכן ניתנו הוראות למנהלי בתי הספר לאספם ולהעבירם לחוליה.

ה. מצב המתקנים

- (1) רוב המתקנים נמצאו על-ידינו במצב תקין ומנית את הדעת. אבל הסרים בריחוס, ציוד ספורטיבי ומכשירי מעבדה במקצועות הטבע.
- (2) נעשתה פעולה של בדיקה המתקנים והציוד החסר ע"י חוליה ונציג מ.ע.צ., במטרה להוסיף ציוד ולשקם את המתקנים.

מ ש פ ט י ם

1. פעולת המשרד בשלטון המצרי

לשכת החובע הכללי בחקופת השלטון המצרי היתה מחולקת לחמש מחלקות עצמאיות הנתונות כולן למרותו של החובע הכללי ואלו הן:

א. מחלקת הפרקליטות

במחלקה זו עבדו בזמנו שבעה אנשים אשר אחד מהם שמש כראש המחלקה. עיקר הפקידה היה הטפול בכל החביעות הפליליות המובאות לדין בפני בחי המשפט הפליליים ברצועה כולה.

ב. מחלקת היעוץ והרביזיה

במחלקה זו עבד איש אחד בלבד אשר עליו היה לבדוק את כל פסקי הדין אשר ניתנו ע"י בחי המשפט השונים למעט בחי משפט לפשעים חמורים וכן לחוות את הדעה אודות כל הבקשות בקשר לפסקי הדין הנ"ל המוגשות לחובע הכללי ע"י הנפגעים.

ג. מחלקת החביעות האזרחיות והאדמיניסטרטיביות

במחלקה זו עבדו שני אנשים אשר עליהם היה להכין את כל המשפטים ולהופיע לפני בחי המשפט האזרחיים והאדמיניסטרטיביים.

ד. מחלקת הסודיות

אשר כשמה כן היא. עוסקה בעניינים הנראים לחובע הכללי כסודיים. במחלקה זו עבד איש אחד בלבד.

ה. מחלקת הארכיב

במחלקה זו עבדו חמשה אנשים אשר עיקר הפקידהם היה השגחה מלאה על חיקי ארבעה המחלקות הנ"ל וכן לספל בכל העניינים השוטפים כבכל ארכיב רגיל.

2. מבנה ושיטת הפעולה של החוליה

א. הרכב החוליה

(1) יועץ משפטי	(6) שופט שלום (מקומי)
(2) פרקליט	(7) רשם-נוטריון (מקומי)
(3) מסונת על בחי משפט	(8) לבלר (מקומי)
(4) עוזר ליועץ המשפטי	(9) שמש-מחלק סכתבים (מקומי)
(5) פ ק י ד ה	(10) שמש-נקיון (מקומי)

ב. מחלקות המשרד

עקב הנהגה הממשל הצבאי הישראלי ברצועת עזה הציע משרד המשפטים לקבל על עצמו למלא את כל הפקידה החביעה הכללית. ולמעשה קיימות היום במשרדנו שתי מחלקות:

(1) מחלקת היועץ המשפטי

(א) על המחלקה הנ"ל מוטל תפקיד היועץ המשפטי לממשל הצבאי על כל מחלקותיו. כל בעיה משפטית המתעוררת בהמשך העבודה חשופה ובכל אחד מהמשרדים המסופחים למושל הצבאי ברצועה, מועברת ישירות לטיפולו של היועץ המשפטי.

(ב) במחלקה זו מטעלים גם בענייני חקיקה כגון החקנת צווים אשר מפרסם המושל מדי פעם בפעם ואשר מספרם הגיע ל-34 צווים. נוסף לכך מועברות לחוות דעתו של היועץ המשפטי כל הבקשות השונות המוגשות למושל ע"י הנוגעים בדבר. ובן הכנת כל הצווים האדמיניסטרטיביים הנחנים על-ידי המושל.

(ג) למעשה תפקידה של מחלקה זו דומה, מבחינת סוג העבודה וגיוונה למשרדו של היועץ המשפטי לממשלה במדינת ישראל. יש לציין כי תפקיד זה מלאהו עד עתה איש צבא משרות מלואים, אך התפקיד עומד לעבור לידיים אזרחיות כפי שיקבע משרד המשפטים בימים הקרובים.

(2) מחלקת הפרקליטות

(א) על מחלקה זו מוטל תפקיד הכנת התביעות וכן ההופעה בבתי המשפט האזרחיים ברצועה, לחביל מבתי משפט צבאיים.

(ב) מחלקה זו התחילה בפעולותיה לאחר פתיחת בתי המשפט האזרחיים ברצועה והספיקה חוץ זמן קצר להביא לידי גמר מספר של תיקים אשר ההופעה בהם מחייבת ידיעה משפטית מוחלטת. יחד עם זאת ספקה למשטרה בעזה עזרה הדרכתה מלאה בקשר לניהול המשפטים אשר ניהולם בפני בית המשפט נעשה ע"י שוטרים.

(ג) יש לציין כי לפני התחלת המחלקה הזאת בפעולותיה החברו כל המשפטים בפני בית הדין הצבאי וניהולם נעשה ע"י הפרקליטות הצבאית. אך עם הקמת המחלקה הנ"ל, עברו לידיה, וכן מוסיפים לעבור באופן הדרגתי כל ענייני התביעה אשר אין להם אופי במחוזי. יש לשער איפוא כי ככל אשר הגבר הנטיה להעביר לבתי המשפט האזרחיים סוגים חדשים של משפטים כן יגבר עומס העבודה במחלקה זו. ויש לצפות שבקרוב יכנס משרד זה לאותם המסלולים המאפיינים את לשכת פרקליט המדינה במדינת ישראל.

3. סיכום פעולות התוליה

א. י ע ו ע

(1) בפרק זה נכללות פעולותיו של היועץ המשפטי בשטח היועץ המשפטי למפקד האזור ולמפקדי הגזרות. בישיבות הסנה מעוררות בעיות שונות אשר חלק מהן דורשות הגדרה סמכויותיו של מפקד האזור וסמכויותיו של כל אחד ואחד ממפקדי הגזרות ובסיכומן נערכות ע"י היועץ המשפטי, הוראות היוצאות בחתימת המפקד לצבור ו/או לגזרות או חתימות השונות באזור.

(2) בגדר פעולות אלו הוצאות:

- (א) מנשר מס' 1 הכולל הודעה על כבוש אזור עזה ובינון שלטון צ.ה.ל. בו, הכרזה על עוצר ואסור התקהלויות.
- (ב) צו מס' 2 הכולל מתן הוראות לחיילי הצבא המצרי, חיילים פלשתינאים וכל אדם הקשור אל ארגון צבאי, להתמסר לשלטונות צ.ה.ל.
- (ג) צו מס' 3 הקובע כי הכניסה והיציאה מאזור עזה חייבת להיות ברשיון מאדם שהוסמך לכך.
- (ד) צו מס' 4 האוסר קניה או מכירה בין אנשים שמתוך לאזור לבין אנשים שבאזור.
- (ה) צו מס' 6 המטיל על כל בעלי העסקים לפתוח את עסקיהם ולהחזיקם פתוחים וכן גם מכירה מצריכים ברווח הוגן.
- (ו) צו מס' 7 הקובע כי כל הגנבים שהיו שייכים לשלטון או הצבא המצרי מוקנים למפקד האזור.
- (ז) צו מס' 8 הקובע את החומיו של השטח הצבאי.
- (ח) מנשר מס' 3 הכולל אסור על אנשי המשטרה מהחקופה המצרית להמשיך בתפקידם, והקמת משטרה מוספת.
- (ט) צו מס' 15 המשנה את שעות העוצר וקובע שעות מסוימות לאזור עירוני ובין-עירוני.
- (י) צו מס' 18 הגדרה שטח סגור בסביבות רפיח.
- (יא) הגדרה סמכויותיהם של מפקדי הגזרות והוצאת מנויים לתפקידים הבאים:
- מפקד צבאי במובנו לפי תקנות ההגנה (שעה חרום) 1945. מסונה על מחוז למטרות מועצות עירוניות וכפריות. שופט שלום למטרות הוצאת צווי מאסר וחטיפושים. חוקר מקרי מוות.
- (יב) צו מס' 28 הקובע את שנה הכספים העירונית ב-1 באפריל במקום הצו המצרי שקבע אותו ל-1 במרץ.

- (3) במסגרת זו נשלחו הוראות בכתב לכל מפקדי הגזרות הקובעות את סמכויותיהם ומנחות אותם בדבר אופן הפעלת סמכויותיהם. נהנו גם הרצאות למפקדים על טיבן של תקנות ההגנה וכיצד יש להשתמש בכל סמכות הקבועה בחוק.
- (4) הוסדרה שאלה פירוק חבנקים ומונה מפקד. המפקד הספיק להזמין את הנושים לחגיגת חביעותיהם.

ב. משפט ושיפוט באזור

(1) בשטח זה נערכו ופורסמו:

- (א) מנשר מס' 2 המגדיר את פרושו של "אזור עזה" וקובע כי המשפט שהיה קיים ב-1.11.55 נשאר בחוקו סרט לשנויים שיחולו מדי פעם בפעם. כן נקבע כי כל סמכות שלטון מינהל ושיפוט נתנים למפקד האזור.

- (ב) צו מס' 9 המבטל צווים שהוצאו ע"י השלטונות המצריים בקשר לעבירות שוחר ועתונות וקובע כי סעיפי החוק-הפלילי משנת 1936 ישובו לתוקפם.
- (ג) צו מס' 15 אשר לפיו הוקם בית משפט צבאי - לשפוט סתיר בהתאם לתקנות ההגנה. וסמכותו הורחבה באופן שהכלול שפוט על כל עבירות איזה שהן לרגלי העדר קיומו של כל בית משפט אחר.
- נקבע כמו כן כי הקנסות הקבועים בכל חוק יוגדלו פי 4 לרגלי ההבדלים בשער הלירה הישראלית לגבי הלירה המצרית או הארצישראלית.
- (ד) צו מס' 14 המקיים את סמכותו של בית הדין הצבאי שהוקם באזור סיני.
- (ה) צו מס' 17 המכונן את בית משפט השלום האזרחי וקובע דינם של קרקערים של בית משפט זה. בהעדר קיומו של בית משפט מחוזי.
- (2) במסגרת הפעולות בשטח זה יש לכלול גם את כל הפעילות הקשורה עם המוסדות שהוקמו בהתאם לצווים דלעיל. היינו מנויים של שופטים לבית הדין הצבאי, פקוח על התובע הצבאי ותפקידים הקשורים לבית הדין, הסדר גביית הקנסות וקביעת הנוהל בקשר להחרמת הנעשות על-ידי בית הדין.
- (3) מצד שני, השתתפות בבחירת בית המשפט האזרחי, מנויו של שופט השלום, התקנתו של בית המשפט האזרחי והסדר פעולותיו.
- (4) מחילה נובמבר 1968 ועד 15.1.57 פעל בית הדין הצבאי, ומ-15.1.57 עבר בית הדין הצבאי ביתר עם התובע הצבאי ופיקודיו לפקוחו הישיר של מפצ"ר ויתר עם זאת הוגבלו סמכויותיו לעבירות שבניגוד לתקנות ההגנה, צווי המפקד ועבירות בטחוניות. כל יתר העבירות נדונות ע"י בית המשפט האזרחי ובאופן הדרגתי עוברים לבית משפט זה כל המשפטים אשר אין להם צביון צבאי.

1. עניני אוצר

בשטח זה:

- (1) נערכה החודעה לצבור מיום 8.11.56 המהייבח החלפת המטבע המצרית במטבע ישראלי.
- (2) צו מס' 5 הקובע כי במטבע הישראלי יהיה הלך חוקי באזור.
- (3) צו מס' 11 הסגיר במטבע זר כל מטבע שאיננה מטבע ישראלי וקובע את הכללים של העברות כספים מהאזור ואילו.
- (4) חודעה לצבור בדבר מקומות החלפת המטבע והשער של 4 לירות ישראליות ללירה מצרית.
- (5) מנוי אדם מוסמך לבצוע התקנות על מטבע זר.
- (6) הסדרת ענינים פיסקליים, כגון:
- (א) צו מס' 19 המסדיר את הכנסתו של בול התכנסת הישראלי לאזור, והגדלת המסים באופן יחסי לשער הל"י.
- (ב) צו מס' 22 המסדיר גביית המס על גדולי מבק.
- (ג) מנוי קציני מחוז לגביית מסים (מיסי רכוש עירוני וכפרי).
- (ד) מנוי פקיד שומה לגביית מס הכנסה.

ד. עניני פנים

בשטח זה נהן משרד זה את כל היעוץ הקשור עם הקמתן של מועצות עירוניות וכפריות וערך את המנויים של:

- (1) עיריית קזה
- (2) עיריית חן-יונס
- (3) מועצת כפרית רפיה
- (4) " " ג' בליית נזלה
- (5) " " בני סוחיילה
- (6) " " דיר אל-בלח

ה. סמים

צו מס' 31 צו זה מבטל את החוקים המצריים אשר הוחלו באזור בענין סמים מסוכנים ומחזיר לחוקתה את פקודת הסמים המסוכנים משנת 1936 על כל תיקוניה.

ו. החבורה ודלק

בשטח זה נערכו:

- (1) צו מס' 12 הקובע את מפקד הגזרה והמפקח על החבורה בדרכים כמפקח רכב, מסדיר את מכירת הדלק ע"י סוכן וכרטיסי דלק וקובע מחירים וכמויות דלק לצרכן ובכלל זאת אסור הפקעה שערים.
- (2) צו מס' 25 הקובע את הצורך ברשיונות לכלי רכב מסוג, והאגרה השנתית לכל סוג וסוג של כלי רכב.
- (3) צו מס' 26 הקובע את השלום (לוחיות מספר) על כלי רכב מסוג, גודלן, צורתן וצבען.
- (4) צו מס' 23 הקובע טבלא חדשה להקצבה דלק.

ז. פקודת על המזונות

בשטח זה נערכו:

- (1) צו מס' 10 הקובע את המצרכים שבפקודת על המזונות. האוסר קניה או מכירה מעל למחיר שנקבע לכל מצרך ומנויו של הקוור למפקח על המזונות.
- (2) צו מס' 21 המסדיר את מכירת דגים מלוחים ומחיר מכסימלי בין סימונאי לקמעונאי ובין הקמעונאי לצרכן.
- (3) צו מס' 27 הקובע רשימת חדשה של מצרכים שבפקודת, מחירים מכסימליים בין הסימונאי לקמעונאי וקמעונאי לצרכן, ומחייב הצגת מחירים במקומות העסקים.

ח. סמכת ותעשית

- (1) בשטח זה נעשו תסדריים עם המשביר הסרכוי מצד אחד וחברת "פלדג" מצד שני המסדיר את האספקה של מצרכים לאזור וקובע את הנאי עבודתם וכפיפותם לפי צוים מיוחדים במסגרת הקנה מס' 46 מתקנות ההגנה 1939.
- (2) כן נעשו תסדריים בדבר שיווק עודפי דגים וסחורות שבאזור במדינת ישראל. תסדר זה כולל חוראות מתאימות ואופן פעולתם של המשווקים.
- (3) הוצאה צווי הקפאת על סחורות שנמצאו במכס, דיון בדבר קרן התשוואה לתפרשים בין מחירי הקניה והמכירה ובטולי הקפאות.
- (4) בוצעה גם מכירה כמויות שונות של סחורות כגון חמרים וכו'.

ט. נכסי נעדרים

- (1) בשטח זה נערכו דיונים רבים על אופן החקיקה המתאים ביחס לנכסיהם של נעדרים.
- (2) נערכו כמה צוים לפי חנוסת של נכסי נעדרים, ובסכומם של דבר יצא:
- צו מס' 24 אשר תקן את מקורה האפוסטרופוס הכללי והכניס בתחום שטחו של האפוסטרופוס הכללי את הנהלת נכסי נעדרים.
- (3) צו זה דואג גם לנכסים של אנשים או גופים משפטיים מצריים אשר לא תוקנו למפקד בתחום לצו מס' 7.
- (4) בגדר הפעלה של חוק זה נערכו הסנויים של האפוסטרופוסים הכלליים וסוכניהם, הבקשות למפקד האזור בסמכות של בית משפט בדבר נכסים מסויימים והצווים היוצאים מאת המפקד בקשר לנכסי נעדרים.

י. תסללות

- (1) צו מס' 29 בדבר איסור שחיטה של צאן ובקר מסין נקבה ללא רשיון מאת הרופא הוטרינרי.
- (2) צו מס' 30 שינוי מערכת צוי הדיג של המצרים. קובע מימי החוף, חובת רישום ספינות דיג קביעת מעגנים לספינות דיג וחגבלת מקומות חניה של ספינות אלה.

יא. סכס

בשטח זה נקבעו תסדריים בקשר לגובה הסכס המגיע על סחורות שנמצאו במחסני המכס, אופן שחוריה של כל סחורה ודיונים בקשר לתנאות על החסנה לזמן סוסך במכס והודעה מיום 13.1.57 שנתפרסמה בקשר לסחורות אשר נמצאו במכס ללא תובעים.

יב. בקורת סרטים

התיעצויות בקשר לדין הצגת סרטים באזור, הקמת הסוכנות לבקורת סרטים והסדרת מיסים על כרטיסי קולנוע.

יג. ד א ד

בשטח זה הותרו קו הפעולה לפתיחתם של בתי הדאר באזור
נקבע הקשר הבינלאומי ופורסמה החודעה לצבור סיום 10.12.56
הקובעה את בול הדאר הישראלי כבול חוקי באזור ואת העריפי
הבולים השונים.

יד. ב נ ק י מ

- (1) בשטח זה נעשה כל הספול הדרוש בדבר פתיחתו של בנק לאומי
באזור וסגירתם של הבנקים המקומיים: בנק ברקליס, הבנק
הערבי הלאומי בעזה ובמקומות אחרים באזור.
- (2) במסגרת פעולות אלו נסגרו הבנקים, הוצאו הספרות
מהבנקים הערביים (פרט לברקליס) והועברו לבנק ישראל.
- (3) התנהל מו"מ בדבר אופן פירוקם של הבנקים המקומיים
ותוכנן המשך הפעולה בענין זה בדבר מנוי ספרק והסדרת
חביעות.

טו. משטרה ובתי-סוהר

בשטח זה נקבעו ההסדרים בדבר הפעלתה של משטרה אזרחית
באזור ופתיחתן של בתי הסוהר ופקוח על פעולותיו.

טז. קובץ צווים

טפול באיסוף הצווים המתפרסמים ע"י מפקד האזור, הדפסתם
והוצאת החוברת מס' 1 הכוללת צווים וחודעות ראשונות שיצאו
באזור, טיפול בהוצאות חוברות נוספות אשר הכלולנה מנויים
וצווים נוספים.

יז. שונות

במסגרת פעולותיו של היועץ המשפטי באזור מטפל היועץ המשפטי
בענינים דלהלן:

- (1) הוצאת צווי מעצר ע"י מפקד האזור ומפקדי תגזרות, הן
אזמיניסטרטיביים, הן בהכנה למשפט, צווי פקוח משטרה,
צווי הגבלה בהתאם לחקנה 100 מתקנות ההגנה (שעת חרום)
1945 וכד'.
- (2) שחרורים ממעצר.
- (3) בקשות הנינה, דיונים ותחלטות בקשר אתם.
- (4) שפוט חיילים, היינו העברה לפרקליט הצבאי המוסמך או
שפוט משפטי ומנויים של שופטים מוסמכים.
- (5) הקמה ועדה מיעצת בהתאם לחקנה מס' 111 (4) מתקנות ההגנה
(שעת חרום) 1945.
- (6) טיפול ברשימת עות"ד המוסמכים באזור, הכנה ספר עות"ד
חידוש רשיונותיהם, הסדרת גביית המס השנתי.
- (7) עיון בצווים שיצאו מטעם השלטונות המצריים ובדיקתם
של אותם הצווים אשר שינו את החוקים המנדטוריים, הכנון
בטול צווים מצריים מסויימים והתאמת אחרים לצרכי האזור.

ת ת כ ח ב ג ה יו.

(1) בשמח זה נקשחה פעולה ענפה הכוללת את כל שמחי הפעולות הנזכרות לעיל ונוסף עליהם הנושאים דלהלן אשר כל אחד מהם מהווה תיק מיוחד במשרד זה.

(א) מעמדו של שטח כבוש, סמכויות כוחות כיבוש, סיבן של אמנה ג' ניבה ואמנה האג.

(ב) עניני משרד, עובדים, תקן, הדפסות ובית דפוס.

(ג) שפיטה של אזרחים וחיילים ויעוץ בעניני שפיטה לכל היחידות והמשרדה באזור.

(ד) מעמדם של פדאין.

(ה) מעמדם של עבריינים שנדונו ע"י בתי משפט מצריים ואשר שוחררו מבית הכלא לפני כניסת כוחות צ.ח.ל. לאזור מבלי לגמור לרצות את עונשם.

(ו) הביעות שונות של חושבי האזור לפצויים בקשר לתחרמות ע"י הצבא, התקעה נכסים ואובדן נפש.

(ז) מעמדם של רופאים צבאיים מצריים ודינם של רופאים אזרחיים מצריים העובדים במחנות הפליטים.

(ח) מעמדם של מורים שנפסלו להוראה באזור מסעמים בטחוניים.

(ט) שחיטה בהמות באזור.

(י) שיוק הוצרת הקלאית.

(יא) רשיונות דייג.

(יב) בעיות בית הסוהר, שביחות רעב, הוצאת אסירים מהאזור וטיפול באסירים חולים.

(יג) הנחיות למפקדי הגזרות בקשר להנהלת מועצות עירוניות וכטריות.

(יד) ההכתבות ספצ"ר.

(טו) ניסוח טופסי רשיונות לכלי רכב ובקשות לרשיונות וכרטיסי דלק.

(יז) נכסי יהודים באזור, מעמדו של האפוסטרופוס המצרי ל"רכוש אויב".

(יח) אונרו"א.

(יט) תחרמות, הוצאת הוראות בדבר הפיסות הנעשות באזור, חן בצורת מציאת והן שלל או כל צורה אחרת שהיא.

(כ) הסדר בעניני בקר שנגנב ע"י מסתננים שהיה שייך לסוכנות היהודית.

(כא) ח ק י ק ה.

(כב) חוזי עבודה של עובדים אזרחיים באזור.

(3) כל מסמך היוצא מטעם איות מ שרר שהוא, ואשר יש לו צביון משפטי מובא למשרד זה לבדיקה וכמובן יעוץ בכל הבעיות הקשורות במסמך זה.

(4) בתפקידי יעוץ בעל פה עבודתו של היועץ המשפטי לובשת צורה רחבה יותר ויום יום באות פניות מכל הגורמים הפועלים באזור והיועץ המשפטי מכוון את אופן הפעולה ומביע את דעתו הן בעניינים של מינהל כגון: יחסי העובדים שבשרות הממשל הן בבעיות משפטיות כגון: בטוח לאומי, מס הכנסה, פקוח על המזונות, חתבורה, קביעה טעימי אשמה, ניהול משפטים וכדומה.

(5) בתחילת ינואר החל לפעול באזור פרקליט נפה הקשור במשרד זה והפועל בשמחים של פקוח על המשפטים המהנהלים ע"י המשפחה האזרחית, טיפול בשאלת עבריינים צעירים והופעה במשפטים מסויימים הדורשים הכשרה משפטית מעל להכשרתם של אנשי המשפחה.

(6) עבודתו של היועץ המשפטי כוללת ההיעצויות ותיאום עם היועץ המשפטי במדינת ויועצים משפטיים או מנהלי משרדים במדינת ובצבא כדי לתאם אותה דרך הרצויה להקיקה או באיות נושא שהוא.

יח. מסירת השלטון

הוצא מנשר מס' 4 המסדיר את מסירת השלטון לכות החרום של האו"ם.

ד ת ו ת

1. משרד בשלטון המצרים

א. נוצרים

(1) למושל האדמיניסטרטיבי הכללי היו סמכויות טיפול בעדות הנוצריות. הטיפול התרכז בעיקר בעזת האורתודוכסית שהיא הגדולה והמאורגנת ביותר מבין העדות הנוצריות שבאזור, ולמעשה הועדה האורתודוכסית שמונתה על-ידו היא שהיתה נציגת העדות השונות בפני השלטון.

(2) הועדה מונחה ב-15 באוקטובר 1955 והמינוי התפרסם בגליון 52 של העהון הרשמי.

ב. מוסלמים

(1) גם אצל המוסלמים כמו לגבי הנוצרים לא מצאנו במבנה האדמיניסטרציה משרד או פקיד אשר מחפידו לספל בהם.

(2) העדה המוסלמית נוהלה ע"י מוסדותיה. המועצה המוסלמית העליונה, בחי הדין השרעיים וה"ווקף".

(3) בראש המועצה המוסלמית העליונה עמד המושל האדמיניסטרטיבי הכללי של האזור.

2. מבנה החוליה

א. קצין המטה דהות (נוצרים) טיפל רק בעדות הנוצריות.

ב. כמו כן פעל נציג משרד הדתות באזור ע"מ לעשות סקר העדה המוסלמית.

ג. עד מועד צאחנו מן האזור לא באנו במגע עם המוסלמים או מוסדותיהם.

3. מבנה מעולות החוליה

מוסלמים

א. נורמליזאציה של החיים הדתיים

(1) נעשו כל הסידורים האפשריים להחזרת החיים הדתיים ברצועה למסלולם החקין, ובמקרים רבים לא רק לצורת פעולתם לפני כבוש עזה, אלא אף לצורתם עד 1948. שכן מאז נשארו רוב העדות הנוצריות מנותקות ממרכזיהן הרוחניים, ועל פי רוב המצרים לא אפשרו מעברם של אנשי כמורת אל הרצועה וממנה.

(2) חורש הסגע של עדות אלו עם מרכזיהן בישראל. סגע זה נחאפשר ע"י ביקורם של ראשי העדות הנוצריות בישראל בליווי ויזמת קצין המטה, אצל עדותיהן ברצועה עזה.

(3) ביקור מונסניור ורגני

הראשון שביקר במקום היה מונסניור ורגני, ראש הכנסייה הלאטינית בישראל. הוא נפגש עם כומר העדה בעזה וניתנה לו אפשרות לשוחח ארוכות איתו ועם נכבדי העדה.

(4) ביקור ריוורנד לינדזי

כמו כן ביקר במקום ראש העדה הפרוטסטנטית, ריוורנד לינדזי.

(5) ביקור איזידורוס

ב-4.12.66 ביקר ברצועה הארכיבישוף איזידורוס, מטרופוליס נצרת, שהיה הארכיבישוף היווני-קתולי הראשון שביקר אצל עדה זו בעזה מאז 1948. מסיבה זו הוא התקבל בשמחה רבה ע"י בני העדה, ואף ערכו מסיבות לכבודו.

(6) ביקור מסקן עבאדיאן

כשבוע אחר כך ביקר בעזה ראש הכמורה הארמנית, ריוורנד מסקן עבאדיאן. בתזמנות זו הוא הטביל כמה ילדים שנולדו מאז שנת 1948, ושלא הייתה אפשרות להטבילם מחוסר כומר לעדה זו בעזה.

ב. הבטת שביעות רצון המבקרים

כל ראשי הכמורה הנ"ל הביעו, בעל פה ואחר כך בכתב (במכתבים אל משרד הדתות, שהעתיקים מהם מצורפים להלן), את שביעות רצונם מסצב עדותיהם וכנסיותיהם ברצועה.

ג. סידורים נוספים לעדות

ועוד פעולות נעשו על מנה להחזיר את החיים הדתיים הנוצריים להקינותם:

- (1) נעשו סידורים שמזמן לזמן יוכלו להגיע למקום כמרים פרוטסטנטיים שונים על מנה לערוך טקסים חיים ותפילות. מאחר שאין מאסטר פרוטסטנטי קבוע בעזה.
- (2) לרגל החגים (חג המולד) הופר העוצר מעל האוכלוסיה הנוצרית אף בלילה, על מנה לאפשר עריכתם של הטקסים של חצות.
- (3) באותם חגים אף אורגן ביקור של מפקד גיורת עזה, בלוויית קצין המטה לעניני דתות, אצל ראשי העדות בעיר, על מנה לברכם לרגל החג.
- (4) בתזמנות זו אף ניתנו מתנות לאנשי כמורה.
- (5) במקרים שתחרם ציוד השייך לאחת הכנסיות טופל בתזמורתו.

ד. יצאת הכומר פאנאיון

היות ובקרב עתידות להתקיים הבחירות לפטריארכיה היוונית-האורתודוקסית בעיר העתיקה, ניהנה האפשרות ליוונים-האורתודוקסים בעפה להשמיע את קולם ודעתם הם בבחירות אלו, שהן כל כך חשובות לחיים הדתיים, וזאת ע"י שניתן חיתר לכומר העדה, ריוורנד פאנאיוס לצאת מן הרצועה ולעבור לעיר העתיקה בירושלים על מנת להשתתף באותן בחירות.

ה. בית הקברות הצבאי

- (1) בעזה נמצא בית קברות צבאי שהוקם ע"י הבריטים במלחמת העולם הראשונה. נמצאים בו כ-3000 קברים, שרובם הגדול של אנגלים ואוסטרלים, חלקם של הודים ומספר קטן של יהודים.
- (2) בית הקברות נמצא במצב חקין.
- (3) שמירתו נהוגה בידי מספר ערבים - שומרים וגננים - שהיו מקבלים את משכורתם מחוועדה של בתי הקברות הצבאיים ע"י השגרירות הבריטית בקהיר.
- (4) היות ויש וועדה דומה ע"י השגרירות הבריטית בישראל, נעשים עתה הסידורים לאפשר להעביר אליה את הפיקוח על בית קברות זה, ואת החשלות לשוטרים ולעובדים בו.

ו. תעולות הסברה

ההסברה ברצועה נעשית בשני כיוונים:

- (1) הסברה בקרב העדות הנמצאות ברצועה, ע"י האור מצב העדות הנוצריות בישראל. האור זה ניתן לא רק ע"י קצין המטה, אלא ביחוד ע"י ראשי העדות, הושבי ישראל, שביקרו במקום.
- (2) הסברה כלפי חוץ: אותם ראשי עדות נתנו, לאחר ביקורם ברצועה, הצהרות בכתב ובעל-פה, על כך שמצאו את עדותיהם במקום במצב טוב וכי חייבתם הדתיים מהנהלים כסדרם. הצהרות אלו נתפרסמו ברחבי העולם.

ז. מכתבי הערכה

- (1) בנספח 2 מופיעים נהונים על מצב העדות הנוצריות.
- (2) בנספח 3 מופיעי סקר על העדה המוסלמית ומוסדותיה.
- (3) בנספח מופיעים מכתבי הערכה של אנשי כמורה מן המדינה שבקרו באזור.

א ו צ ר

1. מבנה המשרד בחקופת השלטון המצרי

א. ארגון המשרד

אחד מאגפי המינהל המצרי היה אגף האוצר והכלכלה. בראש אגף זה עמד אדוארד מצרי שנעזר ע"י קובד מקומי שהפקירו הוגדר כקצין המחוז כספים. תחת מרותו של קצין זה היו המחלקות דלקמן:

(1	חשב כללי ומסונח על החקציבים	(12 פקידים)
(2	גזברות	2
(3	מסי הרכוש והמבק	12
(4	מס הכנסה	3
(5	מסבץ חוץ	4
(6	מפרי האחוזה	10
(7	נכסי המדינה	3
(8	בולי הכנסה	2

אגף האוצר והכלכלה כלל את המחלקות הנוספות הבאות:

(1	מכס	(מנהל מצרי ו-20 פקידים)
(2	אספקה ומזונות	" " ו-10
(3	המשק הממשלתי	" " 6
(4	מבקר חשבונות	" " 2

ב. פעולות המשרד

חלק ניכר מעבודת האגף החבטאה בהשלטת מסים שונים וגבייתם. המסים שהיו נמוגים ברצועה מקורם בחוקים המנדטוריים. חוץ מסם המבק ששונה ומס ההתימה שהוכנס ע"י המינהל המצרי. מסים שנגבו בחקופת השלטון המצרי לפי גדל הכנסותיהם היו כדלקמן:

(1	מס רכוש כפרי	14822	מסלמי מס
(2	מס רכוש עירוני	9466	" "
(3	מס מבק	3404	" "
(4	מס הכנסה	2300	תיקים אך רק
(5	מס חתימה	804	תיקים "תיים"

ג. הכנסות במסבץ חוץ

מדי שנה נכנסו לאזור הסכומים הבאים בלירות מצריות. אין בירנו אומדנות לגבי כל המוצאות של הצבא המצרי במקום.

1,000,000	השלומי אונרו"א לפקידים ולעבודות;
600,000	העברות כספיות מקרובי הפליטים בארצות ערב;
500,000	מחיר הדריים שנשלחו לחוץ לאזור;
450,000	כסוי גרעון החקציב ע"י ממשלת מצרים;
60,000	מוצאות אישיות של הסגל הצבאי המצרי;
30,000	פנסיה של פקידים מנדטוריים.

2.640.000 ל"י ט"ח.

=====

2. סבנת החוליה

- א. קצין מסה (חשב כללי)
- ב. קצין לעניני מסים
- ג. קצין כספים (מקומי)
- ד. פקיד שומא (")
- ה. עוזר פקיד שומא (")
- ו. 7 פקיד גביה (מקומיים)
- ז. קצין מכס (מקומי)
- ח. קצין מקרקעין
- ט. קצין נכסים
- י. האפוטרופוס הכללי (מקומי)
- יא. 2 מודדים (מקומיים)

3. מכום פעולות החוליה

א. מ כ ס

- (1) הואיל ומחסני המכס נפרצו בימים הראשונים לכבוש, הייתה ראשית פעולת החוליה לרשום את מלאי הסחורות שבמחסני המכס בנסל ובהחנת הרכבת. על מנת למנוע פחת נוסף, הוחלט לשחרר את הסחורות בכל המקרים.
- (2) רוב המשלוחים הסחריים שוחררו בתנאים של הקפאה אצל בעליהם לפי צוי הקפאה מטעם המפקד. הכנסות המכס שנבעו משחרורים אלה מסתכמות ב-40.750.715 ל"י.
- (3) פעולות היצוא לא נעשו באמצעות המכס, אלא ע"י מועצה פרי הדר בשיתוף עם חוליה משרד המסחר וההעשיה באזור.
- (4) עד לחידוש הנוקוד היבוא והיצוא הוחלט להצטמצם בגביית דמי רשיונות לסכירת סבך ומשקאות משכרים, וכמו כן במניעת הברחות סחורות מהרצועה ולחזקה.

ב. מ ס י מ

- (1) החוליה החלה לפעול רק ביום 26.12.56 והגביה המסשית החלה ביום 30.12.56. הסכומים שנגבו הם פיגורי השלומי המסים מהקופת שלטון המצרים. להלן הסכומים שנגבו על ידי חוליה המסים החל מ-30.12.56 ועד ל-24.1.57:

מס רכוש עירוני	785	ל"י	(1)
מס רכוש כפרי	880	"	(2)
מס הכנסה	6,347	"	(3)
מס סבך	5,785	"	(4)
סה"כ 13,797 ל"י			

ב. פרקען ונכסים

- (1) החוליה מספלה בקרקעות ונכסים שהם בבחינה:
 - (א) נכסי נעדרים
 - (ב) נכסי מדינה
 - (ג) נכסי אויב
 - (ד) נכסי האפוסטרופוס המקומי.
- (2) מעמדה של החוליה מבוסס על צו מס' 24 שפורסם ב-25.1.57.
- (3) להפעלה הצו הנ"ל מונו 2 אפוסטרופוסים: האחד מנכבדי עזה, והשני פקיד בכיר של אגף הנכסים במשרד האוצר. שני עובדי החוליה מונו כסוכני האפוסטרופוסים ברצועת עזה.
- (4) שמתי אגף הנכסים באזור עזה כוללים:

(א) נכסי מדינה	124.000 דונם
(ב) פורסים	2.500 "
(ג) סמעים	2.000 "
(ד) מבנים ומגרשים	<u>3.000</u> "

סה"כ 131.500 דונם
(43% מכלל שטח הרצועה)
- (5) לאחר פרסום צו מס' 24 התרכזה החוליה בגילוי ואיתור נכסי נפקדים ומיפויים. כן מופל בהכנות לקסיף בפורסים הנמושים.
- (6) בעיה נכסי דניירי של נעדרים, כגון כספים, שטרות, מכוניות, מחורות ומניות נמצאה במיפול.
- (7) כן נמצאה בשלב מיפול בעיה נכסי המדינה (המגיעים ל-124,000 דונם) ונכסי אויב (בסובן הסונת שניתן ע"י המצרים, דהיינו רכוש יהודי).
- (8) בתכנית החוליה עריכת סקר הנכסים שעליהם היא מופקדת ומיפול סדיר בהם.

ד. מ ס ב ע

- (1) החלפת הסמבע המצרי במסבע ישראל כהילך חוקי בלעדי ברצועת עזה נעשה בשלשה שלבים:
 - (א) חודעת מספר צ.ה.ל. באזור עזה מיום 8 בנובמבר 56 החירה לחושבי האזור להחליף מסבע מצרי במסבע ישראלי בסניף בנק לאומי בעזה.
 - (ב) בצו מס' 5 מיום 11 בנובמבר 56 הכריז כי הסמבע הישראלי יהווה הילך חוקי באזור עזה החל מיום פרסום הצו.
 - (ג) צו מס' 11 מיום 3 בדצמבר 56 קבע את הסמבע הישראלי כהילך חוקי בלעדי באזור עזה, ואסר על עיסקות בכל מסבע אחר שלא דרך סוחר מוסמך. תפקיד אשר ניתן לבנק לאומי לישראל.
- (2) לראשונה היה שער החליפין 3,6 ל"י לכל לירה מצרית, ואילו מיום 30 בנובמבר 56 שונה השער ל-4 ל"י לכל ל"י.
- (3) חנויות שער החליפין בשוק השחור היו בין 7-14 ל"י לל"י.

ה. בנקים

- (1) בחקופת השלטון המצרי פעלו שלשה בנקים באזור:
 - (א) ברקליס בנק (עזה)
 - (ב) הבנק הערבי (עזה וחץ-יונס)
 - (ג) בנק האומה (עזה)
- (2) עם כיבוש האזור ע"י כוחות צ.ה.ל. הושמו מפתחות הבנקים במעטפות והוחסמו בשעות ע"י מפקד צ.ה.ל. באזור.
- (3) כצעד ראשון נלקחו המאזנים של שלשה הבנקים.
- (4) מתוך מאזנו של ברקליס בנק ליום 1.11.56 החברר כי בירי הבנק סך של 5.1050.562 ל"ש. 33% מכלל הפקדונות היו לזכות אונרו"א. הותר לבנק לשלם לאונרו"א את חלקה היחסי במזומנים שהיו בירי הבנק. בהתאם לכך שולם לאונרו"א סך של 17.887.919 ל"ש. אשר ליחידת השבון האונרו"א הותר לבנק לסדר את העברת על מנת שתעמד לרשות אונרו"א דרך מרכז ברקליס בנק בלונדון. דרכי פעולתו של הבנק בעתיד נמצאות עתה בדיון הנהלתו בלונדון.
- (5) לאחר לקיחת מאזני שני הבנקים הנוותרים, הועברו כספיהם למשמרת בבנק ישראל. מאחר שמרכזי הבנקים (הבנק הערבי ובנק האומה) נמצאים בעמאן ולכן לא יוכלו להזין עוד את מניפיהם בעזה, הוחלט לפרק אותם. פעולה זו נמצאת עתה ב שלב ביצוע.

ו. חקציבים

- (1) אומדן חקציב השלטון המצרי להחזקת רצועת עזה לשנת 1956/57 היה 840.000 ל"ש. הסכמה המצרית השתתפה בחקציב הנ"ל בסך של 400.000 ל"ש. היתרה היתה ממסים ישירים ועקיפים.
- (2) החקציב הראשון של הממשל הישראלי היה לתורשים נובמבר-דצמבר בלבד והסתכם בסך 299.500 ל"ש. אומדן ההכנסות לחקופה זו הגיע ל-400.000 ל"ש. סעיפי ההכנסות היו כדלקמן:
 - (א) חלקו של הממשל במזומנים בבנקים ברצועת כיורש פקדונות השלטון המצרי 315.000 ל"ש
 - (ב) כסף מצרי שנמצא בקופות משרדי השלטון המצרי 40.000 "
 - (ג) הכנסות מהיטלים על תחבורה ותקלאית הסוואת מרצועת ישראל 45.000 "
 - סה"כ 400.000 ל"ש

ההוצאות חולקו לשלושה סוגים: סוג אחד, בסך של 28,750 ל"י, הוצאות מטעם משרדי ממשלת ישראל וכסויין בא מתקציב הרגיל של המשרדים - סוג זה היה מיועד בעיקר לכסוי משכורות עובדי המשרדים הנ"ל שהועסקו במפקדת העזר.

סוג שני, בסך של 152,450, כלל את כל ההוצאות שבוצעו במקום כולל משכורות עובדים מקומיים, משכורות עובדים ישראליים שנתקבלו בעזה וכן סעיפי הפעולות השונים. לכסוי סעיף זה הוקצב תקציב מיוחד.

סוג שלישי שנקרא הוצאות-תקבולים כלל העברות חשבוניות של הערכת החמרים של מחסני שלל שהועברו לשמוש חוליות הבריאות (מחסני חרופות) והסער (קמח וסוכר). מחירי חמרים אלה הועברו מחשבון השלל לחשבון שתי החוליות הנ"ל.

(3) תקציב ינואר-מרץ 1957 בסך של 1,400,000 ל"י חולק בצד ההוצאות לשני חלקים: הוצאות מטעם המשרדים 193,300 ל"י והוצאות מקומיות 1,206,700 ל"י.

(4) בצד ההכנסות הופיע אומדן כללי 450,000 ל"י שצריך היה להתכנסו כדלקמן:

מכס	52,000
דמי רשיונות	8,000
מסים	50,200
דמי שירותים	7,300
הכנסות שונות	<u>332,500</u>
	<u>450,000</u>

(5) להוצאת התקציב נקבע נואל שהבטיח פקוח מקסימלי על כל הוצאה והוצאה. בחשבונות התקציב צורפו שני התקציבים הנ"ל ואם להתחשב בעובדה שכך ההוצאות המקומיות עמדו לרשות המינהל האזורי הרי נחבלה החסונה הבאה:

תקציב המינהל האזורי - נובמבר 1956-מרץ 1957			
הוצאות מקומיות	הכנסות		
152,450	400.000 ל"י	56	נובמבר-דצמבר
<u>1,206,700</u>	<u>450.000</u> "	57	ינואר - מרץ
<u>1,359,150</u>	<u>850.000</u> ל"י		סך הכל

(6) אין עדיין מכוס מופי של התקציב אולם באומדן ניתן לומר שהוצאו בכל החקופה כ-800,000 ל"י וחוכנסו כ-600,000 ל"י (כולל כספי הממשלה שנמצאו בקופות ובבנקים אך לא כולל כ-200,000 ל"י מסים וחיסולים על הפרדסנות שטרם נקבעו דרכי הטלתם).

(7) דו"ח מפורט על בצוע התקציב יוגש מאוחר יותר לחשב הכללי במשרד האוצר.

ת ק ל א ו ת

1. המשרד בשלטון המצרים

א. מבנה המשרד

היו קיימות 4 מחלקות:

(א) מנהל החקלאות

(2) דייג

(3) ייעור

(4) ומרינרי

ב. מנהל החקלאות - להלן תאור הפונקציות והיקף הפעולות:

(1) פונקציות - 4 קבועים, 6 יומיים קבועים, 8 יומיים זמניים.

(2) התפקידים:

(א) עבודה אדמיניסטרטיבית.

(ב) גביות היטלים חקלאיים (פרשיונות הדיג, היטל על יצוא תוצרת חקלאית).

(ג) ליד המנהל היו מחסן לזבלים היסטיים וחמרי הדברה למחלות ומזיקים - והמשרד עסק במכירת הכשירים אלה לחקלאים.

(ד) בקורת התוצרת החקלאית ללפני יצואה (מבצעים את חוק ההסגר החקלאי).

(ה) אחריות על משתלה לעצי פרי בגודל של 17 דונם. במשתלה היו 29 כוורות דבורים ועמדו להקים מקום להדגרת ביצים ובניה חודרי משרדים בשטח המשתלה.

(ו) מנהל חקלאות היה חבר בוועדה שלדלהלן:

(1) בסועצה לבקשת פרי ההדר.

(2) בוועדה העוזרת לבתי הסשפט והסבו בתערכת רכוש חקלאי, נזקים חקלאיים, ובוועדה הממונה למכירת עצי יער וכו'.

(3) בוועדה שנחמנתה לחלוקת אדמות ממלחיות למתישבים.

(4)

(5) הדרכת סקצועית לפרדסנים ופיקוח על הקטיף, תאריז ה המלחמה במזיקים ובקורת פרי ההדר.

(ה) הדרכת כללית למלחמה במחלות ובמזיקים ועריכת מפקדים סטטיסטיים.

ה. ד. י. ג.

- (א) מנגנון: ספקה דייג ראשי וחמשה עוזרים.
- (ב) החוליה הזאת עסקה בעיקר בפיקוח משמרת על הדייגים כולל:
- (1) הוצאת רשיונות הדייג
 - (2) רישום היוצאים והחוזרים מהים.
 - (3) רישום סטטיסטי של שלל הדגים.
- (ג) המחסור במזון חלבוני, הביא לידי כך שמספר סירות הדייג עלה באיזור בתחמדה, ואחר גמ שלל הדגים, אשר הגיע ב-1955 עד כדי 1070 טונות. עיקר הידוע הוו הסריגים.

ה. י. ע. ר.

- (1) באיזור היו שלוש משחלות יער. למעשה היה קיים שיתוף בלתי מוגדר בין השלטונות המצויים לבין אונרו"א בשטח זה.
- (2) מנהל היער והמפקחים והפועלים הראשיים היו פקידים ממשלתיים. שמירת היער הישן בוצעה ע"י גפירים ממשלתיים, לעומת זה ספקה אונרו"א את כל הפועלים היומיים הדרושים למפול בשחילים ובצוע הנטיעה והם היו גם אחראים לשמירת הנטיעות החדשות.
- (3) מנגנון: 15 עובדים ממשלתיים 32 עובדים מאונרו"א וסמוצק של 50 פועלים יומיים בכל יום במשך כל השנה, למפול במשחלות ובנטיעה.
- (4) אונרו"א גם סמנה את קניה העציצים, החמר, הזבלים, הדלק למנועים הוצאות ההובלה וכו'.
- (5) תפקידי ספקה היער הראשי:
- (א) הוצאת לפועל של חוקי היערות.
 - (ב) שמירת היערות מפגיעה.
 - (ג) הופעה בבחי משפט כער החביעה והגשה עבריינים על חוקי היער לדין.
 - (ד) חבר הועדה למכירת עצי יערות בועדה לתערכת עצי יער המיועדים למכירה.
 - (ה) פיקוח מקצועי על גידול השחילים והנטיעה.
- (6) עבודות הנ"ל בוצעו בעזרת עוזרים אחראים על המשחלות, שחלנים קבועים וגפירים.

ה. ח. חלקת הוסריגריה

- (1) מנגנון: בראש מחלקת זאת עמד רופא וטרינרי מצרי, ובנוסף למזכירו, עבדו עמו 10 מפקחים מקנה.
- (2) תפקידים:
- (א) פיקוח על בחי סמבתיים עירוניים.
 - (ב) מלחמה בכלבה
 - (ג) חיסון העזרים והעופות במקרים של מגפות.
 - (ד) אחראים על מרפאה למפול בבחנות חולות
 - (ה) פיקוח על יצוא ויבוא בתמות לאיזור.
 - (ו) גביית ההיטל הכספי על יצוא בתמות וחוצרת כגון עורות ועצמות.

2. סבנה וחוליה

א. סגל

1	קצין מסה
2	עוזר כללי
3	מנהל חשבונות
4	מפקח דיג ראשי
5	מפקח יערות ראשי (מקומי)
6	מנהל ראשי
7	2 מפקחי מקנה
8	מדריך מטעים
9	30 עובדים מקומיים

ב. סבנה

יחידת קצין מסה חקלאות החלוקה לחוליות אבאות:

1	חולית ההנהלה
2	" בעלי חיים
3	" הדיג
4	" הייעור
5	" המטעים

3. מערכת היחידות

א. חולית ההנהלה

1) מחפיד חוליה זו היה לרכז את כל הפעולות האדמיניסטרטיביות של יתר החוליות, ולשם כך הועסקו שני מזכירים יהודי וערבי ולבלר. אלה עסקו למעשה בחליטת הסכמים, כתיבת על מכוונות כתיבת בערבות ובעברית, גביית כספים, הכנת גליונות חשבוט מסכורות, רשום המלאי, נהול דמי מחזור שליחיות, קבלת קהל, רכוש חומר סטטיסטי, דוח"ים וקשר אדמיניסטרטיבי עם המפקדה.

2) קצין המסה עסק בהאום בין החוליות השונות, קביעת מדיניות הפעולה בהאום עם המפקדה, קשר עם שלטונות אוגרו"א בענייני חקלאות, תכנון ויום עם החוליות פעולות; הוספה בפני העהונאים מטעם המפקדה.

3) בכדי לגבש דעה על המצב הוזמנו כל מנהלי האגפים והמחלקות של משרד החקלאות לבקר באופן חודגתי ושיטתי באזור, ואחרי בקורם הועלו הצעות ורעיונות לגבי פעולתם בעתיד.

4) מחלקות אשר פעולתן לא הצדיקה מנוי חוליה מיוחדת, בוצעה עבודתן באמצעות חוליה ההנהלה, יצוינו להלן פעולות אלה:

א) מחוך למוד שיטתי של חנאי הקרקע, המים ומערך הגדולים הקיים הגענו למסקנות כדלהלן:

1) שטח הירקוח בשלחין הגיע עד כדי 18-20 אלף דונם, ובאם להוסיף לזה יבול ירקוח מכ-15000 דונם מחקבלת המפקנה שהיו עורפי ירקוח.

2) שטח מקשאות האבטיחים הגיע לכ-30000 דונם וחיה יצוא של 6000 - 8000 טונות לארצות ערב. גדול זה התרכז בעקרו בדרום הרצועה באדמה חולית עם כמות משקעים מפותפת.

3) הקיקיון גודל ע"י הדורים בסיני ובדרום הרצועה ובגבולות חלקות מקובדות באזור, גדול זה נתגלה כמצרך כדאי מבחינת מסחרית ולכן ירעי

משלוח הנקודות הנ"ל הוסק שיעור השנה יש לצמצם את שטחי הירקות בכ"5000 דונם, ואם שטחי האבטחים במדה האפשר על סנה למנוע עודפים. אי לואה נוהל סו"ם עם הקלאים גדולים ובעלי השפעה באזור על סנה לשכנע אותם לזרוע בוטנים על אדמה השלחין, קיקיון ודורה, על אדמה המקטאות. סוכם מאידך עם הנהלה המשרד והאוצר שתתן מפרעה לחקלאי בזרעים ובזבלים ונבטיח את קניה הייבול. לדעתנו היו סכויים טובים להצלחה התכנית.

(ב) טופל ברכוז השטחים שעתידים היו להשקות מקו צנורות ירקון-נגב. לדעתנו יכולנו להשקות שטח של כ"30,000 דונם ממקורות מים חדשים מקומיים, נצול רציונלי של מקורות קיימים וממים שהיו צריכים להביא מחוץ. סחוך הנחה זו ערכנו תכנית לחלוקה השטחים המושקים, מחקר של בעלות על השטחים השוב יחדית משק וכו'. בקוים כללים הגענו למסקנה שנתן לפרנס כ"7000 משפחות מעבודה חקלאית בעקבות סחוח האזור לפי קוי התכנון שצינו לעצמנו.

(ג) באזור נזרעו סדי שנה כ"3500 דונם טבק. סיבו היה גרוע ואטנם הסיגריות שיוצרו בארבעה בחי החרושה הקיימים בעיר עזה, איכותן הייתה ירודה.

בשטח זה הושקעו המאמצים בשני כוונים:

(1) דאגה לשווק יבול הטבק בתוך הרצועה (26 טון) שהיה עוד ברשות החקלאים.

(2) שפור האכיות ע"י נסיון של זריעה זנים מבוררים, לכן חולקו בין החקלאים כמות של זרעי טרפזונד ונאדעה ששתלה במגמה לחלק שתילים בעונה השתילה.

(ד) רוכזו בקשות החקלאים הערבים למצרכים חקלאיים שונים:

(1) סופקו באמצעות המשביר 350 טון אמוניאק, 20 טון זרעי תפוחי אדמה, 10 ק"ג זרעי מלפפונים, ו-10 טון סובין.

(2) כדי למשש נמיעה של 350 דונם פרום דאגנו לציודם של שתי הבארות שנחפרו בשטח הנמיעה ובקשנו הצעות לאספקת מוטורים ומשאבה בהתאם לנדרש כפי שנקבע ע"י מנהל המים של משרד החקלאות.

(3) סוכם עם תנובה שתשווק אפרוחים בני יומם. כן רוכזו בקשות החקלאים לאפרוחים.

(ה) שווק תוצרת חקלאית: טופל על תחוליה לחקלאות בראשית פעולתה לרכז את שווק התוצרת החקלאית העודפת באזור עזה. טופל בשווק התמרים ששווקם נראה בזמנו כרחוק וחיוני אך כחוצאה מהתערבות משרד הסחר והתעשייה נחקבלו החלטות שונות ומנוגדות זו לזו לגבי קביעת הסכמות של המספלים בשווק והאחראים לו. מכל מקום נשמרה זכותנו להיות גורם מיעץ מכוון ומדריך בעניין רכוז תוצרת חקלאית עודפת. ולכן לקחנו חלק פעיל במעט התוצרת ששווקה ובעיקר יומנו, ארגנו מקחנו על ייצוא עודפי הדגים.

(1) פעולות מנהל המים: מנהל המים מפל בשני נושאים:

(1) מחקר מקורות המים והזרימה בוודיות.

(2) חכנון הספקת מים עירונית.

לגבי סעיף (1) - העבודה נעשתה באופן עצמאי ואין בידינו חומר על כך. לגבי סעיף (2) נעשו הפעולות הבאות:

(א) מחקר לסקר של הספקת המים בעיר עזה, קוימו פגישות עם העירייה לשם שפור הרשת העירונית הקיימת. נתון הצעות לעירייה לספק לה שעוני מים בהתאם לדרישתה.

(ב) הוכנה חכנית להספקת מים לדיר אל בלה, הוזמנו והובאו צנורות בהתאם לתכנית והתקשרנו עם קבלנים מקומיים לשם בצוע החכנית. דבר זה לא יצא לפועל בגלל הפנוי.

3. חולית בעלי חיים

(1) פתיחת המשרד: המשרד הויטרינרי הופעל החל מ-1.1.57.

(2) סגל: הוחזרו לעבודתם 2 פקחים (עבדול רחמן שהין, ופאדל עטאללה אחמד) ואילו הפקח השלישי (אחמד סאלם בן סעיד) הוחזר ב-1.1.57.

(3) התכנות: בשבועים הראשונים נעשו הכנות ונאסף חומר סטטיסטי על המצב של העדרים ומספר בעלי החיים ברצועה.

(4) סימון הבקר וחיסון בעלי החיים

בחאריך 13.1.57 הוחל במפעל כולל שלוש הפעולות הבאות בבית אחת - סימון הבקר, חיסון הבקר מפני פה ומלפיים וחיסון כל הסקנה מפני גמרה.

(א) שלוש הפקחים הוכנסו לעבודתם בפעולה זאת והעבודה התחילה בצפון הרצועה ונמשכה דרום. הפעולה הצליחה בכפרים ונחקלה בקשיים לא מעטים בעיר עזה ובפרבריה. בגלל המצב שנוצר אחרי הנסיגה מאל-עריש הוחלט להמשיך את הפעולה מדרום הרצועה (מרפיה צפונה) וברפיה הופיעו בעלי הבקר והסקנה בהמוניהם.

(ב) סכום מספרי של הפעולה:

סומנו 3605 ראש בקר וחוסנו מפני פה ומלפיים, כמו כן חוסנו מפני גמרה בלבד:

כבשים	3641
עזים	2184
גמלים	98
חסורים	1120
מרדות	94
סוסים	32

למעשה חוסן כל הסקנה באזור פרט למקנה של שבטי מוסדר וקלבוש אשר בכפר אנציראת וחלק מהבקר בסביבות העיר עזה. מספר הבקר שלא חוסן נאמד ב-400 ראש.

(6) בתי המטבחים באזור

- (א) השתיטה באזור נעשתה מחוץ לכתלי בתי המטבחים והמצב הסניטרי בבתי המטבחים היה ירוד ביותר, ולכן נדרשה העיריה לשפץ הבנינים ואסנם בוצעו תקונים רבים ושפוצים לשם הכשרת הבית לפעולה.
- (ב) בעיר עזה הופעל הפקוח על בתי המטבחים כבר ב-1.1.67 ע"י הפעולו של הרופא הוסרינרי העירוני. עד לתאריך זה בוצעה השתיטה מחוץ לכתלי בית המטבחים.

(ג) במשך החודשים ינואר פברואר נשחטו לפי רו"ח הרופא העירוני:

כבשים	530
עזים	235
בקר מקומי	146
בקר סודני	79
גמלים	9

(ד) בתכניתנו נקבע שאחרי פעולות הסימון והחיסון של העדרים, חוכנן להחחיל במקוח על השתימות בכל בתי המטבחים ברצועה ע"י מפקח השרות הוטרנרי שליטנו.

(6) מאורות הכלבים בעזה

במשך החודש האחרון בוצעו כל השפורים וההקונים הדרושים למאורות הכלבים אשר ברשות העיריה והוכנו כדי לאכסן כל הכלבים הנושכים לשם הצפייה.

עם הפינוי נמצאים היו באזור 12 ראש בקר סודני הנוגע בסחלקה דלקה ריאות מדבקת. העניין הובא לידיעת שלטונות האו"ם ברצועה וסוכם עסם על שחיסתו של בקר זה.

כן נמסר לבא כוח האו"ם רשום מלא של כל בעלי העדרים עם ציון מקומם ומספר הראשים שבבעלותם.

(7) האום פעולות עם משרד הבריאות

הפקוח על בתי המטבחים, הכשרתם והתאמתם למלוי הפקידם וכן הכשרת מאורת הכלבים נעשה בהיאום מלא עם קצין מטה לענייני בריאות.

(8) קיום העדרים

מספר בעלי החיים באיזור חפץ לדעתנו את המיניסום הדרוש לאוכלוסיה בחוצרת בלבד. היה קיים יבוא של כבשים ובקר ממצרים לשתיטה באיזור. בזמן הכיבוש קטנה השתיטה בגלל צמצום אמצעי הקניה שבידי החושבים, אף על פי כן חששנו מפני דלדול העדרים ולכן המלצנו על בצוע הדברים שלהלן:

- (א) להחיר שתיטה הנקבות רק באשורנו, וצו מחאים בקשר לכך הוצא מטעם המפקד.
- (ב) להקציב מזון לאספקה לבעלי החיים.
- (ג) לברוק אפשרות של העברת גמלים מהנגב לשתיטתם ברצועה.

(8) דבורים

(א) בטיקוחו של מומחה יהודי לגדול דבורים שליר משרד החקלאות נערך סקר ורשום של כל חכוורנים ברצועה.

(ב) במספר שערנו נמצא שמספר החוורות כדלהלן:

25	דיר אל בלח
315	עזה
113	חן-יונס
15	בית חנון
<u>6</u>	ג' בליה
474	

(ג) בהחאם לסקר זה נעשתה חלוקה של סוכר בקרב כל החוורנים. החלוקה היתה 3 ק"ג עבור כל חוורה במחיר של 500 פרוטה הק"ג. לפיכך נמסרו לחלוקה לסוחר בעזה מר גמאל דהרה פרח כמות של 1500 ק"ג. נותרה אצלנו כמות של 150 ק"ג סוכר שטרם חולקה.

(ד) אנו סברנו שענף זה הנו כדאי לפיתוח ובהתחשב עם אפשרות ניצול שמתי המדעה לדבורים הנמצאים ברצועה, ולכן המלצנו על עידוד ענף זה והיה בחוונתנו להגדיל מספר החוורות והחוורנים.

ג. חוליה הדיג

(1) כוחות מקצועיים שהתרכזו ברצועה עזה, הים בחלק זה של החוף העשיר בדגה, והיות הדיגים מזון עשיר לאוכלוסיה הרבה ברצועה, הביאו לידי התפתחות מתמדת של ענף הדיג ברצועה. לפי אומדנה שלנו החפדנסו מעבודות הדיג קרוב ל-1200 משפחות מהם כ-800 משפחות דיגים וכ-400 של עובדי חוף סוחרים, נגרים, סורגי רשתות וכו'.

(2) ב-24.11.56 הוחלט להרשות את הדיג במימי הרצועה ועל ספך החלטה זאת חודשה פעולתה של חוליה הדיג שפעלה בתחילה בראשותו של מנהל הסדור לדיג חופי ואח"כ בטקוחו של מפקח דיג ראשי מר פ. קסטנר שנעזר ע"י 4 מפקחים ערביים.

(3) פעולה ראשונה של חוליה זאת היתה הוצאת רשיונות לדיגים, המצרים בשעתו חששו מפני הדיגים ולכן נהגו לצייד את הדיגים ברשיונות שהוקצו בג אחרי 48 שעות. אנו הוצאנו תחילה רשיונות זמניים עד סוף דצמבר 1956 ומתחילה ינואר הוצאנו רשיונות קבועים לחקופה של שלושה חודשים וגבינו 2 ל"י לרשיון כדמי רשיונות. עד ליום הפנוי הוצאו 750 רשיונות דיג קבועים יש לציין שמספר זה הוא גבוה יותר מהמספר שהיה מקובל בחקופה המצרים היות וחלק מהדיגים עסק בדיג אז מבלי שיהיו לו רשיונות לכך.

(4) בתאום עם שלטונות הבטחון נקבע שרשיון הדיג משמש גם כהיתר להמצאות בשטח החוף בשעות העוצר.

(5) החקלות שנחנו לדיגים נוצלו ע"י צבור זה לרעה והיו לנו ידיעות על שמוש בחומר נפץ, הפלגה לחוף המצרי ונתפשו ע"י המשטרה מספר סירות שדגו בקרבת וואדי רובין ואף ע"י יפו, לכן הוחלט ע"י שלטונות הבטחון לקבוע בצל:

(א) ארבעה אזורי מעגן

(ב) למספר את הסירות במספרים שיבלסו ויראו סן האויר.

(ג) לחייב את הדיגים להתיצב אחת ל-24 שעות בתחנת משטרה קרובה.

צו בכוח האמור לעיל פורסם ע"י המפקד ולנו נתנה
הסמכות לקבוע מספרים לסירות ולהוציא רשיונות לבעליהם.

(6) בתאריך 24.2.57 הוחל בסמון סירות הדיג ובמשך 4 ימים
סומנו הסירות במספרים ובמקומות כדלהלן:

עזה	146	סירות
דיר אל	"	
בלח	15	"
חן-יונס	26	"
רסיה	14	"
סה"כ	201	סירות.

(7) מפקחי הדיג ערכו רשום סטטיסטי של הדגה, והשלל שנדונה
בתקופת השלטון הישראלי עולה על 100 טונות.

(8) נעשה ע"י מומחי המחלקה לדיג מחקר לקביעת מיני הדגים
שליד החוף ולסוד השמות הנחוגות מהן מגמה לפתח ענף זה
בעתיד הוגשה הכניה פחות ב-27.2.57 שסגמותיה להגדיל את
מספר הדיגים, הסירות, מכון הסירות, חדוש הציוד ופתוח
עבודות הלווי על החוף. כן דובר על שכלול שטח השווק.

(9) שווק הדגים: ברצועה מיני דגים שמחירים בישראל גבוה ואילו
בשווק המקומי נופלים המחירים בימים ששלל הדגים עולה על
החציונה, היות ואין ברצועה בתי קרור או תעשיה לזוי של
דגים היה הכרח לשווק את השלל היומי ביום שנדוג. ולכן
נעשו כל הסדורים עם חברה "חנובה" ומרכזי דגים באזור
לקלוט ולקנות את העודפים ולשווקם בשווקים הישראליים
פעולה זאת נעשתה בהאום עם קצין סטה מסחר ותעשיה.

עד לתאריך הפנוי שווקו מהרצועה 4897 ק"ג של דגי לוקוס
בעקר.

בר בוד עם אמור לעיל דאגנו שיובאו לרצועה דגי פחיון
שנדרשו ע"י הדיגים וגם דגי מריפה, שאין להם מחיר
בשווקים הישראליים. הכמות הסופית שהובאה מסהכמה
בכ-4500 ק"ג.

(10) בתחילת פברואר נפלטה ספינה דייג מצריה לחוף הים בקרבת
דיר אל בלח עם צוות הדיגים המצרי. ב-14.2.57 הועברה
סמכות ההשגחה על סירה זו לחוליה הדיג והוצב משמר
מקומי עליה. עמדתנו ותביעתנו הייתה לשחרר את הספינה על
כל צויתה. שחרור הספינה לא יצא לפועל ואילו הצוות המצרי
שוחרר ממאסרו ונשלח מצרימה. ביום הפנוי נשארה הסירה על
כל ציודה בחוף דיר אל בלח.

(11) סירה דייג שנחפשה בחופי ישראל ונעצרה ע"י המשטרה נמצאה
בנמל יפו בפקודה המשטרה. סירה זו שייכה לסר חמים מבית
חמדור.

ד. חוליה היער

(1) מחצית שמה הרצועה הוא דיונות חול (כ-160 אלף דונמים)
שמה שומרה היערות שבבעלות הממשלה מגיע ל-58,590 דונמים.
במשך השנים יוערו ע"י הממשלה הסנדורים ואח"כ ע"י אונרו"א
מהון השטח הנ"ל 17,000 דונמים לפי הפירוט שלהלן:

שם היער	שנות תגמיל	השטח המיוצר בדונמים
ובליה	1927-1953-54	13,000
עזה	1925-1945	1,300
אוחסן	1953(1954	300
חן-יונס	1947-1955	3,000
		17,600

(2) מיד אחרי הכיבוש נשטפו המליטים והחושבים ופגעו פגיעה מסורה בשטחי היערות, ובמשך ימים ספורים שברו ענפים, ואף עקרו שורשים של העצים. מידת הנזק נאמדה בלמחות 70.000 ל"י. הנזק נגרם לשטח של 9000 דונם ביערות גבליה וכל היער בעזה. יש להניח שהיערות יתחדשו והשורשים וקטעי הגזרעים יצמיחו ענפים חדשים מהוך הנחה זו בוצעה ע"י כפי שנוכיר להלן פעולה לגזום לחדוש פני היער.

(3) ענף זה נחשך בחקופה שלמון המצרים ע"י אונרו"א תיזה ועבודות היער נסקו ימי עבודה למליטים לכן היתה קיימה שותפות בלתי ברורה בין הממשלה המצרית ובין אונרו"א בשטח זה. למעשה אונרו"א מסנה ושלמה את כל הכספים הדרושים לשם גדול השחילים, הפקדה מים מהבארות הממשלתיים שהיו קיימות בחקופה מסודת, והנטיעה. והממשלה שלמה משכורותיהם של העובדים האחראים במשתלות, שמה את היערות מפגיעה והיתה אחראית לבצוע הוראות הוך הייעור, ותרשה את הנטיעה על אדמותיה.

(4) מנסתנו היתה להמשיך את התסדר ולכן הומשך בתשלום משכורותיהם של כל המפקחים הראשיים, המשתלנים והגפירים (16 במספר). סר מאירסון מנהל מדור המשתלות באגף הייעור מונה להיות המפקח הראשי והוא בקר אחת לשבוע לשם פקוח על העבודות הנעשות וטפול בבעיות שגרתיות.

(5) פקידה על המשתלות שנמצאנו: באזור היו קיימות שלוש משתלות: בעזה, גבליה ובחן-יונס. משתלות אלה נמשכו מפני כל פגיעה והשחילים צמח היו די יפים. כל השחילים גודלו בעציצים והיה קיים גם מלאי של 600,000 עציצים ריקים.

(6) מספר השחילים בשלושה המשתלות היה כדלהלן:

המשתלה	שיטה בתלחה	אקליפוס המקור	ברוש צריפי	ס"ה השחילים במשתלה באלפים
עזה	550.000	70.000	10.000	630.000
גבליה	150.000	20.000	10.000	180.000
בחן-יונס	310.000	10.000	-	320.000
	1010.000	100.000	20.000	1130.000

(7) במשך תקופה הכיבוש עבדו במשתלות עובדים יומיים (במסופע של 25 פועלים ליום) למפול בשחילים, שקבלו שכרם מאונרו"א. השחילים הוכנו לנטיעה על שטח של כ-5000 דונמים. אונרו"א תבעה לעצמה את הזכות לבצע את הנטיעה ע"י פליטים, והתחייבה לסמן את כל הוצאות הנטיעה. בימים האחרונים סוכמו אחם שטחי הנטיעה אשר נקבעו בשני איזורים, בגבליה ובחן-יונס.

(8) עמדנו בפני שתי בעיות:

- (א) חידוש היער הניזוק
(ב) נטיעה שמה של 1000 דונם כדי לספק עבודה למקומיים.

(9) אכן בוצע גיוסם הגזעים וגילוי שורשים, דבר שהצריך כ-1400 י"ע, הועסקו מקומיים ושלמנו שכר בגובה של 1. ל"י ליום עבודה. כתוצאה מפעולת גיוס זאת נאסף גזם שנספר בשתי מכירות פומביות. בראשונה נמכרו 25 מון עצים ב-225 ל"י ובשניה 20 מון עצים ב-200 ל"י וכמות ענפים ב-260 ל"י ובס"ה היו הכנסות של 685 ל"י.

(10) מאחר ולא יכולנו לקבל מהמשטלות המקומיות כמוה מספקת של שהילים לנטיעה, החלטנו לנטוע מיחורי אשל. היחורים נקנו מחורשה פרטית השייכת למר שחרי זוערוב מרפיה. רוכזו 100,000 יחורים, התחלנו הנטיעה 4 ימים לפני הפינוי בחולות רפיה. חלק מהיחורים הועבר לחן-יונס ושם עברו ביום שלפני הפינוי בלבד. היחורים שהמורתם שלמה במלואה, נשארו ברשות המפקח על היעור המקומי.

(11) כדי לעודד הנטיעה של שהילי יעור ע"י החושבים החלוננו ב-7.1.67 למכור שהילים (מהמשטלות המקומיות שנזכרו לעיל) במחירים סמליים. נמכרו 700 שהילים סמינים שונים. כן נתנו 200 שהילים לביק החולים הבפטיסטי בלי המורה.

(12) העובדים שוכנו בבנינים שהיו קיימים מחקופה הסנדס. נערכה בקורת הסלאי והציוד ונמצאו מתאימים לרישומים. מצב הבאות היה חקין, ורשה החשקאה קיימת רק במשתלה עזה, במשתלות בגבליה וחן-יונס משקים עם סוליפי יד.

(13) סקר של שטחי היעור

צמצום השטחים ומספר האוכלוסיה הרב, הביא לידי הקלאת רעיונות וחילופי דרכים להמצאת קרקע להתישבות חקלאית. נמצאו הצעות מחקופה השלטון המצרי התומים ע"י אישים שונים המדברים על עקירת היעור ונטיעה עצי פרי נשירים במקום היעור. להצעה זאת היו הרבה מהלכים מבין המקומיים - אף על פי שלא נראתה למומחים שלנו. בסקר שנערך ע"י אונר"א נמצא שקיים שטח של כ-7000 דונם של דיונות ששכבת החול בהם אינה עמוקה, המצרים יישבו כ-1500 משפחות על 3000 דונם, והיתר היה מיועד לישוב משפחות נוספות - בינו ספה סקר - אנו לא הגענו לספול במחישבים, או לבדוק את החכנית המצרית בדיקה יסודית.

ה. חוליה המטעים

(1) ככ-1/4 משטח המעבור ברצועה עזה מהווים המטעים ומחלקים לפי הפירוט כדלהלן:

כך	6000	דונם פרדסים נושאי פרי
כך	2000	דונם פרדסים צעירים
כך	3500	דונם חפרים (מהם כ-1500 דונם בעל והיתר שלחין)
כך	2000	דונם מטעים בשלחין (תפוחים גויבות וכו')
כך	7000	דונם מטעים בעל (בעיקר שקים וגפנים).

(2) מצב מטעים אלה והעבור, המפול בהם והשקאתם לא השביעו רצון ושמןנו לנו כמסרה ראשונה לשפר כל זה ובהתאם לכך גם חלקנו חוליה זו כדלהלן:

- (א) חדרה מקצועית
- (ב) בקורת פרי חדר ושוקו.
- (ג) אתריות על המשתלה לעצי פרי.

(3) חדרה מקצועית

(א) אנשי חוליה זו החלו בפעולתם באזור בתאריך 1.1.67. חוליה זו הייתה מורכבת משני מוריכי מטעים יחוריים ומדריך קרבי מקומי. כראש החוליה עמד מר גולן.

(ב) מסרה עבודתה של חוליה: בדיקות המים במטעי חרצועה, עריכת ספקר מקצועי של הפרדסים וקביעת המסתלות, חדרה מקצועית של עובדי המטעים ועריכת סקר מקיף וכולל של המטעים ברצועה.

(ג) בהתאם לכך נערכו בדיקות מים ב-10 פרדסים בדרום הרצועה, במטעים הזקנים והצעירים, כדי לקבוע את מידת מליחות של המים.

(ד) בעזרתו של המדריך במקום ובתדרכתו נערך סקר כללי ומקיף במטעים ובפרדסים הזקנים בשטח כולל של 5000 דונם.

(ה) אורגנו מספר ימי עיון והרצאות שנחנו בפני בעלי המטעים בלוי פנס קסט, כמו כן נערך סיור באוטובוסים לבעלי המטעים ומנהלי העבודה במטעים הזקנים. בין היתר הורגמו הרכבות סמך, שיטות השקאה, דלול בפרדס, גזום, מחלות וירוסים ופטירות, הדגמה ברסום בחוסרי פחיון נגד לבוב ים התיכון ופטון בעצים במטעים צעירים.

(ו) תורגמו והופצו בין החקלאים תוזרים מקצועיים להדרכתם במלחמה בזבוב ים-התיכון ובעקירת החלידה.

(4) כתוצאה מהסקר והסיורים ובדיקות המים שערבנו, הגענו לסקנות כדלהלן:

(א) סיכויי הרחבת הפרדסים ברצועה הלו בהבאת מים מחוץ לגבולותיה.

(ב) כדי להאריך חיי הפרדסים, יש להחליף כנות הלימון המחוק בכנות תושחש ע"י הרכבות סמך.

(ג) ממליצים על דלול הפרדסים.

(ד) יש להדריך החקלאים במלחמה בזבוב ים-התיכון ומחלות וירוס ופטירות שונות.

(5) רעיונות אלה הופצו בין הפרדסנים וחיו כבר תוצאות לדבר, עובדה היא שמספר פרדסנים התחילו לעקור את העץ המרכזי בין ששה עצים, והתכוונו להרכבות סמך ולמלחמה בזבוב.

(6) פעולות המחלקה להגנת הצומח: מחלקה זו כיתר המחלקות נענו ברצון לבקשתנו לספל בבעיות שחתעוררו באיזור. מפולס נגע ב:

(א) מלחמה בעכברים: בסיורם עובדי המחלקה עם אנשי האיזור נקבע ששטח מעורך בכ-2000 דונם נגועים ע"י עכברים, הובא רעל ותחלט לתקו חינם. אורגנו הכפרים של רפיה ותן-יוגם כדי לצאת ביום אחד לשדות לחלחם בעכברים. מזג האוויר ולאחר מכן הפינוי מנעו בעד ביצוע הפעולה. כ-10 פחים של רעל השארנו בידי המועצות המקומיות של רפיה ותן-יוגם ובעזה.

(ב) נערכו סיורים בשטחי הירקות והפרדסים - קבעו שיש לרסם את העגבניות ונעשו כל ההכנות לכך.

(ג) מונו אחראים להפיה על הופעת הארבה והופצו מנשרים בקשר למלחמה בהם.

(7) בקורת פרי הדר ושוקו

ה ד ר י מ :

(א) שפתי הפרדסים ברצועה נאמדו בכ-6000 דונם ורובם מרוכזים בבית חנון ובעזה, פרדסים אלה שייכים לכ-100 פרדסנים, מהם פרדסנים בעלי 400 עד 600 דונם כ-10-15 פרדסנים בעלי 100-200 דונם, והשאר פרדסנים אשר שפת פרדסיהם הוא בין 15 ל-40 דונם.

(ב) בשנה 1955/56 היה היבול שהוצא:

חבוח שמוטי ארוז ב 74	192.500
חבוח ולנסיה " ב 74	60.000
חיבוח אשכוליות ארוז ב-74	5.500
חבוח לימונים ארוז ב-68	22.000
חבוח כפולות קלמנטינות ארוזות ב-68	20.700
חבוח כפולות מנדרינות ארוז ב-68	2.600
חבוח סוכרי (צרפתי) ארוז ב-68	<u>7.700</u>

ס"ה 311.000

פרי מפורז 1300 טון בערך נשלח למצרים.

(ג) ארבע חברות מקומיות רכזו בידן את הפרי לייצוא והן:

חאג' מוחמד אבו שעבן

חדרה אל מארזי

חברת שווק פרי הדר (שוארב סוגרב)

חברת הדרים ופירות עזה (יונט מודמנה וראשיר אל גמל).

נוסף לנ"ל היו עוד 6 סוחרים פרי.

(ד) הכבוש הישראלי היה למעשה בתחילת עונת ההדרים ברצועה ולמעשה גם שווקו בעונה הנוכחית לצ"כוסלובקיה את הכמויות המפורזות להלן:

חבוח שמוטי	10.000
חבוח לימונים	4.000
חבוח קלמנטינות	9.000

ואילו בנסל עזה נמצאים היו כ-500 חבוח לימונים ובחחנת הרכבה כ-400 חבוח קלמנטינות.

(ה) לפיכך עמדה בפנינו בעיה שווקו המידי של הפרי מן הרצועה. הפרי או היה מכור כולו לסוחרים ולחברות - החקלאים קבלו מפרעות ולגביהם הפרי לא הוות כל בעיה - לכן התרכזו סגנו באיזור עם הסוחרים בלבד, ובישראל המועצה הבטיחה לקבל את הפרי ולסכרו בשווק אירופה על חשבון הסוחרים, ולתת תשלום את כל התמורה המתקבלת בנכוי הוצאות המועצה וקומסיון של 3.5% ל"י שולמו לסוחרים כמקדמה לכל חיבת פרי בנכוי חומרי האריזה.

(ו)

נעשו הסדורים עם המחלקה להדריס, לשם בצוע בקורת הפרי במקום - קבענו תחנת הבקורת בתחנת הרכבת בעזה, מיד עם הסדר זה החלה חברה אחת בלבד לארוז ולשווק פרי, וזה הלך בעצלהיים. הסיבות לכך כפי שהתברר היו כדלהלן:

(1) חוסר במחון מצד הסוחר בהמשך השלטון הישראלי וזה גרם: לאי רצון לשתף פעולה עם השלטונות. חוסר ודאיות לקבל את התמורה בעד הפרי במקרה של פנוי.

(2) סיבה כלכלית: הסוחר היה חייב לשלם לבעל הפרדס את התמורה עם קוטפו את הפרי, בה בשעה שלא היו מקורות לאשראי (בגלל סגירת הבנקים והשתוק הכללי) - וגם הספקה שנחנה לו ע"י המועצה לא הספיקה לכמות אלא את תוצאותיו לקטיף, אריזה וכו'.

(3) לא היה למועצה כל רצון לפעולה אקטיבית באיזור, ומכרה שעצם הסכמתה לשרת את סוחריו עזה ולהקציב מקום באוניות הנו דבר יוצא מהכלל. לעומת זה לא גילתה המועצה רצון ושווק כל פרי שעלול היה להפריע לפרי של הפרדסנים הישראליים. אצטין לדוגמא שפרי הקלמנטינות לא נקנה ע"י המועצה ופרי זה התבזבז נרקב או הוברח.

(ז)

מכל מקום המשכנו לשלם את שני הצדדים ולהשפיע כדי להגיע להסכמה ורק בחודש האחרון סוכם עם המועצה שהיא מסילה על קבוצה סוחרים מבין חבריה לקנות את הפרי הארוז במחיר קבוע ולשווקו על חשבונם - קבוצה זו התחייבה להפריש 25% מרוחיה לממשל הצבאי - אולם כאמור הסדר זה נעשה במאוחר ואם להוסיף לזה שהאפומטרופוס נכנס גם כגורם בחקופה זו, ובקשר הברר עליה אחוז הבררה לכן אין אנו יכולים להצביע על כמות גדולה של הדורים ששווקה.

(ח) שווקו במ"ה 20717 פרי ארוז

451 טון בררה.

נותר לסכם החשבונות עם המועצה ולהפקיד את הסגיע לסוחרים בידי האוצר כדי להעביר את הסכומים לסוחרים.

(ט)

אחת תבעיות שנראו חשובות לפתרון הוא הוזלת החובלות והשמוש בקרונות הרכבה - זה נסמך והיה בלתי אפשרי בגלל המחסור באדר איוד ודקו במקום והיות ולא היה כל במחון שפרי הנשלח ברכבת מעזה יגיע לחדרי הדקו חוץ 48 שעות מזמן הקטיף נאלצנו להסכים להוביל את הפרי בטכוניות.

(י)

נחבל אישור להקים מכון לדקו ואיוד בתחנת הרכבת בעזה - נעשו כל הסדורים, והתחלנו בבניה באמצעות קבלן ישראלי - לפי חישובנו יכולנו לגבות לפחות 25% מערך ההשקעה עוד בעונה זאת ע"י ניצול המכון לאיוד פרי הולנדיה - העבודה נפסקה באמצע והשקעות הממשל לא נשאו פרי.

(8) אחריות על המשתלה לעצי פרי

(א) בראשיתו של ד"ר שפיגל, מנהל המדור לשתלנות וגננות ובלוית המדריך לשתלנות מר יפה והמוסחת למטעים הערבי, נערכו מספר סיורים במשתלות הרצועה ובתוצאה טובה כדלהלן:

בשנים האחרונות נמנו מטעים רבים באזור, אולם כמעט בכל המקרים נמנו כנח מושרשות, שהורכבו אחר כך במטע בהרכבת ע"ן, באלו מקרים אך בהרכבת ראש. הגדולים העיקריים שנוספו, שקד על גבי שקד, שמש על גבי שקד, ויחי שמן מזן מורי ובאלן מקרים (בשלחין) גם זיחים מונים אירופיים. במדח מעטת שזי יפני על שקד וכן תפוחים, בעיקר ביארי, ולהוני וקצה גולדן דליטש וסטריקינג. נוסף על כך תמרים קצה מובטרופיים (אנונה וגויבה) כמו כן נמנו הדורים שונים על חושש ולמוך מהוק.

(ב) המשתלה בריר אל-בלח

המשתלה נמצאה בצדו הערבי של כביש עזה-רפיח, על אדמת הקק"ל לשעבר. השטח 17 דונם כולל מקום מועט המוקדש לרבורים, עופות וצמחי נוי. האדמה היא חולית.

במשתלה שלשה עובדים קבועים, אחד מהם שהלן מנוסה (אבראהים לובט).

(ג) הגדולים במשתלה:

כ-1500-2000 שתילי זית מהם כ-50 מורכבים, כ-100 אנונות (מפוס קשקשי) וכמה עשרות פיקנים. כתוצאה יונם ממשתלה צפופה, זרועה כנח שקד, בחלקם מורכבים בשזיפים (יפניים מקומיים) ובספר קטן במשמש. ומינים אחרים של עצי פרי שונים.

(ד) מצב המשתלה - לא תשביע ראון, בעיקר עקב חנאי הקרקע החולה במטורות והמים המלוחים. נראה שהשקול של המצרים להקים את המשתלה במקום זה היו קרבתה לכביש והיות אדמתה בבעלות יהודית. ולכן הומלץ לחסל באופן הדרגתי בהתאם להמלצתו של מנהל מדור המשתלות של משרד החקלאות שבקר בשטח ובדק את המשתלה הנ"ל, התחלנו למכור שתילים לתקלאים באזור ונמכרו תכסיות המפורסות להלן:

זית מורכב	-	688	במחיר 500 פר' ₪
זית לא מרכב	-	212	" 250 "
פיקן מורכב	-	61	" 150 "
חוח לא מורכב	-	320	" 200 "

(ה) הומשך הטפול במשתלה על ידי העובדים הקבועים מבלי להשקיע כסף נוסף בגלל חוסר תבחינות לגבי עתידה. יש לציין שהמצב הכללי של המשתלה הנ"ל והמטע היה יותר טוב כתוצאה מהקפדתנו על הטפול בה.

(ו) עניין רב גילו אנשי המקצוע במצב הכללי של המטעים וביחוד הזיחים והתפוחים, הורשחה הוצאת 2000 שתילי תפוחים שנקנו מאחת המשתלות המרמיות באזור.

מסחר ותעשיה

1. עניני מסחר ותעשיה בתקופת השלטון הפארי

א. מבנה המשרד ומעולתו

(1) משרד המסחר והמסונות נכלל באגף האוצר והכלכלה במחלקת מיוחדת. מנהל המשרד היה מצרי והסגל כלל 10 פקידים מקומיים. המשרד הראשי היה בעזה ולו סניף בתן-יונס.

(2) הרכב המשרד הראשי בעזה:

- (א) מנהל המשרד
- (ב) מדור מרישום
- (ג) קצין הקיצוב - המספל ברישום הסחורות המובאות ובקבלת דוחות המכירה השבועיות של הסוחרים.
- (ד) ענף חיבוא והיצוא - המספל בהוצאת רשיונות יבוא ויצוא.
- (ה) מנהל השבונות
- (ו) חובק כללי - המספל ברישום העברות הכלכליות והגשת המסמכים
- (ז) קצין לקביעת מחירים
- (ח) קצין להוצאת רשיונות מסחר.

(3) הרכב סניף המשרד בתן-יונס:

- (א) קצין קצוב
- (ב) מספק על המחירים.

ב. ברצועה היו קיימות שתי לשכות מסחר: אחת בעזה והשניה בתן-יונס. לגופים אלה הייתה סמכות מיעצת וכמוכן השתתפו בחלוקת מכסות היבוא בין המיטונאים.

2. מבנה החוליה

א. קצין מסה

ב. עוזר קצין מסה

3. מיכוס מעולות החוליה

א. המספק לאזור

(1) בראש רגמנת של החוליה היה המספק מצרכי מזון חיוניים לאזור.

(2) חובלתת העובדה כי החושבים לחוסים בעיקר אחרי קסת ואסנס השימוש בקסת הגיע ל-12 ק"ג לנפש.

(3) כמויות הקסת שסופקו לאזור:

חודש	המספר	חלוקה
דצמבר 56	1152	569
ינואר 57	1030	1450
פברואר 57	607	368
מרץ 57	25	188
	2814	2655

נוסף לג"ל ניתנו לחלוקה סער 500 מון קסת (מקוד')
820 " " מסחר ותעשיה, בירושלים

ב. החספה התקינה לאזור הוסדרה ע"י מינוי שני ספקים:

- (1) חברת המשביר המרכזי - להספקת גזרות עזה ודיר אל בלח
- (2) חברת גאמנות - להספקת גזרות חג'יונס ורפית.

ג. פביעה סחירים

- (1) נקבעו סחירי מכסימום למצרכי מזון בסיסיים. בצו מס' 10 מיום 29 בנובמבר 1956 נקבעו הסחירים הבאים:

קמח לבן	225 פרוטות הק"ג
קמח אחיד	" " 185
סוכר לנצרכים	" " 270
שעועית	" " 270

בשר משומר סוג ב' - קופסאות של ליברה אחת
1,250 ל"מ קופסא.

- (2) צו מס' 6 מיום 12 בנובמבר 1956, הורה לכל בעלי העסקים לסינייהם לסכור את סחורותיהם בסחיר הוגן.

- (3) מידי פעם בפעם קבעה החוליה סחירים למצרכים שונים לשם שמירה רמה הסחירים באזור. נתנו סובסידיות למצרכים שונים שהובאו מישראל.

ד. מיפול באיסוף עודפים חסלאיים

ראה נספח סמ'....

ה. מיפול בהפעלת התעשיות

- (1) הוחלט להפעיל את התעשיות על מנת לתת תעסוקה לתושבים ולחדש את החיים התקינים באזור.
- (2) סופל באפשרויות שווק מוצרי התעשיה לשוק הישראלי.
- (3) התעשיה הראשונה שהופעלה במלא יכולתה היא תעשיית החרס. הזמנה שנתנה כבר חתן תעסוקה מלאה לתעשיית הקדרות למשך מספר חרשים.
- (4) סופק ניר וקרסון לתעשיית הסיגוריות.
- (5) סופק סוכר לתעשיית הסמחקים.
- (6) הפעלת תעשיות האריגים והשטיחים נמצאה בשלב של מיפול. הקשיים העיקריים הם הסכס על הסחירים ושאלת השווק בישראל.
- (7) הפעלת שאר התעשיות בשלב היכנון.

ו. ספר העשיות הרצופה

(1) תוכנו מקרים של העשיות הבאות:

- (א) אריגים - 489 העשיות, ברובן העשיות קטנות (10 - 5 נול יד). בית חרושת מיכני אחד ובו 22 נולים. יכולת היצור היא 15.000 מטר ליום. העשית העסיקה בעבר 3000 עובדים. איכות המוצרים ירודה.
- (ב) שטיחים - 5 העשיות בעלות מסורת. העשית זו העסיקה כ-70 עובדים. איכות השטיחים טובה.
- (ג) סוויט - 3 העשיות גוון, 9 בתי בר, 4 מסבנות, 2 העשיות מסתקים ו-3 מתנות קמה. איכות המוצרים ירודה וכמותם אינה מספקת את התצרוכת המקומית. העשיות אלה העסיקו כ-70-80 עובדים.
- (ד) חרס - 27 העשיות. יכולת יצור כ-40.000 עציצים לחרס. המוצרים כוללים עציצים, בדים וקערות. העשית זו העסיקה כ-160 עובדים.
- (ה) נפות חבואה - 5 בעלי מקצוע. יכולת היצור נאמדה ל-20 נפות ליום.
- (ו) מרצפות - 6 מפעלים. תפוקה יומית כ-300 ממ"ר. העשית זו העסיקה כ-50-60 עובדים.
- (ז) סיגריות - 3 מפעלים שהעסיקו כ-15-10 עובדים.

ב ר , א . ת

1. המשרד בזמן השלטון המצרי

- א. בחקופת הממשל המצרי טפלו בענייני בריאות 2 גופים:
- (1) ממשלתיים
 - (2) ארגוני חוץ (אונרו"א, בתי החולים הבפטיסטי).
- ב. משרד הבריאות ברצועה הווה יחידה עצמאית בלתי תלויה בשלטונות קהיר.
- ג. המשרד טפל בהגשת עזרה רפואית הן למקומיים והן לפליטים.
- ד. מבנה המשרד

המשרד היה מחולק ל-3 גופים:

- (1) המחלקה לאשפוז ומיון בהנהלתו של סגן אלוף ד"ר מוניר פנוס.
- (2) המחלקה לרפואה מונעת בהנהלתו של סרן ד"ר מוסטפא קאמל.
- (3) רוקחות והספקה רפואית בהנהלתו של סרן ד"ר אחמד בורחן א-דין.
- (4) בראש המשרד עמד אלוף משנה ד"ר מחמוד אמין אל-מצרי.
- (5) הצוות המקצועי רפואי היה ברובו מצרי; העובדים האחרים מקומיים. הצוות כלל: 14 רופאים, 37 אחיות בחלקן מוסמכות; 158 עובדים טכניים ועובדי תברואה.

ה. ח ק צ י ב

חקציב המשרד היה 65,000 ל"מ לשנה. מזה השתתפה אונרו"א ב-36,000 ל"מ. הרכב החקציב:

משכורת	40.000	ל"מ
הרופות וציוד רפואי	20.000	"
ס ו ו ן	6.500	"
	<u>65.000</u>	ל"מ

ו. ר ב ב

- (1) שלטונות הבריאות המצריים העסיקו 16 כלי רכב לתחזוקה נוסעים ואמבולנסים.
- (2) הנחגים הושאלו להם ע"י מחלקת עבודות צבוריות ואת משכורתם קבלו ממחלקת זו.

2. סבנה החוליה

- א. קצין מטח
- ב. אחוז ראשית מפקחת
- ג. חברות ראשי
- ד. מזכיר החוליה
- ה. 2 מנהלי חשבונות (1 מקומי)
- ו. מזכירה-כתבנית
- ז. נהג
- ח. מסונח על סגל העובדים (מקומי)
- ט. שליח (מקומי)
- י. סגל בתי חולים (ראה נספח ...)

3. סיכום פעולות החוליה

א. כללי

- (1) ב-18.11.56 התחילה החוליה בפעולה. ההנחיות לפעולת החוליה היו כדלקמן:
- (2) היחידה העמוד תחת פקודו של המושל הצבאי ברצועה.
- (3) היא תהיה אחראית לפניו בעד סדר ומעולה סדירה של שירותי הבריאות ברצועה.
- (4) בענינים מקצועיים, תהיה החוליה קשורה במישרין בשירותי התיק, תתייעץ עם המשרד הראשי ותמליץ על בצוע הכניות וטיב הסדורים הרפואיים ברצועה. על היחידה בראש וראשונה לתכנן שירותי בריאות בהתאם לרמת הרגילה בשאר חלקי המדינה, להמליץ בפני משרד הבריאות, בהסכמת המושל הצבאי, על שגור מומחים, חוספת צוות, רפואות, ציוד וכו'.
- (5) היחידה תפעל בזכויות של לשכה מחוזית.
- (6) נערך מקר על מצב מוסדות הבריאות. בסכומיה הראשוניים קבעה לח החוליה כקו מנחה בפעולותיה להשאיר את התיק פעולות מוסדות הבריאות במקום כפי שהיו בזמן שלטון המצרים כדי לא ליצור משבר בפעולה השוטפת שלהם. הדו"ח המוגש בזה נחון לאור הקו שננקט, היות ועד היום לא ראינו לנכון לשנותו.

ב. מספר בחוליות

- (1) במשך חדשי הדו"ח הזה נרשמו אצלנו:

1012	ממוצע אשמוז
51	פטירות בבתה"ח
107	נחותים גדולים
45	נחותים קטנים
70	נחותי לידה
7428	מפולי עינים

(2) חולי נפש

מוסד לחולי נפש לא קיים ברצועה. מקרה אחד העבר על ידינו לישראל. המקרים הקיימים אינם נמסרים ע"י משפחותיהם לטיפול.

(3) רפואת-שיניים

ברצועה פועלים 3 רופאי שיניים - מהם 2 בעלי פרקטיקה פרטית, השלישי - רופא אונרו"א. שלשה אלה מתרכזים בעזה כך שהאוכלוסיה שבאזור אינה מקבלת טפול בכלל.

(4) מרפאת שניים לתלמידי בתי הספר ברצועה

(א) נקבע ביננו לבין אונרו"א שנקים מרפאה משותפת. את הציוד נמציא אנו וכן את התרופות. אונרו"א מצדה תחן לנו את הרופא למרפאה וכן תכשיר את המקום לתעודתו.

(ב) רופא השיניים של אונרו"א החל לפי הנחיותינו לבדוק את תלמידי הכתות הנמוכות על מנת לקבוע את מידת הטיפול לו הם זקוקים.

(5) הטיפול הרפואי באסירים בכלא עזה

(א) נקבעו סדרי שחוף פעולה בינינו לבין שלטונות בית הסוהר, לפיהם נספק את התרופות והציוד במידה והם נמצאים ברשותנו.

(ב) המקרים הדורשים העברה לבית חולים יעברו למקומות המתאימים.

(ג) האענו רופאים מקומיים לצורך טפול רפואי במקרים דחופים בחוף בית הכלא. נקבע חובש לטיפול היום-יומי ורופא בית הסוהר מרמלה מבקר במקום אחת לשבוע.

(6) המכלאות לאזרחים חשודים ונתינים מצריים

(א) כתוצאה מהסכם שהושג בין חולית הבריאות לבין חר"ם - במטעל הצבאי בעזה, ספקת החולית למכלאת החשודים ציוד רפואי ותרופות שנדרשו לטיפול בחולים שם. כן קבלה החולית את הטיפול הרפואי במכלאת הנתינים המצריים.

(ב) חולייתנו הגישה את כל העזרה הדרושה לרופאת המצרית במכלאת הנתינים המצריים בהרופות מיוחדות וביעוץ רפואי עז לפנויים.

(7) העברות חולים לישראל

(א) מצב הציוד הרפואי ורמתו של צוות העובדים הרפואי בעזה חייבו העברת מקרים מיוחדים לטיפול קליני מחוץ לרצועה. בעבר נהגו להעביר מקרים אלה לטיפול בקהיר.

(ב) לאחר מו"מ עם שלטונות הבטחון והבריאות בישראל, נעשה הסדר להעברת מקרים מיוחדים אלה לסוסדות רפואה שלנו. העברת חולים הפכה ענין של יום יום ומהווה בעיה תקציבית מיוחדת.

ח ב ר ו א ה (ג)

- (1) בלשכה בנדר שבעזה מהרכזה פעולה החברות ה לאזור כולו. ללשכה זו קשורות שמונה לשכות משנה בפרברי העיר ובשטח הרצועה. המחלקות הקשורות לחברות פועלות לפי הסדר שהיה נהוג בארץ בזמן שלטון המנדט הבריטי.
- (2) החשכלה החברותית של העובדים לקויה ויש להשקיע תרבה הדרכה לשם שפור רמתם ויעול עבודתם.
- (3) פועלות בשטח זה מחלקת הנקיון, המקוה על הביוב, מחלקת המים והמקוה על המלאכות והתעשיות, פעולתן כאמור, שטחית וחטרה בסיס רציני. פעולות החברות בראשית עבודתנו, אופשרו ע"י עזרת אונרו"א שהעמידה לרשותנו את החבורות להסקת העובדים עד שנכנסם חרב ש לנו לפעולה.
- (4) עובדי החברות צריכים לפקח על ייצור המזון. הם המאשרים הוצאת רשיונות לבתי מלאכה העוסקים בכך (בעיר 600-600 עסקי מזון).
- (5) על עובדי החברות לפקח על המפעלים הסניטריים, חנויות מזון, ועל מי השתייה, העבודה נעשית בשחוף עם מפקחי העיריה והרשויות המקומיות.
- (6) קיים תאום פעולה בפעולתנו עם פעולת אונרו"א בשטח זה.
- (7) עובדי החברות עוסקים בארגון ובצוע פעולות רסום, אבוק, חמוי ומלחמה בעכברושים.
- (8) חוליות עובדי החברות מספרות בגרענה ודלקות עינים, כיום עוסקות הן בהרכבה חמונית של תאוכלוסיה נגד אבעבועות.
- (9) מפול במחלות
 - (א) ג ז ז ת: מחלקת זו נפוצה מאד ברצועה. גלויים מניעתם והטיפול במקרים הוא לקוי מאד. נחונים מספריים אינם קיימים עדיין.
 - (ב) גרענה: מחוסר בית חולים ורופא עינים מתאים, אין אנו יכולים להשתלם על ממדי המחלה. במסגרת המרפאה, המרפאות התצוניות של בתי החולים ובלשכות החברות.
 - (ג) אנטי-מלריה: נעשית פעולת ענטה בשטח האנטי-מלרי, ע"י רסוסי ואדיות ומקוי מים. פעולות אלו נושאות אופי סגבל ביותר כחוצאת של חוסר ידיעת סקצונית של העובדים וכן מחוסר הציוד הדרוש לפעולה מסוג זה.

ח ס ו נ י מ (40)

- (א) ע"י חוליות התברואה מבוצעים החסונים השגוריים של חינוכות וכן חסונים של העובדים בהעשיות השוון נגד טפוס ומחלות אחרות. דבר זה נקבע ע"י משרד הבריאות לפני חדוש רשיונם.
- (ב) אפיה הסניטרי של רצועת עזה מחייב המשך זמני של העבודה בסגל ובשטוח הקיימות הוך יעול הדרגתי והעברת העבודה לפסים של הברואה מונעת.
- (ג) הכנסת שנויים בשטוח העבודה הקיימות, מצריך מקר סניטרי ומחקר אנטרופולוגי יסודי.

ח ס ו י ה ס י מ (41)

- (א) צוות של מחלקת המים כולל ספקה אחד, אחד מכונאי בארות ומספר פועלים בהתאם לצורך. אספקת המים לעיר נעשית ע"י הצנורות משתי ברכות סגורות המקבלות אספקתן משלוש בארות. יש שתי בארות נוספות שעדין לא הפעלו מסבות מכניות (חומר משאבה), אספקת המים סדירה. הלקויים באספקת המים במדה והם קיימים, קיימים בגלל מערכת הצנורות המיושנה עקב קבולת בלתי מתאימת ובלאי.
- (ב) עקב תבלאי של הצנורות יש להניח בבטחה שקיים זהום במים; כדי להתגבר עליו יהיה צורך במשך הזמן, להתקין במאגרי המים כלורינטורים.

ש ר ו ת י ה ת כ ר ו א ת (ג)

ר ש ו מ ס ס פ ר י ת ל י ד ו ת ו ה פ ט י ר ו ת (1)

- (א) בכפרי הרצועה הפעלו מחדש באמצע דצמבר 1956. מאותו זמן הוחל גם ברשום מספרי הלידות והפטירות כ"כ החסונים השוטפים.

(ב) במשך זמן זה נרשמו:

לידות	2971
פטירות	530
הרכבות נגד אבעבועות	45155
זריקות נגד טפוס	212
דיפטריה - מנה ראשונה	1043
דיפטריה - מנה שנייה	2437
שעלה - מנה ראשונה	143
שעלה - מנה שנייה	294
ריזנטקציה ד.ד.ס. בחיים	5245
" " " אנשים	46872
מקרי חבישה	1780
מפולי עיניים	9566
העודות לידה - חנם	1857
העודות לידה - 40 פרוטא	419
העודות לידה - 480 "	128
מפולים נגד כלבה.	2

(2) סלוק אשפת

(א) בתאום עם אונרו"א ועם מחלקת המניות של העירייה נעשו סדורים מהאימים לפני האשפת בעיר וביחוד אזורי הרצועה.

(ב) בצוע העבודה בשפת זה מניח את הדעה.

מ ת ס נ י מ

(3)

(1) בראשית פעולתנו כאן בקרנו בלויח קצין חר"ם של הממשל הצבאי במחסי האספקה הרפואית במקום. לאחר המיור סוכם שעלינו לקבל את המחסנים לאחר שיערך רשום ומיון המלאי המצוי בהם.

(2) לצורך זה שוגרה אלינו חוליה מיון וספירה של אגף האספקה של משרד הבריאות בהרכב של שני רוקחים ועובד משק.

(3) החוליה קבלה הנחיות בדלקמן:

(4) החוליה הפעל בהתאם להוראות שיתקבלו עבודה בכתב ממנהל אגף הציוד והאספקה של משרד הבריאות.

(5) הוצאה המלאי השוטף העשה באזור קצין המטה לענייני בריאות כנגד אשורים ממקבלי המטה.

(6) המלאי השוטף לא יכלל ברשום הכללי של ספירה המלאי.

(7) לאחר עבודה אינטנסיבית נרשם כל המלאי כפי שנקבע על סמך הרשום הזה נעשו ההזמנות השוטפות שלנו.

(8) לאחר בקורים נוספים של האחראים על אגף האספקה במשרד הבריאות, נקבע סדר הרשום והעבודה של המחסן המרכזי, ושל המחסנים בבח"ח ובלשכות.

(9) כיום עובר רשום המלאי לכרטיסיות ופעולה המשלוחים הנעשים בהתאם.

א ו נ ר ו " א

(4)

(1) בימים הראשונים של פעולתנו ברצועה התקשרנו עם שלטונות הבריאות של אונרו"א במקום לצורך קביעת תאום פעולה בשפת הבריאות, על בסיס שהיה קיים מקודם.

(2) שלטונות אונרו"א מסרו לנו כי השתתפותם בתקציב שרומי הבריאות במקום הגיעה ל-30,000 ל"מ לשנה. מכוח זה נהן המורה אשפוז חולים ואספקת הרופות ליושבי מחנות הפליטים ברצועה. לפי היתם שבין מספר הפליטים לאוכלוסיה הקבועה.

(3) שלטונות אונרו"א שחמו ומשתפים פעולה כאמור בפעולות הרפואה המונעת וכן בהחזקת בית החולים לחולי שפת בבורי"ה. העבודה המשותפת מתבטאת גם בהגשת טפול רפואי על ידים לחושבים ועל ידינו לפליטים, אם כי אין על כך הסכם רשמי. ברור שתפקידם הרשמי הוא למפל בפליטים היושבים כאן.

הדרכה מקצועית לצוות הרפואי

6
(16)

כדי לקדם ולהרחיב את ידיעות הרופאים המקומיים
במקצועותיהם המיוחדים, אנו מציעים לשחפץ בבקורים
במוסדות רפואיים בישראל ויבואו במגע עם מנהלי
המתלקות השונות. יחד עם זאת קיימת הכניה להקים
באתר המוסדות הרפואיים במקום, ספריה מקצועית שתכלול
ירחונים וספרים מקצועיים כדי שרופאים ותאחיות יוכלו
להיות מעודכנים בכל שטחי הרפואה.

הצוות הטכני

1
(16)

אנו עומקים בארגון הצוות הטכני לכל ענפיו בבתי
החולים וביהר המוסדות מכפופים לנו. פעולה זו תצמיך
פרק זמן יותר ממושך עד שנוכל לעמוד על דרכי העבודה
במקום ולהכנים את השפורים הנאותים.

1. השרותים הסוציאליים ברצועה עזה בזמן הממשל המצרי

א. בזמן השלטון המצרי בוצעו פעולות סוציאליות ברצועה ע"י גופים:

- (1) ממשלתיים
- (2) ציבוריים
- (3) ארגוני חוץ

ב. גופים ממשלתיים

כראש השרותים הסוציאליים מינתה הממשלה המצרית את אלוף/משנה מוחמד כאמל חסן נשאר. סגנו היה רב/סרן זכריה. סגל עובדיו מנה 15 איש.

משרד זה נסחנף לשלש מחלקות, כל אחת תחת מנהל מקומי:

- (1) משרד להגשת סעד לחושבים נצרכים
- (2) לשכת לעניינים סוציאליים
- (3) לשכת לטיפול בנוער עברייני.

הקציב משרד זה כוסה משלש מקורות :

- (1) מיניסטריון המלחמה המצרי;
- (2) תרומות באזמנים ובמצרכים וחפצים מאת ארגוני חוץ ומדינות ערביות שונות. שליש מתרומות אלה הוקצב למשרד זה.
- (3) הכנסות שנבעו מהחוזים שנהחמו בין המשרד לבין קבלנים ואשר העניקו להם את הזכות לנקות את האשפה והלטרינות במחנות הפליטים ולסכור את הצואה כדשן חקלאי, וכן מסכירת אריות (שקים, קרטונים וכו').

הקציב, משכרת והחזקה המשרד היה 36,000 ל"מ לשנה.

הפקידי שלש המחלקות:

ג. המשרד להגשת סעד

הפקיד משרד זה היה להקציב מצרכי מזון לאותן משפחות, חושבי הרצועה, אשר הכנסתן לא הספיקה להבטיח תזונה מינימלית לכל בני המשפחה.

- (1) כדי לקבוע איזה נצרכים יהיו זכאים לחנות מעזרה זו וכן לשם קביעת גודל החנות, הוקמה ועדה מיוחדת בת 4 חברים. ועדה זו השתמשה בשאלון אישי עליו צויין מצבה הכלכלי של המשפחה על כל פרטיו, באישור הסוכתאר. האינטרוויוציה אשר ניתנה על גבי שאלון זה נבדקה באמצעות משרדים שונים של הממשל הצבאי.

- (2) כל ראש משפחה נצרך שאושר לעזרה קבל כרטיס מזון מיוחד מחולק ל-12 חדשים עליו צויין מספר הנפשות הנשנות שבמשפחתו ולאיוח מחסן השתייך. כמו-כן הוכנס שמו למסר רישום הנצרכים אשר שמש לבקורה בעת ביצוע החלוקה.

- (3) החלוקה עצמה תחיימה אחת לחודש בארבעה מרכזי החלוקה - עזה, האן-יונה, דיר אל-בלח ורפיח.

- (4) חסנה שהולקה מדי חודש הייתה 6 ק"ג קמח.

(5) בזמן הכבוש היה מספר הנחנים מעזרה זו כ-60,000 לפי הפירוט הבא:

נפש	40,000	עזה
"	15,000	חן/יונס
"	2,500	דיר אל בלח
"	<u>2,500</u>	ר פ י ח
סך הכל	60,000	נפש

(6) ברשות המשרד להגשח הסער היו חמשה מחסנים - מחסן מרכזי בעזה (ליד הרכבה) וארבעה מחסני חלוקה, אחד בכל ארבעה המקומות הראשיים.

מנגנון המחסנים היה כדלקמן:

(א) מחסנאי ראשי, אחראי למחסן המרכזי בעזה עם עוזר אחד.

(ב) שני מחסנאים אחראיים, אחד על מחסן החלוקה לעזה והשני על מחסני החלוקה בחן-יונס דיר אל-בלח ורפיח. לבצוע החלוקה עמדה לרשות המחסנים האלה צוות עובדים של 45 פועל בערך.

הקציב המשרד, לרכישת הקמח במצרים, העברתו וחלוקתו היה 156,000 לי"ם לשנה.

ד. הלשכה לשניגים סוציאליים

הלשכה היתה מנוהלת ע"י עובדת סוציאלית מצריה אשר פרט לקביעת הזכאים לעזרה כספית ישירה, עזרה גם בקביעת הזכאים לקבלת מנת קמח.

הקציב הלשכה היה כ-500 לי"ם לחודש. כמו-כן נחקבלו חרומות מארגוני חוץ, ולצרכים מיוחדים, הכספים שנבעו מהקרן המיוחדת מחוזי אלטריונות וממכירת שקי קמח וחומרי אריזה מחלוקות המצרים.

ה. הלשכה למפול בנוער עבריים

בלשכה זו עבדו קצין וקצינה מבחן שהמקידם היה להופיע בפני בית המשפט בהגנה צעירים עבריים.

צעירים שנשפטו הוכנסו למוסד סגור ל-20 נערים ואשר היוות חלק מבית הסוהר הכללי בעזה. במוסד קבלו הצעירים הוראה לפי רמת בית ספר יסודי והכשרה מרום-מקצועית בכריכת ספרים ובנגרות.

החזקת המוסד מוסנה בצורה הבאה: מצרכי מזון נחקבלו מבית-הסוהר; הלבשה נחרמה ע"י ארגוני חוץ. שאר החוצאות כוסו מהוך הקרן המיוחדת שהוקמה מכספי נקוי הלטרינות במחנות הפליטים (ראו מעיף א 2 - הקציב).

הקציב הלשכה היה בערך 100 לי"ם לחודש.

1. גומים ציבוריים

בעזת היה קיים בית יחומים בהנהלה ועד צבורי מורכב מנציגי הממשל המצרי ונכבדי המקום. ועד זה החליט ברוב קבלת יחומים למוסד ואף מינה את המנהל.

(1) בבית היהומים נמצאו 72 יחומים בגיל 7-16, מהם 17 ילדי חושבים ו-55 ילדי פליטים.

(2) המנגנון הפעיל של המוסד מנה 10 איש, כולל עובדים ארמיניסטרטיביים וחנוכיים.

(3) עובדים אלה קבלו משכורות ועומות שהסתכמו בסך 150 ל"מ לחודש.

השלטונות המצריים הקציבו למוסד 100 ל"מ ו-600 ק"ג קמח כל חודש (הקמח מאת המשרד להגשמה סעד). בזמן הכבוש נמצאו בבנק 5,000 ל"מ לזכות המוסד. הוצאות החלבשה כוסו מהרומות והאונרו"א השתתף בהחזקת המוסד ע"י מתן מנות המזון הרגילות לפליטים ל-55 ילדי הפליטים שבו.

2. ארגוני חוץ

פעלו ברצועת ארגוני החוץ הבאים:

(1) חברת "קר"

(2) הארגון

(3) י.מ.ק.א.

(4) המשלחת האפיפיורית.

לחלן תאור פעולות הארגונים:

3. חברת "קר"

(1) פעולת "קר" ברצועת עזה היוותה חלק מהכניית עזרת "קר" למצריים. מצרכי "קר" הובאו ברכבת ממחסני "קר" בקהיר אל המושל הצבאי בעזה, אשר הסמיך את המשרד לעניינים סוציאליים לנתל את חלוקת מצרכי "קר" לחושבים נצרכים - ולא לפליטים - ברצועה.

(2) כל הוצאות החובלה של מצרכי "קר" ממצרים ולרצועה חלו על משרד המלחמה המצרי, על הממשל הצבאי במקום חלו הוצאות החובלה בחוץ הרצועה, המשכורת למחסנאים, שומרים וכו' והשכר למשרד "קר" בעזה.

(3) פעולת "קר" ברצועה נמשכת שנה אחת - מראשית ספטמבר 1955 עד סוף אוגוסט 1956. לאור הצלחת התכנית הוכנה המשכחה לשנה נוספת.

(4) במשך השנה הנ"ל חולקו קרוב ל-60,000 חושבים נצרכים המצויים הבאים:

אבקת חלב	גבינה	שמן חמאה
5,107 חביות	23,806 קרטונים	25,107 קרטונים
(1,164,610 ליטראות)	(99,852 ליטראות)	(828,531 ליטראות)

המנה החדשה לנפש היהת:

אבקת חלב	185	גרם
גבינה	570	"
שמן חמאה	570	"

המצרכים הובאו מדי חודש מהמחסנים המרכזיים אל מרכזי החלוקה ולבתי תוליהם.

(5) שלושת המחסנים המרכזיים למצרכי "קר" חינו:

- (א) מחסני חרבה עבור אבקת חלב;
- (ב) מחסן המשרד לעניינים סוציאליים עבור גבינה.
- (ג) מחסן מיוחד עבור שמן חמאה.

(6) מצרכי "קר" חולקו באותם מרכזי חלוקה של חלוקה הקמה מטעם הממשל ובאמצעות אותו המנגנון.

- (א) לשבעה בתי החולים ברצועה חולקו 60 קרטונים גבינה ו-60 קרטונים שמן חמאה לחודש. הקצבה זו הייתה מבוססת על מנה יומית אישית של 121 גרם עבור מספר מסוים כולל של 660 חולים.

- (ב) לשם קבלת מצרכי "קר" היה על תושב נצרך להגיש מופס בקשה מיוחד לועדה המיוחדת של המשרד להגשת מעד. אושרה הבקשה, קבל הנצרך כרטיס מנות מטעם "קר" נומף לכרטיס המזון מטעם הממשל (דוגמה מצ"ב).

- (ג) חלוקת חלב נוזל - אבקת חלב שהוקצבה ע"י "קר" ל-30,000 ילדים ונשים הוות, נהפכה לחלב נוזל, במרכזי החלב של אונרו"א וחולק באמצעות מנגנונה. המורה עבורה החלוקה שילם מיניסטריזון המלחמה המצרי סך 35.156 ל"מ כל שבוע לסוכנות זו. החלוקה בוצעה כל יום משבעה מרכזי החלוקה של אונרו"א ברצועה וארכה מראשית יולי 1955 עד סוף ספטמבר 1956.

N.E.C.C.

ס.

- (1) ארגון זה הנו אגף מיוחד של מועצת הכנסיות העולמית (World Council of Churches) במזרח התיכון. מטת ה-N.E.C.C. הוא בבירות, ויש לו ועדות מיוחדות הפועלות למען ערבים נצרכים בארצות ובאזורים הבאים: ירדן, הסעודית, ירדן המזרחית, לבנון, סוריה, מצרים וישראל.

- (2) ברצועה פעל הארגון כדי להשלים את העזרה לאותם הנצרכים שלא כוסו ע"י פעולת אונרו"א ובאמצעות ועד נכבדי המקום, אשר מחקירו היה לקבוע את שפתי העבודה והתקציבים המיועדים להם.

- (3) פעולות N.E.C.C. התחלקו לפעולות מעד, עזרה רפואית ותשתיתיות בהכניות חנוכיות. התקציב השנתי לכל פעולות אלה הסתכם ב-7,000 דולר.

(4) פעולות סעד

ניתנה חסימה כספית ל-3,000 נצרכים בשעור 2-3 ל"מ לחודש. הוענקו חלוואות קונסטרוקטיביות ללא רבית כדי לאפשר רכישת ציוד עבודה או השלמת מבנים כמקורות חכנסה. חלוואות אלה ניתנו לתקופות שלא למעלה משלש שנים ובתשלומים נוחים.

- (א) סכומי כסף קטנים הועמדו לרשות לשכת המפול בילדים עבריינים ולצרכים מיוחדים.
- (ב) הארגון השתתף ביצור 1,500 זוגות סנדלים ונעלי בד. נעלים אלה נועדו לילדים נצרכים נגועי מחלה ס "הוקוורם" (lookworm). הוצאות פעולה זו היתה ירידה בתחלואה מ-66% עד 35%, וחאונרו"א, על כן, בקשה מהארגון לסמן את הייצור של 3,000 זוגות נעלים נוספים והקציבה את חומרי הגלם לכך.
- (ג) נעלים אלה היו מיועדות בשעור 50% לפליטים ובשעור 35% לחושבים נצרכים. את 15% הנותרים התכוונו להשאיר לקראת מקרים בלתי צפויים. פעולה ייצור הנעליים נמסקה לרגל הכיבוש.
- מחוץ לפעולות הנ"ל חילק הארגון כמויות ניכרות של בגדים משומשים לחושבים נצרכים. בחירת הנצרכים נעשתה ע"י הועד צמיטריין, אשר רק במקרים מיוחדים בקש את חוות דעתה של העובדת הפוציאלית המצרית. מטעם הלשכה לעניינים סוציאליים מטעם הממשל.

י. עזרה רפואית

בחי החולים שונים ברצועה נתנו מעזרה הארגון אשר רכש תרופות יקרות-מציאות בשעור 150 ליי"ם לשנה. כמו כן הקציב הארגון מכשירים אורטופדיים למספר נכים נצרכים, כדי לאפשר להם עבודה עצמית.

סך 150 ליי"ם הקציב הארגון לקורס מקצועות עזר רפואיים בו השתתפו השקה חלמידים.

יא. חגגות

שבעים חלמירי בחי ספר היכוניים קבלו חמיכה בשכר למורת בשעור 3 ליי"ם כל חלמיר.

יב. י.מ.ק.א.

כדוגמה פעולות י.מ.ק.א. בעולם כלו, החזיק ארגון זה בניין ומגרש ספורט בעזה. מבנין שמש מקום מפגש לצעירים שבילו שם את שעות חופשתם אחת"צ במשחקים ובקריאה. מדי פעם אורגנו הרצאות וויכוחים על נושאים שונים. הדגשה מיוחדת ניתנה לפעולות ספורט.

יג. המשלחת האסיפירית

משלחת זאת חילקה ברצועה הלבשה משומשת לחושבים נצרכים וכן ביצעה חלוקה של חמאה וגבינה.

2. מבנה החוליה

- א. קצין מטה
- ב. 2 מפקחי חלוקה
- ג. 2 עוזרים למפקחים (מקומיים)
- ד. מזכיר החוליה
- ה. אחראית סוציאלית
- ו. 40 עובדי סעד, חלוקה, אפסנית, אדמיניסטרציה, עבודה סוציאלית וכו'.

3. סיכום פעולות החוליה

א. פעולות חוליה הסעד אחרי הכיבוש

מיד אחרי הכיבוש נחקש משרד הסעד לשגר לרצועה חוליה עובדים לשם ארגון ובצוע הפעולות ולקמן:

- (1) המשכת חלוקה המצרכים לחושבים נצרכים.
- (2) בדיקה השרותים הסוציאליים שהיו קיימים לפני הכיבוש והפעלתם מחדש בהתאם לצורך.
- (3) עריכת סקר על המצב הסוציאלי של הנצרכים שנהנו מחלוקה מצרכים.
- (4) חדוש ותאום פעולות ארגוני החוץ.

ב. המשכת חלוקה המצרכים לחושבים נצרכים

- (1) כעקרון עבודתה הותווה לחוליה זו לחדש את הפעולות ההכרחיות לקיום החושבים מבלי לחולל שנויים בסיפיים. על כן ניגשה החוליה ראשית-כל לחלוקה מצרכים והשתמשה לשם כך במנגנון המקומי הקיים והפעילה אותה השיטה שלפיה בוצעו החלוקות קודם לכן.
- (2) כמויות קמת מספיקות לחלוקה ראשונה (כ-550 טון נמצאו במחסן הראשי והועברו למרכזי החלוקה השונים).
- (3) פרטי החלוקה ראה נספח

1. בתקופת דו"ח זה נוספו ל-60,000 הנצרכים הקודמים 5,395 נצרכים חדשים לפי הפרוט דלהלן:

נפש	200	עזה
"	2,235	חן יונס
"	160	דיר אל בלח
"	2,890	רפיה
סה"כ	5,395	נפש

ד. עבודת סוציאלית

- 1) ליד המועצות הכפריות והעירוניות עזה, תנ"י-ונם דיר אל בלה ורפית הוקמו ועדות סוציאליות שמתפקידן היה לקבל את פניות הנצרכים לבדוק ולתסליץ בפני האחראים לתגשת סער על מתן הסיוע או דחייתו.
- 2) פעולה זאת בוצעה ע"ס לשחק ככל האפשר את נכבדי ומוכתרי המקומות בעבודה הציבורית וכן לאפשר בקורתית על מספר הנצרכים לאמיתו מאחר ונראה היה שבזמן שלטון המצרים שמות רבים היו פיקטיביים גרידא.
- 3) העובדת הסוציאלית טיפלה בין השאר גם במקרים סוציאליים אינדיבידואליים כגון סדור ילדה אסופית שהיתה בבית חולים בחיק משפחה וחמיכה בה.
- 4) פעולה נוספת היתה הטיפול וכל הקשור בבית היתומים ראה להלן.

ה. בית היתומים

- 1) ביום 7.2.57 נפתח בית היתומים מחדש.
- 2) עם הפתיחה היו בו 45 יתומים מחוץ 72 שהיו בו בזמן שלטון המצרים ובאחרונה עלה מספר היתומים במוסד ל-67.
- 3) מונה ועד מנהל למוסד וכן יועץ מהסדינה שביקר במוסד, השתתף בישיבות הועד והדריך את מנהליו בכל הקשור לניהולו.
- 4) הקציב של 15 ל"י ליום הועמד לרשות המוסד, זאת פרט למשכורות העובדים ששולם ע"י N.E.C.C.
- 5) N.E.C.C. התחייב בהשחפות של 200 ל"י מיד בתחילה והבטיח לחרום כספים נוספים. כמו-כן קיבל על עצמו את הלבשת והנעלה היתומים.
- 6) כמו כן השתתף הארגון במתן מצרכי מזון עבור ילדי הפליטים.
- 7) פרטים נוספים על המוסד ראה סעיף 1 א' דלעיל.

ו. חירוש ותאום פעולות ארגוני החוץ

- 1) מיד עם היכנסה לפעולה קישרה החוליה באמצעות עובד מיוחד שצורף לחוליה לתפקיד זה - קשר עם גורמי החוץ שהיו פעילים ברצועה לפני הכיבוש.
- 2) "קר" - התנהל מו"ס עם נציג "קר" בישראל וכחוצאת סכך הסכימה חברה "קר" עירונית להציע למרכז בניו-יורק לחפש את הפעולה ברצועה, שנפתקה עוד בספטמבר 1956. לאחר קבלת האישור העירוני מאת הסמט בניו-יורק, התנהל מו"ס בין החוליה לבין חברה "קר" על תאריך חירוש הפעולות. לאור העובדה שמצרכי "קר" לא יכלו להגיע ארצה לפני סוף מרץ, הוסכם שמשרד הסעד יפריש בהשאלה כמות מסוימת מהמצרכים המיועדים לתלוקה בין נצרכים ישראלים כדי שהחולק בין נצרכי עזה כבר עתה.

(2) נעשו כל ההכנות להתחיל ביום 27.1.67 בחלוקה 500 גרם אורז וחצי ליטרא גבינה.

(3) לאור המצב הבריאותי הירוד של הילדים והנשים החרות ברצועה, הוחלט לחפש גם את חלוקת החלב הנוזל מאבקת (ראה סעיף 16) - חב' "קר" על חשבון הקציב החוליה. ביום 26.12.66 נפתחה חלוקת חלב יום-יומית בשעור 280 גרם לנפש לפי הפרוט הבא:

מרכז החלוקה	מספר הנתנים	כמות אבקת החלב
ע ז ה	9,469	1,311
ג' בליה	2,490	450
נצירה	622	2
דיר אל בלה	1,783	99
חאן-יונס	7,143	453
רפיה	1,456	250

4. ~~4.5.66~~

בהודסנות חג המולד שיחפה החוליה פעולה עם הארגון הזה אשר הקציב סך 1,000 ל"י להסיכת משפחות נצרכים (מקרים מיוחדים). מפקדי הגזרות, בנוכחות חבר החוליה ונציג הארגון, חילקו את הסכום לפי הפרוט הבא:

עזת	200 ל"י
חאן-יונס	" 200
דיר אל בלה	" 100
רפיה	" 500
	<u>1,000 ל"י</u>

הערות: ברפיה חולק סכום גדול באופן יחסי מסום ששם נשארו משפחות כמה מצריות מתוסרות-כל.

1. תכנית לעתיד

- א. י.ס.פ.א. - ארגון זה תירש את פעולותיו הקודמות.
- ב. מוסד Save the Children ותקוירקס.
- ג. שני הארגונים האלה אשר לא פעלו בין השבוע הרצועה לפני הכיבוש, הביעו את נכונותם לעזור בבצוע תכניות סעד, אם הדבר נראה. סניף המוסד Save the Children בבריטניה התזיק יחידה למסנל באם ובילדו בירדן שהייתה מורכבת מצוות עובדים כגון רופאים ואחיות, ולרשותה היה ציוד לחהנות מסול שנשלח אף הוא ע"י הארגון.
- ד. עקב התפתחות המדיניות בארץ זו ותחמרה יחסיה עם אנגליה הוחלט לחסל יחידה זו ומו"ם ראשון התנהל על אפשרות העבקה לרצועה.
- ה. לאור העובדה שחלוקת אבקת חלב לילדים ואמהות נצרכות מטעם "קר" מבוצעת קשה ע"י מנגנון האונר"א (ראה סעיף "קר" לעיל), דבר שבחכמה החוליה לשנותו, נראית עתה אפשרות להסדר חדש, ע"י כך תעמוד החלוקה גם תחת מקור רפואי כיאה.
- ו. באותו הכוון התנהל גם מוס"ם עם תקוירקס, אשר למעשה פעלו פעם בעבר כיחידה מבצעת פעולות אונר"א בין העלימים.

ת ת ב ו ר ה

1. המשרד בשלטון המצרים

א. מחוך ספר רשום הרכב (המיועד לדוחות"ח חודשיים), שאינו משקף מצב רישום הרכב לאמיתו, מצאנו פרטים ב-90% לערך סטה שדרוש.

ב. היתה נהוגה השיטה הסנדורית על כל צורותיה.

ג. רשומים היו ברצועה כ-900 כלי רכב לפי המספרים דלהלן:

223	פרמיות	(1)
210	מוניות	(2)
358	מסחריות	(3)
54	אומבוסים	(4)
33	אופנועים	(5)
878		

ד. המספרים הנ"ל לא כללו את הרכב הממשלתי, שהחזקתו ורשיו נעשו על ידי מ.מ.ק.

ה. את העבודה בצעו, פרט למנהל המשרד שהיה בדרגה סרן משטרה גם פקיד ראשי אזרחי וששה עובדים אחרים - שוטרים (מהם 2 בוחנים)

ו. המשרד כולו הווה חלק במשרדי המשטרה - כנהוג בימי המנדט.

2. מבנה המשרד

א. קצין סטה

ב. עוזר קצין סטה

ג. פקיד רישוי

3. מכום פעולות התוליות

א. מהות פעולת הסטה

(1) רשום והוצאת רשיונות לרכב ולנהגים בכל שטח הרצועה. (אחר בדיקה מתאימה של הרכב או בחינה הנהג). כמו כן החזקת ארכיב שבו מרובזים היקף המכוניות והנהגים וכרטיסיותיהם.

(2) רשום ורשוי הנהגים.

(3) הפעלת רכב לפעולות חיוניות

(4) הסדר ורשוי מכוניות ממשלתיות של הרצועה

(5) התדרה חוקי התנועה בקרב הנהגים.

ב. בחודש דצמבר נבדקו בעלויות של כ-100 כלי רכב. עם הרשאת חנועה כלי רכב, החלו בעליהם לבוא בהמוניהם ובחודש ינואר הוצאו גם רשיונות בחשלום. במשך חודש ינואר הוצאו רשיונות רכב כדלקמן:

תאריך	מקום	רשיונות הוצאו	סכום בל"י
13.1.57	עזה	4	213
14.1.57	רפיח	5	
14.1.57	חאן-יונס	16	
14.1.57	דיר אל בלח	12	213
17.1.57	עזה	5	39
20.1.57	עזה	18	126
21.1.57	רפיח	12	
21.1.57	חן-יונס	6	
21.1.57	דיר אל בלח	2	116
24.1.57	עזה	11	93
27.1.57	עזה	11	114
28.1.57	רפיח	11	
29.1.57	חן-יונס	2	156
31.1.57	עזה	24	252
סה"כ	139	1109	

- (1) נקבע נוקל עם ספקדי הגזרות בדבר הוצאת רשיונות החנועה.
- (2) נקבעה כמות הדלק המוקצבת והוצא צו מתאים (הובטחה אספקה דלק לסוכנים בכל ערי הרצועה)
- (3) הוצא צו בדבר החלפת לוחיות המספרים לכלי הרכב - במכונה המסדר שבישראל.
- (4) הודפסו בקשות לרשיונות רכב וגם רשיונות רכב זמניים בשפות העברית והערבית.
- (5) הכנת ספרי רשום מתאימים.
- (6) גביית אגרות רשיונות ותאום עם החשב הכללי בנדון.
- (7) הסדרת בעית אספקה דלק לסוכניות ממסלחיות רצועתיות.
- (8) רשום הרכב הממשלתי הקיים.
- (9) הוחזר רכב מקומי מוחרם לאחר בדיקת תבעלות.

התחבורה מישראל לרצועה:

כסדר
הסדרה שרות אוטובוסים בין ישראל לרצועה עזה - ~~ממציים~~
בשלב מסוים. הדבר יופעל בהחלטה חודש פברואר.

דואר

1. המשרד בשלטון המצרים

א. משרד הדואר באזור עזה התנהל כיחידה מיוחדת, כפופה מבחינה מינהלית למחלקת העבודות הציבוריות. בראש משרד הדואר עמד מנהל כללי מצרי, בלשכתו שעיקר עיסוקה היה חשבוניות עבדו 7 עובדים.

יחידות הפעולה היו:

(1) בית הדואר בעזה, שכלל אשנבים מברקה וסיון עם 21 עובדים כולל דוורים.

(2) סניף דואר בעזה החדשה עם 4 עובדים.

(3) מרכז טלפון ל-400 מינויים עם הרחבה ל-150 ~~מקומות~~ מינויים נוספים (משרדי ממשלה וא.ח.מ. - אנשים חשופים מאד).

(4) לשכת מהנדס האזור שבו עבדו למעלה מ-50 עובדים אשר כללה גם מחסן לציווד הנדסי.

(5) בית דואר בדיר אל בלה שכלל מרכז טלפונים ל-20 מינויים, ואשר בו עבדו 5 עובדים.

(6) בית הדואר בהן יונם שכלל מרכז טלפונים ל-100 מינויים 2x50 ואשר בו הועסקו 9 עובדים.

(7) סוכנות דואר ברפיח עם מרכז טלפונים ל-20 מינויים (16 פעלו). בו עבדו 4 עובדים.

ב. בסך הכל עבדו במשרד הדואר בעזה למעלה ממאה עובדים מקומיים. עיקר הקשרים של הדואר היו עם מצרים, קווים, חיג'אז, עבר הירדן וארצות ערב האחרות ובמדה קטנה יותר עם ארצות הברית, אירופה ובמדה מועטה עם ארצות אחרות.

ג. כל קשרי הדואר והמברקה עברו דרך עזה-קהיר והיו נתונים לצנזורה חמורה בעזה.

2. טבלת תחולות

א. קצין מטח	ז. מנהל דואר (מקומי)
ב. מהנדס אזורי (טלפון)	ח. עוזר ישראלי
ג. 4 טלפונאים	ט. 2 מנהלי סניפי דואר (מקומיים)
ד. 3 קוונים	י. סוכן דואר (מקומי)
ה. 3 טכנאים	יא. 13 דוורים (מקומיים).
ו. 22 טכנאים וקוונים ומחברי כבלים מקומיים	

3. מעולות החוליה

מעולותינו התחלקו לשני ראשים האחד לחרוש קשרי הדואר והסלגרף והשני לקשרי המלפון.

א. שירותי דואר

- (1) הפעלת שירותי הדואר באזור היה כרוך בקשיים רבים ושונים החל מהעדר החלטה על מועד חרוש השרותים וכלה בקשיים שנבעו מקשיי קליטה שיטות עבודה דואר ישראל על ידי העובדים המקומיים, אי הוודאות בדבר העתיד הסוליטי שקנה בלבם של העובדים המקומיים, אי ידיעת השפה העברית, יחס העויין של החברה אליהם ועוד, תרמו ללא ספק את חרומתם.
- (2) קשה היה לשכנע את הנוגעים בדבר כי הקמת יחידת דואר של "מפקדת צ.ה.ל. באזור עזה" אינה רצויה, וכי טובת ההנאה של ההכנסות מבולי דואר מיוחדים תגוץ עם הצורך בניהול מסורבל של חשבונות עם מינהלי דואר בכל העולם או לפחות עם ישראל, דבר שיעסיק מספר נכר של עובדים יגרום להוצאות מיותרות ולא יחיה יעיל.
- (3) בעזרתו של היועץ המשפטי למפקד צ.ה.ל. באזור עזה נמצא הפתרון בצורת הזמנת לדואר ישראל לבוא להקים ולקיים שירותי דואר באזור עזה. נסות זה של הדברים מנע את הצורך בהדפסת בולים, בניהול חשבונות, בסירבול המנגנון ואף בהכנת והגשת הקציב נפרד לדואר ומנע ללא ספק סיבוכים נוספים.
- (4) קושי נוסף היה הצורך להביא מישראל כל פריט שהיה דרוש לשיקום בית הדואר כגון צבע, מנעול, קרשים, זכוכית, סף או אף דבק ומסמרים.
- העדר לשכת של מחלקת עבודות צבוריות באזור היה מורגש מאד והיה צורך ברכישה לבירים, צבעים או בחשנה מלט ולבנים נוסף למציאתם והעסקתם של בנאי נגר, צבעי ויגו.
- (5) לאחר עבודת הכנה רבה שכללה סיור וצבע עבודת נגרות ובעיקר ניקוי וסידור המקום כולל תחנת חיבות דואר, קביעת שלטים בעברית וערבית (שיוצרו במיוחד עבור אזור עזה), נקבעה פתיחת בית הדואר בעזה ליום 10.12.55.
- (6) הפתיחה הפכה למאורע חשוב בהיי החושבים במקום שהיו מנוחקים מהעולם במשך 40 יום לערך ומאורע חשוב יותר בעולם הבולאים הישראליים.
- (7) את מספר דברי הדואר שמוחממו בעזה ובלשכת מנהל שירותי הדואר בירושלים הערכנו ב-30,000 דברי דואר רשומים וכ-100,000 רגילים.
- (8) ביום הפתיחה הוכנסו לשימוש שתי חותמות מס' 1 ומס' 2 וב-26.12.55 הוכנסו לשימוש שתי חותמות נוספות מס' 3 ומס' 4 ופרשה ההתחמה חזרה מחדש.
- (9) המברקה בעזה חדשה את פעולתה עם חידוש פעולה הדואר ונוסף על מכשיר הסורס שהיה בה ואשר חובר לחל-אביב, במקום לקהיר, הופעל לראשונה מכשיר טלמיים חדש.

- (10) תקן העובדים בדואר עזה הועמד על 9 = מנהל (ישראלי) 4 פקידים (1 מברק, 2 אשנבים 1 מיון) 2 דוורים 1 דוור כפרי, 1 שליח מנקה. כולם מקומיים. ברבות הימים הוקטן מספר העובדים ועמד על 6.
- (12) מאורע חשוב בחיי הדואר בעזה היה 1.1.57 יום הופעה בול במחון.
- (12) עד לפתיחת בתי הדואר בדיר אל-בלח, חן-יונס ורפיח שמשה עזה גם ישובים אלה והדואר אליהם הועבר במכונית הדואר.

ב. דיר אל-בלח

- (1) בית הדואר נפתח ביום 3.1.57 על ידי מנהל שירותי הדואר, מפקד הגזרה, מפקד המשטרה וראש המועצה הכפרית לאחר שבס קצר. הועסקו בו מנהל דואר ודוור שניהם מקומיים. המנהל מר איברהים אל עמירי (שהועבר מעזה עם צמצום תקן העובדים שם) הראה כושר רב בעבודתו וימים מספר לאחר שניתמנה להפקידו ידע להחליף את החתמות להאריך העברי ולבצע עבודות שונות בעצמו.
- בית הדואר זה שירת את מחנות הפליטים אל בוריו', מוג'אזי, ניוסיראט ופעל כל הזמן באופן מסודר ויעיל.

ג. חן - יונס

- (1) עבודת השיקום של בית הדואר בחן-יונס הייתה רבה החל מניקוי יסודי ועד להיקון הריהוט וייצור דלת חדשה. בשיקום בית הדואר הושקעו כ-700 לירות ישראליות וביום פתיחת בית הדואר 3.1.57 כמעט ולא ניכרו בו עקבות הכיבוש והוא חזר להיות בית הדואר היפה באזור.
- (2) תקן בית הדואר הועמד על מנהל, דוור ומנקה (2 שעות ליום) ובית הדואר שירת את בני סוחילה, עבסאן הקמנה, עבסאן הגדולה ואת מחנה הפליטים הגדול של חן-יונס.
- (3) בית הדואר נפתח על ידי מנהל שירותי הדואר, מפקד הגזרה וראש העיר במכס יפה שנערך בבנין העיריה. בין האורחים לפתיחת היו מנהלי הדואר ירושלים, הל-אביב-יפו וח'פה.
- (4) הסדורים להתחמם דברי הדואר לבולאים בירושלים והאיפור להביא לאזור למעלה מ-20 דברי דואר להתחמם שהוצאה על ידי מפקד צ.ה.ל. באזור עזרו להתגבר על זרם דברי הדואר להתחמם אם כי הדבר לא מנע את הצורך להמשיך ולהתחמם עד שעה מאוחרת מאד בלילה.
- (5) מספר דברי הדואר שהוחממו באותו יום נאמד ב-50% למעלה מזה שהוחמם ביום פתיחת הדואר בעזה.

ד. ר ס י ת

- (1) "סוכנות הדואר" ברפ"ח כפי שכוונתה לצרכי הקציב היתה להלכה בית דואר של 4 שקות ו"סוכן הדואר" היתה פקיד דואר בתצי משרת, הדוור אף הוא היה בתצי משרת.
- (2) הדואר ברפ"ח נפתח ב-21.1.67 במכס צנוע על ידי מפקד הגזרה, ראש המועצה הכפרית ועל ידי.
- (3) אף כאן תורה פרשת התחמם דברי הדואר אך הפעם עלת הדבר על כל המסוער ומ-30,000 תוויות הרישום לא נשארה אף תווית והיה הכרח להשתמש בתוויות ללא הרפסה עם תוחמת גומי "רפ"ח". הערכה צנועה של מספר דברי הדואר שהותחמו תהיה 40,000 רשומים 150-170 אלף רגילים.
- (4) כאמור היתה העברה הדואר בין בתי הדואר באזור לבין ישראל באמצעות סוכנות דואר שהיתה רכוש הדואר באזור ואשר הועמדה לרשותנו על ידי מפקד צ.ה.ל. באזור עזה, סוכנות זו היתה חונה בלילה באשקלון מביאה בבקר את שקי הדואר ומקיימת את הקשר יום יום בין עזה לדיר אל בלה ותן-יונס ומעמיים בשבוע לרפ"ח.
- (5) בתחילה סברנו שכמויות הדואר בין הישובים לבין עצמם - אשר היה ענין להעבירם בדיקה צנזורה - יהיו רבים ולא רצוי לעכבם.
- (6) למניעת עכובם של הצנזור לעזה איש שיעסוק בצנזורה אך לאחר שהוברר שמספר דברי הדואר המותלפים בתוך האזור קטן הוחלט כי לא יוחלפו משלוחים בין בתי הדואר באזור לבין עצמם וכולם שיגרו משלוחים ישירים לחל-אביב. הסידור היה יעיל אך במידה והיו מכתבים בין ישוב למשנהו הם שהו בדרך 4-5 ימים.

ה. ס ב ר ק ת

בהעדר קשר טלפוני לבתי הדואר בדיר אל בלה, תן-יונס ורפ"ח היה קשר המברקים מישובים אלה ואליהם פגום. הסוכנות היתה מביאה את המברקים לחלוקה ואוספת את המברקים לשידור. סידור אשר אינו ראוי לשירותי דואר מהוקנים.

ו. ת י ס נ ל

- (1) בימים הראשונים של חודש סיון ניתן לי להבין כי אנו עלולים לעסוק בפני הצורך לחסל את שירותינו באזור עזה ומיד התחלנו בהקטנת סלאי הבולים והעמדתו על מינימום הכרחי אך גם לזאת לא היתה שווה מספקת כי כעבור יומיים ב-5.3.67 בשעה 09.30 לערך נאמר לי כי יום זה יהיה האחרון לפעולת הדואר באזור.
- (2) בעזרתם של העובדים הישראליים וכלים שנחבלו בהשאלה מ.ע.צ. באשקלון אורגן היסולם של בתי הדואר בסדר וללא בהלה. ראשונה פורקה סוכנות הדואר ברפ"ח. הוצא ממנה כל האינזונטר, הצידוד, הסלאי בעל ערך כספי וכל מה שהוכנס למקום על ידי דואר ישראל מתיבת דואר ועד סופם נלקח בתורה. לאחר מכן חזרנו על הפרשה ס בתן-יונס, כאן היה הדבר מעין עבודה רבה יותר כי בנינו במקום קופת בסחון ומתיבת דואר וסיפקנו למקום מספר ניכר של רחיימים.
- (3) את בית הדואר בדיר אל בלה פרקנו בשני שלבים בראשון לקחנו את כל הצידוד, התפסים והסלאי בעל הערך הכספי, בשלב השני שהחייים בשעות הערב הסאוחרות חזרנו ולקחנו את כל מה שהיה בבית הדואר.

- (4) בבית הדואר בעזה נשארו מנהל הדואר וסגנו. עד לסיום פעולתנו לקחנו איתנו בהתאם להוראות את כל הציוד הריהוט והמלאי שהבאנו איתנו. מנהל הדואר וסגנו אשרו בכתב את קבלת בית הדואר במצב תקין.
- (5) מכשיר הטלפונים הוצא עוד בשעות היום והועבר לאשקלון.
- (6) התיסול נעשה ללא הפרעות מיוחדות ונסתיים לערך בשעה 22.00 אם כי נשארה פעולה דוארית מובהקת, החתמת דברי דואר אשר שוגרו באותו יום, פעולה אשר נסתיימה רק בשעה ארבע לפנות בוקר.
- (7) החזרת הציוד למחסנים המרכזיים של הדואר בחיפה מסתיימת, מתוך כלל הציוד שהבאנו להפעלת שירותי הדואר באזור עזה לא הוחזרו מספר פריטים אשר בחלקם הגדול הועברו לישראל אך כנראה נחקעו בדרך.

ז. שירותי טלפון

- (1) עם כיבוש האזור בידי צ.ה.ל. הופעלה במקום מרכזת צבאית ומאחר וגם השירותים האזרחיים שהיו במקום ניתנו במסגרת הצבא או מטעמו הוחקנו טלפונים צבאיים ליתירות אלה, בהתארגן המטה האזרחי הורגש הצורך בהפעלת מרכזת טלפונים אזרחית, דבר זה היה היוני במיוחד לאור השירות הבלתי יעיל, כנראה בגלל עומס רב, של המרכזת הצבאית.
- (2) שירותי התנדסה עשו פעולה רבה בתדשט שהי רכזות מתוך ה-3 שהיו מיועדות למרכזת הממשלתית וא.ח.מ. רכזות אלה הופעלו ב-3.1.57. למרכזת זו חוברו 42 מינויים שכללו את מפקד צה"ל במקום, מפקד גזרה עזה, סגן המפקד לעניינים אזרחיים, קציני המטה שהיו להלכה באי-כוח המשרדים הממשלתיים השונים, בחי החולים, העיריה, ראש העיר, בנק לאומי והמשביר המרכזי.
- (3) המרכזת הופעלה לראשונה על ידי 3 טלפונאים שהושאלו על ידי מרכזת הטלפון בבאר שבע ובחלף אביב ואשר בשלב מאוחר יותר הוחלפו על ידי 4 טלפונאים ישראליים ארעיים שנחבלו לעבוד בעזה.
- (4) המרכזת הייתה מחוברת ב-4 עורקים לחלף אביב וב-2 לאשקלון מספר השיחות הבין-עירוניות הגיע ל-100-120 ליום למספר השיחות המקומיות אף הוא היה לערך כזה.
- (5) חידוש קשר הטלפונים לאזרחים בעזה ובאזור כולו היה נושא לדיונים מחמירים והסכמה עקרונית לכך נחבלה ב-4-3 למגזר לפני הפינוי וכמובן שלא יצאה לפועל.

ח. שירותי התנדסה - טלפון

- (1) כאמור היו אנשי שירותי התנדסה - (טלפון) חיל החלוצ של דואר ישראל בבואו לעזה.
- (2) מיד עם הכבוש הופיעו אנשי התנדסה ברשותו של סר לרמן על מנת להקים ולקיים קשר טלפוני לשירות צ.ה.ל. וקשר זה אשר היה בתחילתו פגום בגלל הנאים אוביקטיביים שופר במרוצת הזמן.
- (3) מרכזת הטלפונים נפתחה לשירות ביום 3.1.57 והיו מחוברים אלה 42 מינויים. נחנו גם מרכזות פרטיות למשטרה, ולעיריה הוחקנו מכשירי טלפונים לדואר ולצבא ומכשירי טורס לדואר.
- (4) מצב חבבילים בעיר היה בכל רע ועוברי התנדסה עמלו ללא לאות בחיקונים ובהכנסת סדר בתם.

- (5) עבודות אלה ושיפוץ המרכזה האזרחית של 400 הקווים אשר עמדנו להפעילה מחר ואשר היתה במצב עלוב בבואנו, עלו לדואר כ-16,000 לירות.
- (6) לשם קיום קשר טלפוני הקיין היה צריך להחליף את הסידור הזמני שנעשה בעת הכיבוש לסידור קבע. לשם כך נבנו 2 טורים אשקלון - עזה סער - עזה בניה שני טורים אלה עלתה כ-90,000 לירות בערך.
- (7) פרשה נוספת היא החבלות אשר החלו הערבים לחבל בקווי הטלפון בין רפיח לתן-יונס בגונבם את חוטי הנחושת. גניבות אלה גרמו לנזק קשה עם יחידות הצבא ברפיח ונמצא כי הפתרון הרצוי ביותר הוא החלפת חוטי הנחושת בחוטי ברזל, פעולה זו נעשתה ונמסתימה עם הפנוי.
- (8) יש לציין כי אותם המקומות שחוטי הנחושת הוחלפו בחוטי ברזל לא חובלו מחדש, מכאן המסקנה כי הכוונה לא היתה חבלה אלא גניבת הנחושת.
- (9) מספר העובדים המקומיים שהועסקו בשיקום הרשת ובהחזקתה היה כעשרים וכולם עשו את עבודתם בנאמנות. במקום נמצא מחסן חומרי הנדסה אשר נשמר ע"י שני שומרים מקומיים, במשך כל החופה.
- (10) ביום הפינוי הוצא כל הציוד אשר לדעת מהנדס הנפה רצוי שנקח ואשר עלול אי פעם להביא לנו חסר.
- (11) בהתאם להוראות שניתנו לנו השארנו את מרכזי הטלפון ששיפצנו במצב הקיין ואת קווי הטלפון פועלים.

עבודות ציבוריות

1. מחלקת עבודות ציבוריות בתקופת השלטון המצרי

- א. הסנהל הכללי של המחלקה היה מהנדס אלוף (בריגדיר) אמיר עלאי. לידו עזרו 2 מהנדסים ראשיים.
- ב. הקציב הכולל של המשרד היה בערך כ-12.000 ל"מ.

מבנה המשרד

א. כבישים

המחלקה מפלה בחיקוני כבישים. הקציבה היה 3000 ל"מ. במחלקה עבדו 16 פועלים עם אחראי.

ב. החזקת בניינים ציבוריים

המחלקה מפלה בבנייני ממשלה, בחי ספר, בחי חולים ובנייני בניינים ציבוריים חדשים.

ג. מחלקת סכניח ותשמל

ראש המחלקה היה מרן עיזה. מחלקה זו הייתה אחראית להחזקת המוסך ולרכב הממשלתי.

מספר הרכב הממשלתי היה 98 לפי החלוקה בדלקמן:

23	משא	(1
11	אמבולנסים	(2
22	סנדורים	(3
1	סמישן	(4
25	נוסעים	(5
11	ג'יפים	(6
5	אופנועים	(7
<u>98</u>	סה"כ	

במחלקה הועסקו 32 עובדים עם 2 אחראים.

ד. מחלקת תכנון בניין ערים ומדינות

במחלקה עבדו 7 מודדים ו-7 פועלים מקצועיים עם אחראי. המחלקה עסקה באשור תוכניות לבניין ערים, תכנון בניין ערים, מדידות ופרצלציות.

ה. מחלקת מים

מחלקה זו הייתה אחראית למעשה על אכסנת ושמידה חומרי בניין ועבודה וחומרים חשייכים לחיקוני כבישים.

ו. דואר

ראה נספח דואר.

ז. קצין מחוז

קצין מחוז היה סחאם בין מ.ע.צ. לבין העירייה.

2. מבנה החוליה

- א. קצין עבודות צבוריות
- ב. מנהל חשבונות
- ג. מנהל עבודות בניינים (מקומי)
- ד. מנהל עבודות כבישים (מקומי)

3. מיכוס פעולות החוליה

- א. עבודת מ.ע.צ. ברצועה חולקה לשלושה ענפים:
 - (1) עבודות כבישים
 - (2) עבודות בבנייני הממשלה
 - (3) פיקוח על עבודות טכניות שבוצעו ע"י קבלנים עבור המינהל האזרחי.

ב. עבודות כבישים

- (1) הוקצב סכום כולל של 20,000 (עשרים אלף) ל"י להחזקת כבישים שממנו הוצא סך של כ-13,000 ל"י (שלוש עשרה אלף).
- (2) בשלב ראשון הוקדשה העבודה לנקוי הכבישים מחול ומסחף ולסחימת חורים מסוכנים לתעבורה במסערת האספלט. בשלב שני בוצעה עבודה גדולה של פתיחת העלות מסדרות, נקוי סעבירי מים ופתיחת מוצא למים, חסימת שולים וחזקון בתביות, נקוי כביש רפיה חוף הים (אספלט) מחולות שכסוהו (בקטעים מסוימים עד 1 מטר גובה) ופתיחתו לתנועה, וכן תיקונים יסודיים בסלילה ואפרי אספלט במקומות שהכביש היה במצב רע ביותר. העבודה בוצעה בעזרת פועלים ומשגיחים מקומיים בהנהלת מנהלי עבודה שלנו ומפקח עבודות (כבישים) מקומי. כלי העבודה, הרכב וכן חסרים (אספלט, חצץ וכד') נשלחו מאשקלון.
- (3) סה"כ השקענו למעלה מ-2500 (אלפיים וחמש מאות) ימי עבודה של פועלים מקומיים בחקוני הכבישים. רמת העבודה הכללית הייתה משביעה רצון ביותר.

ג. עבודות בבניינים

נחקבלו הקצבות ממשרדי הבריאות (לשפוצים ותיקונים בבתי-חולים) וממשרד התקלאות (לשפוצ מבת למספקי-דג), העבודות נעשו כולן ברז"י ע"י פועלים פשוטים ופועלים מקצועיים מקומיים בהשגחת מפקח עבודות (בניינים) מקומי. החסרים נקנו בחלקם בעזה ובחלקם באשקלון. רמת העבודה המקצועית לא הייתה משביעה רצון ואלמלא הפקוח הישיר שלנו הרי היא זה בזבוז כספים. מצב העבודות עם עזיבת הרצועה:

4. י"ח דיר אל שימא:

נסתימו עבודות שפוצ בביתן לאחיות. וכן נסתימו החקונים הכלליים (זגנות, סווד, נגרות וכו') בבנין הראשי. נסתימה סלילה דרך גישה פנימית מקורקו באורך של 120 מ'.

(2) בי"ח למחלות מדבקות:

עיקר העבודה בהתקנת מטבח מסודר נעשתה; ז.א. הונחו צנורות הספקת מים וביוב וחוברו לרשת, הורכב כיור ומדפי-הגר, נקבעו חלונות ודלתות, סודרו מדפים. טרם הספקנו לסיר ולצבוע את הנגרות החדשה.

(3) בי"ח תל-אל-זהור:

עיקר העבודה בשמוץ המבטח נעשתה, ז.א. הוכנס כיור חדש ומדפי הגר, סודרו מדפים ואצטבאות חדשים, הרצפה רוצפה מחדש וכן רצוף במרצפות חדשיות על הקיר, סיר החדש נקבע אחר בלבד. טרם הספקנו לגמור את הסיר וצביעת הנגרות החדשה.

(4) בנין מפקחי ריג:

התחלנו בהכנת הנגרות אולם לא הספקנו אלא לעשות עבודה מעטה ביותר.

(5) לשכת הבריאות:

נמסרו כל עבודות הסיר, הנגרות, הקוני שמשות, מנעולים וכדומה.

(6) בתי ספר:

נערך סקר של כל הבנינים אולם לא הוגשה כל הצעה לשפוצים ולא בוצעו כל עבודות.

בסך הכל הוקצבו לכל העבודות הנ"ל 4.180 ₪ ל"י (ארבעת אלפים מאה ושמונים) שמהם הוצאו כ-3,000 (שלושת אלפים) ל"י.

ד. פקוח על עבודות טכניות

(1) חורי ארזי ודקו: נמסרה הקמתם לקבלן זיסקינד קולן מנמצינות בסך של 17.500 ₪ (שבע עשרה אלף וחמש מאות) ל"י. מצדנו ניתן רק פקוח טכני לבצוע העבודה.

(2) הוקם השלר מלבני סיליקט וקונסטרוקציה בסון-מזוין וכן נעשו עבודות אינסטלציה מים, ביוב וחשמל. חלק מן העבודות המקצועיות (נגרות חשמל וכד') הוזמן בישראל וגם הוכן כבר אך צטרם הספיקו להרכיבו במקום. חלק מהסרי העץ הוצא מעזה ואוכסן זמנית במחסנו באשקלון.

ה. בי"ח למחלות עיניים:

התחל סו"מ ארוך ומיגע עם האונרו"א על שמוץ הבנין ומתקידנו היה לפקח על הבצוע הטכני. העבודה לא יצאה לפועל.

ו. קו המים בריר אל בלח:

משרד התקלאות נגש להרכבת קו מים והומל עלינו הפקוח הטכני. העבודה לא יצאה לפועל. הצנורות הוצאו מהרצועה ואוכסנו זמנית במחסנו באשקלון.

ח י נ ו ך

א. בתי"ס היסודיים

החנוך היסודי כולל 8 שנות למידה מהולקת לשני שלבים:

(1) בתי ספר ראשוניים כוללים 4 שנות למידה - כלומר כחית
א' ומספרם 15 בתי"ס בעיר עזה ושכונותיה ו-8 בתי"ס בערי
השרה והכפרים - סה"כ 23.

(2) בתי ספר מסיימים כוללים 4 שנות למידה - כלומר כחית
ה - ח ומספרם 15 בתי"ס בעיר עזה ושכונותיה ו-7 בתי"ס.

ב. בתי"ס התיכוניים, הסמינרים למורים והמסחריים:

בתי"ס הנ"ל כוללים 3 שנות למידה בלבד. בסוף שנת הלימודים השלישית
עוברים התלמידים בחינות בגרות ממסלולי מצוינות וב-4 מסיימים את
הלימודים. חוץ ממספר פעוט של תלמידים בעלי יכולת או שמקבלים
המיכה בספית מתשלומות המצויים יפשיכו בלימודיהם הגבוה באוניברסיטאות
המצויות.

בעיר עזה ישנם 2 בתי"ס תיכוניים, 2 סמינרים למורים וביה ספר למסחר
סה"כ 5. בערי השרה ישנם 4 בתי"ס תיכוניים, 1 סמינר למורים
ו-2 בתי"ס למסחר סה"כ 7.

הערה: כל בתי"ס הנ"ל לכל סוגיהם ודרגותיהם מתנהלים ב-29 בנינים
מהם 18 בעיר עזה ושכונותיה ו-11 בערי השרה והכפרים.

ג. בתי"ס של אונרוא

סוכנות הסעד והתעסוקה ("אונרוא") מטפלת בחנוך ילדי הפליטים בכל
הרצועה והיא דואגת לצד המנהלי והמשקי של מערכת החנוך היסודי בשני
סוגיו הראשוני והמכין. אונרוא לא דאגה בהקמת בתי ספר תיכוניים לילדי
הפליטים כי אם הסתפקה בשליחת אלף שרצונם להמשיך את לימודם בבתי"ס תיכוניים
ובו' של הממשלה ובחשלוש שכר לימוד בסך של 40 דולר עבור כל תלמיד
בבתי"ס תיכוני או בסמינר למורים ו-60 דולר בבתי"ס למסחר.

מספר בתי"ס של אונרוא מגיע ל-53. בתי"ס ראשוניים מהם 27 לבנים
ו-26 לבנות ו-47 בתי"ס מכין מהם 31 לבנים ו-16 לבנות.
כל בתי"ס הנ"ל מתנהלים ב-74 בנינים מהם 46 לבנים ו-28 לבנות.

בתי - ספר

פרטים על בתי הספר הממשלתיים בעזה, גבליה, בית לחיה, ובית-חנור

מס.	שם בית הספר	מקום	הסוג	מס. הכרות	מס. התלמידים	מס. המורים	מס. השמשי
בתי ספר לבנים - סגמה מדעית							
1.	פלשתינתי התיכוני	עזה - רמאל	תיכוני	18	900	46	8
2.	ירמוק	"	"	15	728	18	3
3.	אלזיחון	עזה-אלזיחון	"	17	712	16	2
4.	האשם בן עמאף	עזה-אלדרג	"	18	891	21	2
5.	אל-שג'אעיה	עזה-אלשג'אעיה	"	23	1252	27	3
6.	ג'בליה-אלנזלה	עזה-ג'בליה	"	16	752	18	2
7.	בית לחיה	בית לחיה	"	6	452	6	1
יש להוסיף עור 4 מורים מאו"ם שמשים							
8.	פאלח אלדין	עזה-שכ' אלדרג	"	12	685	14	2
9.	אלראמל העממית	עזה אלראמל	עממית	15	800	17	2
10.	אלראמל העממית	עזה-אלראמל	"	8	438	9	2
11.	אלפאלח האמלמית	עזה-אלדרג	תיכוני	9	318	11	2
				סה"כ	7928	203	28

ב. בתי ספר לבנות - סגמה מדעית

1.	אלזהרא התיכוני	עזה-אלדרג	תיכוני	11	395	25	3
2.	בנוה עזה	"	"	15	730	17	2
3.	בנוה אלרמל	מ-ראמל	"	11	506	13	2
4.	בנוה אלזיחון	מ-זיחון	"	11	560	13	2
5.	בנוה אלשג'אעיה	מ-שג'אעיה	"	9	428	10	1
6.	בנוה ג'בליה	ג'בליה	"	10	307	5	1
7.	אל נאלה	עזה-דרג	"	11	499	13	2
				סה"כ	3425	96	12

ג. בתי ספר סגמה מקצועית

1.	בי"ס ומסחר תיכוני	עזה	תיכוני	71	260		המורים הם בי"ס פלשתינתי התיכוני
2.	בי"ס למורים	עזה - דאמל	"	8	362	14	3
3.	בי"ס למורות	עזה	"	4	150		
				סה"כ	772	14	3

ד.	המסדר המקצועי	עזה דאמל			250 - המספר הוא משוער		
ה.	המסדר מחקלאי	בית חנור			150 -		

פרטים על בתי הספר של המליטים בעזה, ג' בליה, בית לחיה, ובית-חנון

מס.	שם בית הספר	המקום	סוג	מס.	שם בית הספר	המקום	סוג
בתי הספר לבנים							
1.	אל-רמאל	רמאל	תיכון	9	אל-פלחה	עזה-אלדרג	עממי
2.	עזה אל-ג'רידה	רמאל	"	10	אל שג' אעיה	עזה-אל שג' עיה	עממי וחכוני
3.	"	"	עממי	11	ג' באלית העממי	ג' באליה	עממי
4.	אטאם אלשפע	עזה מברר	"	12	ג' בליה עממי א'	"	"
5.	אלדרג' בסיס	עזה-דרג'	"	13	"	"	"
6.	מלוה אלדין	"	חכון	14	" חכוני א'	"	תיכון
7.	אל זיתון	עזה זיתון	"	15	"	"	"
8.	חאשם	עזה-דרג'	עממי	16	בית חנון החיכוני	בית - חנון	"
בתי הספר לבנות							
1.	אל-רמאל		חכוני	7	אל-זיתון		עממי
2.	אל-שאטיה א'		עממי	8	אל שג' אעיה		"
3.	אל-שמאיה ב'		"	9	ג' בליה החיכוני		תיכון
4.	עזה		חכוני	10	ג' בליה עממי א'	ג' בליה	עממי
5.	אלדרג' א'		עממי	11	"	"	"
6.	" ב'		"	12	בית חנון	בית-חנון	"

פרטים על בתי הספר הפרטיים בעזה, ג' בליה, בית לחיה, בית חנון

1.	בית ספר גבוה	עזה-אלדרג'	חכון	10	נחדה אל ספל	עזה - אלרמל
2.	מוסד בי"ס	לבנות	"	11	אל עג'מי	עזה אלזיתון
3.	מוסד חורבות	עזה-רמל	"	12	אל אחסאן העממי	עזה אלזיתון
4.	מוסד אל אמל	"	"	13	אל-נחדה-אל-נסוא	עזה אלדרג'
5.	המוסד הדתי	"	"	14	אל אחיחד	עזה אלזיתון
6.	אל-נג'ב עממי	עזה-אלדרג'	"	15	בית ספר אל-בחר	עזה אלרמל
7.	אבו סחלה	- " -	"	16	זיניה העממי	עזה - אלחופה
8.	בי"ס המדעי	אל-רמל		17	אל-שוגעיה העממי	עזה - אלשוגעיה
9.	גן ילדים סדיר - עזה - חופה					

רשימת בתי הספר ומוסדות חרבות באזור דיר-בלח

המקום	שם בית הספר	בעלות	סוג בית-הספר	מס. תלמידים	מספר תלמידים	ספריות	מוסדות חרבות	הערות
דיר בלח כפר	לבנים	ממשלתי	יסודי	12	500	-	-	
" "	לבנות	אונרוא	"	14	600	-	-	
דיר בלח מחנה	"	"	"	12	545	-	-	
אל בורג'מה	לבנים	"	מכין א	18	474	-	-	משמרת
" "	"	"	מכין ב	15	562	-	-	"
" "	לבנות	"	מכין א	12	500	-	-	"
" "	"	"	מכין ב	12	520	-	-	"
" "	לבנים	"	עממי	22	880	-	-	
" "	לבנות	"	קורס	4	?	-	-	
אל מוג'ימה	לבנים	"	מכין	22	702	-	מועדון לספורט וחרבות	
" "	לבנות	"	מכין	22	850	-	-	
" "	לבנים	"	יסודי	16	662	-	-	
" "	"	"	קורס	?	42 גבר + 40 אשה	-	-	
אל נוסידה	"	"	מכין א	18	588	-	-	
" "	לבנים	"	מכין ב	19	625	-	-	משמר
" "	לבנות	"	מכין א	13	820	-	-	"
" "	"	"	מכין ב	12	730	-	-	אתה
" "	לבנים	"	יסודי	15	699	-	-	
" "	לבנים	"	עממי	15	689	-	-	משמט
" "	לבנים	ממשלתי	תיכון	20	800	-	-	כל ח כולל חן-י

בי"ס מטשלהי בבני סוהילה

מס.	שם ביה"ס	במקום	סוג בי"ס	מס. המורים	מס. התלמידים	זמן הלמודים
1.	בי"ס בני סוהילה (אקדמיה ומבחדאיה)	במרכז הכפר	עממי	11	386	בוקר

בי"ס מטשלהי בעבסאל אלכבירה

מס.	שם ביה"ס	במקום	סוג בי"ס	מס. המורים	מס. התלמידים	זמן הלמודים
1.	בי"ס עבסאל (אקדמיה ומבחדאיה)	במרכז הכפר	עממי	10	414	בוקר

באזור עזה - ספריה צבורית אחת הנמצאת במסגד שוארא
מלשתיין בעיר עזה. בספריה זו יש כ-2300 ספר.

ד ת ו ת

מצב העדות הנוצרות

א. כללי

בחקופת השלטון המצרי בעזה, היו למושל הארמינסטרסבי הכללי במקום גם סמכויות של טיפול בעדות הנוצרות. טיפולו התרכז בעיקר בעדה האורתודוקסית, שהיא הגדולה והמאורגנת ביותר מבין העדות הנוצריות שבאזור. הוא הוציא פקודה, שנחתמה ב"אל-וקאיע אל-פלסטניניה", העתון הרשמי ברצועת עזה, גליון 52, ב-15 באוקטובר 1955, בה הוא קובע ועדה שמחסידיה יהיה למקח על ענייני העדה האורתודוקסית.

ב. העדה היוונית האורתודוקסית

- 1) עדה זו היא הגדולה בין העדות הנוצריות שברצועת עזה, והיא מונה כ-1900 נפש. רובם נמצאים בעזה העיר (שתי משפחות גרות בהן-יונים). רובם מקומיים ורק חלקם הקטן פליטים (כ-100 נפש).
- 2) כומר העדה הוא ריוורנד חורי פאנאיות יוסף חי, יליד בית סחור ע"י בית לאם).
- 3) בעיר העתיקה בירושלים פתגורר גם האכבישוף מטפאנוס, שהוא בעל התואר של בישוף עזה. אולם תואר זה הוא סמלי בלבד ואף פעם לא היה האיש בעזה ואינו מטפל בענייניה.
- 4) הכנסייה האורתודוקסית של עזה היא כנסייה סן מורמריוס ובה נמצא קברו של הקדוש מרופריוס. על כן נחשב במקום קדוש ליוונים-האורתודוקסים, ולמעשה הוא המקום הקדוש הנוצרי היחיד באזור. הכנסייה עתיקה מאד, כבת 1400 שנה, נבנתה בחקופת הביזאנטית ע"י הקיסר ארקאדיוס בן הסלכה תיאודורוס. גם המסגד העתיק של עזה היה בזמנו כנסייה ביזאנטית שהסכה למסגד אחת בחקופת כיבוש הארץ ע"י המוסלמים.
- 5) לעדה יש שטח סגור שעליו נמצאים הכנסייה, בית הכומר ומועדו.
- 6) נכבדי האורתודוקסים מוענים שהנוצרים בעיר היו מקופחים בחקופת השלטון המצרי. לפי דבריהם הייתה הממשלה סחלקת לפעמים קמה, אורזל שמן וסבון בשביל עניי העדה, וחסיבה מיוחדת של 23 לירות מצריות לאדם קבלו ביהוד אלה שעזבו רכוש בישראל.
- 7) המצב הכלכלי של היוונים האורתודוקסים אינו אחיד: יש עניים ויש עשירים. לדבריהם הייתה הממשלה נותנת כסף ובגדים לכנסייה עבור עניי העדה, על מנת שחלק להם זאת בחגים.

ג. העדה הלטינית

- 1) העדה הלטינית היא השניה בגודלה באזור ומונה כ-282 נפש. רובם גרים בעיר עזה (2-3 משפחות גרות בהן-יונים). עדה זו כוללת 76 יוונים קתולים, ו-26 לאטיניים. היות והכומר המקומי (ריוורנד ויטרי) הוא לטיני, הם כולם נמצאים ברשות ובטיפול הכנסייה הלטינית המקומית החלויה הפטריארכיה הלאטינית של ירושלים.

- (2) לכומר נימרי יש גם הזכות לערוך תפילות בנוסף יווני-קתולי.
הוא נולד בתומס (בעבר הירדן ע"י הגבול הסורי) למשפחה ברואית.
- (3) לעדה הלאטין יש מגורש (של 8 דונם בערך) ועליו נמצא בית הכומר, הכולל כיפה קטנה, שמשמשת ככנסיה העדה עד היום.
כמו-כן נמצא על המגרש הזה בנין שטרם הושלם של כנסיה גדולה ואף מספר בתים קטנים, בהם גרים פליטים נוצריים.

ד. העדות הפרוטסטנטיות

- (1) קבוצה זו מורכבת מכמה עדות פרוטסטנטיות הסרוכות בכנסיה והן: אנגליקאנים (26 איש), בפטיסטס (9 איש) ופרסביטריאנים (10 איש).
- (2) מסיף הכנסיה והאחראי לה הוא מר ג'ורג' אטר. לכנסיה אין אנשי כמורה ממש. מר אטר הוא בפטיסטי, יליד לבנון ומזכיר בית"ח, הנמצא בקרבת הכנסיה והשייך לעדות הפרוטסטנטיות.
- (3) בית חולים זה נבנה ע"י הכנסה האנגליקנית אך מאז סיום המנדט הבריטי הוא נמצא בטיפול של הכנסיה הפטיסטית. מספר החולים הנמצאים בו כיום הוא 92 איש מעדות ודתות שונות, בעיקר מוסלמים. הרופא הנמצא במקום הוא אמריקאי בפטיסטי בשם ד"ר יאנג.
- (4) אדם ידוע בקרב העדה הוא הרופא ד"ר ואהייה, שמוצאו מהעדה הסורית-האורתודוקסית, אך משתייך היום לכנסיה האנגליקנית.
- (5) מוסד פרוטסטנטי חשוב בעזה הוא ה-י.מ.ק.א. (אם כי מזכירו הכללי, מר אפיף שואיבר הוא אורתודוקסי). פעילותו בשמח הספורט והתרבות. על יד הבנין יש מגורש ספורט לא גדול. בספריה המוסד נמצאים כ-900 ספרים. מספר החברים במוסד הוא 256 - מהם 126 סטודנטים. נוסף על אלה רשומים בו 92 ילדים (מגיל 12-16). 80% מן החברים הם מוסלמים והיתר נוצרים.

ה. העדה הארמנית

- (1) העדה איננה מאורגנת ברצועת עזה. מספרם כ-50 איש. אין להם לא כומר, לא כנסיה ולא ראש עדה. הם מבקרים בכנסיות אחרות (פרוטסטנטיות או אורתודוקסיות).
- (2) על פי רוב הם במצב כלכלי טוב, למרות פניותיהם הרבות לא הודשו ע"י השלטונות המצריים להביא כומר ארמני למקום. לכן חיייהם הדתיים היו מצומצמים ואפילו לא זכלו להטביל את ילדיהם שנולדו מאז 1948.

ו. הקופטים

- (1) היו מספר קופטים בין המצרים שגרו ברצועה, אך אין כאלו בין חושבי המקום.
- (2) ברפיח ישנה כנסיה קופטית קטנה אלא מאתר שאין יותר קופטים בסביבה, היא עומדת עתה עזובה.

(2) לכומר נימרי יש גם הזכות לערוך הפילות בנוסף יווני-קתולי.
הוא נולד בחומס (בעבר הירדן ע"י הגבול הסורי) למשפחה בדואית.

(3) לעדה הלאטינית יש מגרש (של 8 דונם בערך) ועליו נמצא בית הכומר, הכולל כיפה קטנה, שמשמשת ככנסיה העדה עד היום.
כמו-כן נמצא על המגרש הזה בנין שטרם הושלם של כנסיה גדולה ואף מספר בתים קטנים, בהם גרים פליטים נוצריים.

ד. העדות הפרוטסטנטיות

(1) קבוצה זו מורכבת מכמה עדות פרוטסטנטיות הסרוכות בכנסיה והן: אנגליקאנים (26 איש), בפטיסטס (9 איש) ופרסביטריאנים (10 איש).

(2) מסיף הכנסיה והאחראי לה הוא מר ג'ורג' אטר. לכנסיה אין אנשי כמורה ממש. מר אטר הוא בפטיסט, יליד לבנון ומזכיר ביה"ח, הנמצא בקרבת הכנסיה והשייך לעדות הפרוטסטנטיות.

(3) בית חולים זה נבנה ע"י הכנסה האנגליקנית אך מאז סיום המנדט הבריטי הוא נמצא בטיפולו שלהכנסיה הבפטיסטית. מספר החולים הנמצאים בו כיום הוא 92 איש מעדות ודתות שונות, בעיקר מוסלמים. הרופא הנמצא במקום הוא אמריקאי בפטיסטי בשם ד"ר יאנג.

(4) אדם ידוע בקרב העדה הוא הרופא ד"ר ואהייה, שמוצאו מהעדה הסורית-האורתודוקסית, אך משתייך היום לכנסיה האנגליקנית.

(5) מוסד פרוטסטנטי חשוב בעזה הוא ה-י.מ.ק.א. (אם כי מזכירו הכללי, מר אפיף שואיבר הוא אורתודוקסי). פעילותו בשטח הספורט והתרבות. על ידי הבנין יש מגרש ספורט לא גדול. בספריה המוסד נמצאים כ-900 ספרים. מספר החברים במוסד הוא 256 - מהם 126 פטרוניסטים. נוסף על אלה רשומים בו 92 ילדים (מגיל 12-16). 80% מן החברים הם מוסלמים והיתר נוצרים.

ה. העדה הארמנית

(1) העדה איננה מאורגנת ברצועת עזה. מספרם כ-50 איש. אין להם לא כומר, לא כנסיה ולא ראש עדה. הם מבקרים בכנסיות אחרות (פרוטסטנטיות או אורתודוקסיות).

(2) על פי רוב הם במצב כלכלי טוב, למרות פניותיהם הרבות לא הושעו ע"י השלטונות המצריים להביא כומר ארמני למקום. לכן חיייהם הדתיים היו מצומצמים ואפילו לא זכלו להטביל את ילדיהם שנולדו מאז 1948.

ו. הקופטים

(1) היו מספר קופטים בין המצרים שגרו ברצועה, אך אין כאלו בין תושבי המקום.

(2) ברפיח ישנה כנסיה קופטית קטנה אלא מאחר שאין יותר קופטים בסביבה, היא עומדת עתה עלובה.

ת ר ג ו ם

המטרוטוליטן האורתודוכסי היווני - נצרת

ד"ר מנדס
משרד הדתות
ירושלים - ישראל

ד"ר מנדס יקר,

אני מלא הערכה לך ולמשרדך על הסידורים
שנקשו - לתת לי את הרשות לבקר את כניסיחננו היוונית -
אורתודוכסית והעדה בגזרת עזה.

ביקורי הראשון אצל הוד מעלתו המושל הצבאי
היה חברי ואני בטוח שכל החושבים הגרים באותו אזור, יקבלו
את כל התנאות והדרישות הצודקות תחת פיקודו.

אחרי בקורי מכנסיה ואצל העדה שלנו מצאתי
את שניהם במצב טוב ושום דבר לא היה חסר.

האם פאניוט והעדה מרוצים מאד מכן.

עבור זה אני מעביר אליך, למשרדך ולמושל
הצבאי של עזה את תודתי.

בתקווה שאתם תמשיכו את אהדתכם והערכתכם
לעדתנו ולכל החושבים בעזה.

אני נשאר
בנאמנות שלכם

מטרוטוליטן של נצרת
איוידורס

נצרת, 10 נובמבר 1966

ת ר ג ו ם

חברת הבטטיסטית בישראל

ת"מ	תל-אביב	ירושלים
נצרת	פתח-תקוה	רחוב זולד 4 ת.ד. 154

למשרד הדתות
ירושלים
ישראל

אדונים יקרים

בזאת הנני מביא לידיעתך כי בקרתי את בית החולים
הבטטיסטי והכנסיה בע, ה מספר פעמים מאז צ.מ.ל. קיבל את דעגתו
על העיר, ומצאתי שהחושבים הקשורים בשני המוסדות מקבלים,
לפי מיטב ידיעותי, טיפול תן רוחנית והן פיסקלית.

עיקר הבעיה הקשורה בבטטיסטים ויתר העדות האונגליות
אשר הנם עובדינו קשורים היו שאין להם כמרים מוסמכים באזור
מסיבה זאת מספר כמרים בטטיסטים בישראל מבקרים מדי פעם להציג
מספר שרותים הקשורים בכנסיה ובבית החולים.

אנו מעריכים את העזרה שנחנה לסגל הבטטיסטי מישראל ובאזור
עזה על ידי השלטונות ומקומים כי היחסים ההדוקים שהיו עד כה
ימשכו.

עם כל הברכה טובה
בנאמנות שלכם

(6)

ר.ל. לינדסי
מזכיר חברת הבטטיסטית
בישראל

תרגום

ירושלים, 13 בדצמבר 1966

סניור יקר
הפטריאכיה הארמנית
ח.ד. 933 ירושלים
סימובין 9.

ראש המחלקה לעדות הנוצרות
משרד הדתות
ירושלים.

אדון יקר,

אני מבקש להודות לכם עבור מאמציהם האדיבים
בסידור בקורי לרצועת עזה.

ואמנם ביקורי הביא למוראל גבוה לעדת הארמנית
בעזה, אשר היו מחוץ לכל מגע עם הקנסייה לשנו מאז 1948. והעובדה
היה עלי להטביל ארבעה ילדים מבוגרים ולתת את הקומניון
הקדוש לכל חברי העדה.

ונוסף לכך איחרע לי אישית להחנות הנאה רבה
במצאי אותם בבריאות טובה במצב הטוב ביותר. נתבקשתי ע"י הארמנים
בעזה להעביר לכם הוקרתם העמוקה וחודתם הכנה. הם מקוים כי אני
אבקדם באופן תמיד במטרה לספק את צרכיהם הרוחניים.

אני מבקש לסיים בכך שביקורי אצל המושל
הצבאי השמירה בי התרשמה טובה ואני בטוח שהעיר תהנה הרבה מאד
מתח האדמיניסטרציה של מושל מעיר ונבון כזה.

עם חודותי החוזרות והערכתי עבור גישתכם
ושפתוף הפעולה שלכם האדיבה.

שלכם באדיבות רבה

(-)

האב טזקיין עבדיאן
סניור ויקר של הפטריארכיה הארמנית

ת ר ג ו ם

הנציבות הכללית של הפטריארכיה הלטינית של ירושלים בישראל

לכבוד
מנהל המחלקה לעדות נוצריות
י ר ו ש ל י ם

מחובתי להודות למשרד הדתות על השתדלויותיו במשא ומתן שהיה לא קל ולא קצר, שבסופו איפשר את ביקורי במוסדותינו הקתוליים (לטיניים) בעזה.

ביקורי מתקיים ביום ראשון, 10 בנובמבר, וכדי למנוע קשיים ומיבוכים, ליווה אותי והעמד לרשותי מר קדיש, ראש לשכת הקשר של הממשלה הצבאית.

בעזה מצאתי את הכל כשורה. עם התחלת כיבוש העיר ע"י הכוחות הישראליים בא לכנסיה הלטינית, אשר בה מצאו מקלט כ-1500 נפש, קצין שהתעניין לדעת אם אירוע משהו לא נעים, ואף השאיר קצין ^{אחר} למשמר על המקום, ע"י כךמובן הדבר שאף חלונה לא הוגשה אלי בעת ביקורי.

כבוד המושל הצבאי באדיבותו העמיד לרשותנו אדם מן הצבא ואדם מן המשטרה האזרחית שליוו אותנו בביקורנו.

בו בזמן שאני רוצה להודות לכולם על השרות הטוב, ברצוני לקוות שהביקורים הבאים שאצטרך לבקר בעזה יאופשרו לי בפתו קשיים ובלי צורך להטריד כל כך הרבה אנשים טובים.

ושוב אני מודה למשרדכם ובהערכת הרבה.

(-)
מונסיניור אנטונין ורגני
הנציג הכללי בישראל
של הפטריארכיה הלטינית

ארגונים דתיים מוסלמיים

1. השלטון הדתי

בתקופת השלטון המצרי היו ברצועה עזה שני בתי דין בערכאה ראשונה, אחד מהם בעזה עצמה והשני בתאן-יונס. קיים היה גם ביה"ד השרעי לערעורים, שמקום מושבו בעזה.

א. ביה"ד השרעי בעזה

- ערב כיבוש עזה היה סגל ביה"ד מורכב מהאנשים דלקמן:
1	מוצטפה אל-שווה, מזכיר שני ומ"מ הקאדי
2	אחמד פארוזי בסיסו בחור מנהל נכסי היהודים
3	יאטר אל-קישאורי, סקיד
4	יוסף אל ג'לעיני, "
5	אחמד אבו סרדאנה, "
6	חלמי סיסלאם, שמש
7	מוחמד ציאם, "

יש לציין, ששייך מחמד חלוזי מאש בסיסו עזב את עזה לרבת עמון לפני הכבוש הישראלי ואח מקומו כמ"ס חפס המזכיר הראשי שייך חסן פליפל, שגם הוא עזב את עזה לסעודיה. אחרי נסיעתו של זה נחמנה המזכיר השני הנ"ל בחור מ"מ הקאדי.

ב. ביה"ד השרעי בתאן-יונס

1	בראשו קומד הקאדי, שים מחמד מחמד שריף
2	בבית דין זה ישנם שני סקידים הם: מחמד ג'ודה חמיס, סקיד ראשי ושייך אחמד אל ג'וצייין.
3	נוסף לזה יש שמש אחד.

ג. ביה"ד השרעי לערעורים

- מורכב משלושה קאדים:
1	שייך ראמז מיממאר
2	שייך מחמד נאג'י שעבאן
3	שייך מחמד עוואד.

ישנו סקיד אחד שייך אחמד אל מצרי ושמש אחד.

2. סקירה על סגל הקאדים שברצועה עזה

א. שייך מחמד מסמאר

יליד שכם. בתקופת הסנדאט מילא תפקיד קאדי במקומות שונים בארץ. הוא עבד בתפקיד זה כ-7 שנים ביפו ולאחר מכן עבר לתברון. אחרי קום הסדינה עבר לעזה ונחמנה לתפקיד קאדי בתאן-יונס ואחרי שהורכב ביה"ד השרעי לערעורים נחמנה יו"ר בו.

נוסף על זה הוא נבחר חבר הסועצה שנקראה לאחר מכן

המועצה המוסלמית העליונה ואפשר להגיד שהוא היה האישיות החזקה ביותר במועצה זו אחרי ח"ר.

בתקופת המנדט היה ידוע כאחד מאנשי המופתי חג' אסין אל-חוסייני ובזמן שתחתו בעזה רכש את לבם של המצרים.

יש לו ילד בעזה ושלושה בנים במצרים, שניים מהם לומדים רפואה והשלישי לומד רוקחות.

לכל הדעות הוא שנוא על התושבים הקבועים ועל חלק גדול מהפליטים. הוא רואה את עצמו נציג הפליטים במוסדות הדתיים.

ב. שיד מחמד עוואד

לא ידוע הרבה עליו, איש פאלוג'ה חבר המועצה המוסלמית העליונה בעזה.

ג. מחמד נאג'י שעבאן

איש יפו, נתמנה ערב קום המדינה קאדי ביפו ולאחר מכן לעזה. מלבד חברותו בבית הדין לערעורים הוא סמלא הפקיד של המפקח על בחי-הדין השרעיים. ידוע עליו שהוא איש הגון ואהוב על הבריות.

ד. מחמד שאג' מחמד שריף

יליד מגדל גד. עבד הקופה ממושכת בבית הדין ביפו בזמן המנדט בתור מזכיר ראשי. בימים האחרונים שלה שלטון המנדטורי נתמנה קאדי ביפו. מכריו ביפו יודעים לספר עליו שהוא איש הגון ושקט ומעורר לא התערב בפוליטיקה.

מסדרי הנשואין

ברצועת עזה ישנם כ-40 מסדרי נשואין מהם 24 בעזה והיתר בהאן-יונס. כסופים לבתי הדין ומתמנים על ידי המועצה המוסלמית העליונה. לא מקבלים שכר.

3. המועצה המוסלמית העליונה

פרשת הרכבה של מועצה זו התחילה כשהשלטון המצרי הרכיב ועדה פיקוח עלנכסי הווקף כפי שנקבע בחקנות מיום 16.10.57 ובמשך הזמן הרחיבה ועדה זו את סמכויותיה עד כדי כך שבסוף נטלה לידיה את כל הסמכויות, שהיו למועצה המוסלמית העליונה המנדטורית. תחילה הורכבה ועדה זו מארבעה חברים בראשותו של סגן המושל ולאחר מכן נחוספו עוד שניים.

אופן הרכבה ושליטתה על כל אורח החיים הדתיים ברצועת עזה עורר התנגדות חזקה בקרב אנשי הדת המוסלמים ובמיוחד בקרב שכבת פקידים בחי-הדין והנהלת הווקף עד שבסוף נאלץ השלטון המצרי להעניק קושפנקת הוקיה לוועדה הקיימת ולהעניק לה את כל הסמכויות שהיו למועצה המנדטורית לפי החקנות מיום 20.1.1921 באופן רטרואקטיבי למן מנויים הראשון של הבריה.

א. תהליך האישור של המועצה

(1) בצור המושל מיום 10.6.54 נקבע הרכב המועצה המוסלמית העליונה לששה חברים בראשותו של המושל הכללי, שהוא ראשי למנות את סגנו להפקיד זה.

אלה חברי המועצה שהיו קרב הכבוש הישראלי:

(1) שיין ראמז סמאר	(4) חג' חסין אבו סחה
(2) שיין מחמד עוואד	(5) סיייד שפיק נג'ם
(3) חג' מוסה אל-צוראני	(6) סיייד חלמי אל-אגא

(2) יש לציין, שמלבד חברי ביה"ד לערעורים שמונו למועצה זו, יתר חבריה מונו לפי מפתח משפחה-מעמדי גרידה, כפי שיתברר להלן.

(1) חג' מוסה אל סוראני, סוחר ומנכבדי עזה
(2) חג' חסין אבו סחה, מהשבטים שבטביבת האן-יונס
(3) שפיק נג'ם, סוחר מנכבדי מג'דל
(4) סיייד חלמי אל אג'א, חקלאי מחאן-יונס

ב. הקדמה כללית אודות המועצה ובעיית חוקה בכלל

(1) אין להניח שהשלטון המצרי התכוון להחיות את המועצה המנדטורית למרות שהוא העניק לה אותן הסמכויות. אופן הרכבה של המועצה מתק השערה זו שהוא שונה תכלית שינוי מהרכב המועצה הקודם. נכון הוא שהשלטון המצרי הרכיב את המועצה בחוקה הסמכות הכללית שהוענקה לו מטעם ממשלת מצרים בתור ממשלה כובש.

(2) סמכויות המועצה כפי שנקבעה בתקנון 1921 הן מינוי פקידים השמות קדתי והחשגחה על חוקה ובעצם אלה הן הסמכויות החשובות ביותר.

ג. הנהלת חוקה בעזה

(1) השליטה על הנהלת חוקה היא בידי המועצה. ההנהלה המעשית נתונה בידי מספר מצומצם של פקידים.

(2) הקציב ההוצאות של הנהלת חוקה הסתכם בשנה האחרונה ב-12,000 ל"ם שרק 9,000 ל"ם מהם מחכמים על ידי הכנסות נכסי חוקה והיתר מקענקה מממשלה.

(3) הנהלת חוקה משלמה משכורות ל-118 אנשים לרבות מנהל ומורי ביה"ס אל-פלח שהיה במקום משרד החנוך.

ד. המוסד הדתי בעזה

(1) מוסד זה הוקם בעזה לפי הצו 380 מיום 4.9.55 ולפי מחכמה מכללת אל-אזהר בקהיר.

(2) שיין אל אזהר עצמו היה במקום על הלימודים והוא עצם מסנה את סגל המורים.

(3) בראש המוסד קומדה מועצה המנהלת המורכבת מחמשה חברים בראשם ראש קירית עזה, שני חברי ביה"ד השרעי לערעורים שהינם חברי המועצה המוסלמית העליונה, מנהל המוסד, ראש קירית האן-יונס וסגן קירית עזה.

(4) מוסד זה כרס רכש לו השפעה.

מוסדות דת באזור עזה

א. שמות המסגדים בעזה ובאליה, אלנזלה, בית לאחיה ובית-חנון

מס. סדר.	שם המסגד	ה מקום	מס. סדר.	שם המסגד	ה מקום
1.	אלעזרי אל כביר	עזה	22	אל מחכמה	ש"ע על שגי' עזה-עזה
2.	שוהדא פלשתיין	עזה	23	אלמגרב אל מואשי	" "
3.	אלסייד תאשם	שכ' אל דרג' עזה	24	אלגזאלי	" "
4.	אל שייך זכריה	"	25	אל הוואשי	" "
5.	אל שייך האלד	"	26	אל הוואשי-אלסיידה	" "
6.	אל מגרבי	"	27	אל דפרדרי	" "
7.	אלזאוויה אלחמדיה	"	28	אל רמאל	" "
8.	אלח'אני	"	29	אל סראיה	" "
9.	אל שייך פרג'	"	30	אלמוסטפה אלאיסלמי	" "
10.	אל שייך שקבאן	"	31	שאמי אל בחר	" "
11.	כאחר אל ולראיה	"	32	2 מסגדים במחנות הפליטים	" "
12.	אל שמעה	"	33	מסגד במחנה הפליטים ג' באליה	"
13.	אל קזירי	"	34	2 מסגדים בבית-לאחיה	"
14.	קשאק	"	35	מסגד עמר ג' באליה	"
15.	אלעג'סי אל קרים	"	36	מסגד בכפר נזלה	נזלה
16.	אל עג'סי אל ג'דיד	"	37	מסגד בית חנון	נזלה
17.	אל איבקי	שכ' אל-חומייה-עזה			בית חנון
18.	אלשררה	"			
19.	אלמרה אלחדיד	"			
20.	אבן סרוולן	"			
21.	אבן עוחסאן	שכ' אל שמאעיה-עזה			

ב. מוסדות דת באזור חן-יונים - רמיה

1. בית משפט דתי (מחכמה שרעיה)	ברחוב הראשי
2. המסגד העתיק	ברחוב הראשי ע"י העירייה
3. מסגד חן יונם	ברחוב אלמוחמה (ע"י בית ראש העירייה)
4. מסגד הסרכז	ע"י המסמרה טיגום
5. מסגד הפליטים	דרום דרך הים
6. מסגד הפליטים	צפון דרך הים

ג. בני מוהילה

1. מסגד בחוף הכפר

ד. עבסאן

1. מסגד בחוף הכפר

ה. מוסדות דת באזור דיר-אל-בלח

דיר אל בלח	-	בכפר	2 מסגדים
דיר אל בלח	-	מחנה הפליטים	1 "
בנוצירה	-	"	1 "
באל בוריג'	-	"	1 "
באל מוג'י	-	"	"

1. כנסיות בעזה

שמות הכנסיות בעזה:

1. כנסית אלרום אל אורטומודקסים בער אל זיתון
2. כנסית אלפרוטסטנטית בבית חולים אלמועסורני
3. כנסית דיר וול לאמין - בשכ' אלזיתון.

דרוג ורשום עובדים מקומיים

דרגה	סוג העובד	השכר החדשי
א	שופט; מפקח מס הכנסה; מנהל נכסים; רופא ראשי	220
ב		190
ג	מנהל בי"ס; מנהל חשבונות ראשי; מפקח מסמרה ראשי	140
ד	מורה; אחות מוסמכת; מפקח ראשי; סמלי מסמרה	100
ה	שומר; שומר מכס; לבלר, אחות מעשית	70
ו	פועלים פשוטים, שומרים, עובד נקיון	45

בדרגה א' יש להשאיר אפשרות של הסכם מיוחד שיאפשר תוספת במקרים יוצאים מן הכלל בגובה של 20 - 30 ל"י

דרגה ב' יש להשאיר בינתיים ריקה - היא תשמש לקידום מיוחד של אנשי דרגה ג' - כגון מפקח חנוך וכו'.

דרגה ג'-ו יש לאפשר תוספת לעובדים מצטיינים כפי שיוחלט ולא יותר מחצי דרגה בבת אחת, לדוגמא:

ג'	140 - 160
ד'	100 - 125
ה'	70 - 85
ו'	45 - 65

תוספת משמחה 2 ל"י לנפש חלוייה (נשים וילדים) מקסימום 10 ל"י לחודש

תוספת יוקר לא חשולם, השכר כולל.

כחוק. נכויים במקור. לפי פקודה מס ההכנסה המקומית. בתנאי שהנכויים יוכפלו פי 4 לפי העקר הרשמי.

שבוצ יקשה ע"י קצין המגננות חוך התיעצות עם העוזרים הראשיים - עפ"י הכללים הנהוגים בישראל.

הורו במחנות הפליטים

א. שבון: לכל משפחה עד 5 נפשות ניתן שבון של חדר אחד. משש נפשות עד שמונה שני חדרים, משמונה עד שלוש חדרים. נפשות 3 חדרים. לכל בית חדר וחצר לחוד. אין משלמים שכר דירה.

ב. כלכלה: לכל 15 יום מחלקת אונרא לכל נפש 5 ק"ג קמח, 100 גרם חמאה, 100 גרם אורז, 120 גרם סוכר, 120 גרם קטניות. הערה: אורז, בורגול ושעועית מתחלפים כדי פעם, נוסף לנ"ל היו מחלקים לכל חודש ליטר נפט לכל נפש, זה חמישה חודשים שלא חולקו נפט.

ג. בגדים: פעם בשנה מחלקים חתיכת לבוש לנפש (מעורפי הבגדים הנשלחים באמריקה) מיום שהוקמו המחנות ועד היום לא חולק אף פעם שום לבוש או חלק מלבוש ערבי מסוג זה, שהם רגילים ללבוש.

ד. נעלים: פעם בשנה חולקו זוג נעלים לכל נפש אשר רובם לא היו זוגות מהאימים.

ה. פיגוריות: חלקו 4 פיגוריות לחודש לכל נפש.

ו. סבון: בכל חודש חלקו חתיכת סבון - 120 גרם לכל נפש.

ז. שרותים: בכל מחנה קיימת סרפאה, אשר בה משרתים רופא ועוזרת. החולים מחרטאים לפי חור ע"י מספרים. כסו"כן קיים בית מרחץ.

ח. בניה: במשך השנה האחרונה לא היתח כל תוספת בניה. בנים שמתחנכים נכנסים לאחר מחירי חוריהם, מגישים בקשה לשכון ומקבלים רק כשהמחנה חדר.

ט. מותר: רמי הסוחר הנהוגים במחנה הם 30 עד 70 ל"ם.

י. עבודה: בשנים האחרונות עבדו בעיקר בבצורים ובסלילה כבישי במחנה בסיני אשר נעשתה ע"י קבלנים פרטיים. שכר העבודה היומי היה 8 גרוש. חלק קטן השכיר את עצמו לעבודה חסרת בשכר של 15 עד 20 ל"ם לשנה ואובל. חלק אחר עבד במחצבות שבכפר אל-נחל אשר סיפקו אבן לכבישים בסיני. חלק קטן עבד בחקלאות במקום בשכר של 10 גרוש ליום.

הפליטים מאמינים בתמיכת ארצות הברית שהפטרון היחידי למצבם
הוא חזרה לכפריהם ולאדמותיהם בישראל. במשך הזמן נעשתה ע"י
המצרים הסברה מתמדת שמטרת הייתה למשטש את הידיעות על
הנעשה בישראל בשטח ההתיישבות והשתדלו להתזיק אותם באשליה
מתמדת כי כפריהם עדיין פנויים והם יכולים לחזור אליהם.
מתוך כך ניתן להסיק כי כל הצעה בדבר ישובם ושיקומם במקומות
אחרים לא תתקבל על דעתם אלא אם ישוכנעו כי אדמותיהם יושבו
על ידי כפריים חדשים ואין כל אפשרות להתזיר אותם לשם.

סקר העשירות אזור עזה

א. העשירות המזרן

באזור נמצאים מספר בתי"ר המייצרים סבון, גזוז ומשקאות אחרים. מחקרים ותלבה, טונות קפה, בתי בר וכן בתי"ר לקוח. נסקרו רק כ-2/3 של המפעלים ולחלן פרט הסקר במה שנגע לכל מפעל ומפעל. בדרך כלל העשירה איננה מנותחת והרמה במה שנוגע לציוד ותנאים סנטיים היא מבינונית עד ירודה. לקומה זאת ההתמצאות בעבודה היא טובה איכות המוצרים היא סתבלת על הדעה והיא מוחאמת לדרישות ולעם האוכלוסיה המקומית.

1. בתי"ר לגזוז - שאושה ומדחג'ת

שטח: שטח המפעל כ-100 מ"ר

ציוד: 2 בריכות לשיטת בקבוקים
1 מכונה לנקוי בקבוקים עם סברשות - מנוע 1,6 כ"ס
1 מכונה שטיפה לבקבוקים מסחובבה (30 בקבוק) - מנוע 1 כ"ס
1 קרבוטור עם מנוע של 2 כ"ס
3 מכונות סגירה (1500-2000 בקבוק במשך 8 שעות ב"א)

המוקד: המפעל זה מסוגל לייצר בשיא העונה כ-5000 בקבוקים במשך 8 שעות. במות הסוכר לכל בקבוק גזוז של 200 ס"מ איננה כ-16 גר"מ. ז"א המפעל זקוק לכמות יומית של 80 ק"ג סוכר או כ-2,5-2 טון של לחורש. כמובן כמות זו היא נכונה במידה והמפעל יכול לשווק את כל הוצרתו ועובד כל יום 8 שעות במשך 26 יום בחורש.

הערות: המפעל מייצר בעצמו את הסיירות ע"י בשול על הסריסוס וחוסמת של המציות (במלאי המציות מחוצרת צרפת ואנגליה). המפעל משתמש בבקבוקים עם הססון "אופרה" שהוזמנו בבלגיה (המחיר לבקבוק 2 גרוש מצריים ~~המחיר~~).

העמוקה: בעונה הנועה מועסקים במקום כ-15-12 פועל, מספר הכולל את פועלי הנקיון ושומרים.

2. בתי"ר לגזוז - חג' חליף אל-עוז ושוח'
שטח : שטח המפעל כ-70 מ"ר (בנין ישן)

ציוד : 3 בריכות לנקוי בקבוקים עם צינור אחזה
1 מכונה סברשות (טרנסמיסיה מנוע 4 כ"ס)
1 בריכת סלוי לסירות (2-2) ל-4 בקבוקים
2 מכונות סגירה (רגל) כ-2000 בקבוק ב-8 שעות ב"א.
1 מכונה סלודרמפוס לבריכות הבקבוקים המלאים

הערות: גם במקרה זה המפעל מייצר בעצמו את הסיירות ועושה זאת באופן טרימיטיבי.

העמוקה: בעל המפעל טוען שהוא מעסיק בעונה כ-12 פועל, מספר שנראה לי כמובן במקצה. אמנם בהחשב עם העובדה ששני הפועלים הנו ירוד יתכן והוא מעסיק מספר כה גדול של פועלים (כולל נקיון, טעינה וכו').

3. בתי"ר לגזוז של אל - מנא

שטח : שטח המפעל כ-40 מ"ר. שטח מייצור הנו למעשה מרוצור לא ישר, אבל שטח מוגבל זה מנוצל רי יאה למטרות מייצור.

ציוד : 2 בריכות שטיפה

- 1 מכונה מברשות (טרנסמיסיה עם מנוע 3 כ"ס)
- 2 מכונה סגירה (רגל)
- 1 מכשיר למלוי סירות (נאגרה) ל-4 בקבוקים
- 1 קרבוטור
- 1 גזז מסר

הערה: התפוקה יכולה להתחשב בדומה למס. 2 לעיל

הערה: ב-12-10 פועל בשיא העונה (ראה הערות לעיל במס. 2)

4. בית"ר רביעי לגזוז לא/ נמצא במצב תקין ולפי הסברי בעלי המפעל הציור נמצא ארוז בארזים ויודיעו על התחלת היצור בעוד פועל.

5. בית בר - יודי ושות'

בית בר זה עובד הסדרה שכר או אחוזים של ש.נ.

שם : שם היצור כ-120 מס"ר ונוסף על כך מסמן עבור ^{השנה} ~~השנה~~

ציור : טחנת ריחיים

מכש (תוצרת גרמניה 1932 - מ. רי הרץ) - שולחן אחד היכול להגיע ללחץ 600 ק"ג/מס"ר עובדים בלחץ של 300 ק"ג/מס"ר המפרטור לא בשמש.

הערה : לפי בעלי המפעל תפוקה השמן היא כ-18%, תפוקה שהיא נמוכה במקצת.

הערה : בעונה מועסקים במפעל כ-15 פועלים, חלק מן הפועלים הם אלה המועסקים במפעל לגזוז (מס. 1) השייך לאותם הבעלים.

6. בית"ר למסחקים וחלבא - אבו אל-אחא ונג'ם

שם : כ-100 מס"ר

ציור במחלבה: דוד מאונך עם קבול של 40 ק"ג סוכר חנור בשול עם דוד קטור (כ-40 ק"ג סוכר) חסום עם פולר בשר היצור של חלבא ליום כ-600-700 ק"ג, במידה והחנור משמש לבשול סוכר עבור חלבא בלבד. בחנאי זה יכול המפעל לעבד כ-7-8 טון סוכר לחודש ולייצר כ-15 טון חלבא. למסרת ייצור זו ישנם עוד דודי בשול וערוב מנושה.

ב. יצור חלקום: דוד עם ערבול - קיבול כ-50 ק"ג כושר ייצור ליום כ-300 - 200 ק"ג ליום

ג. סוכריות : 1 מכונה פלסטיק אוטומטית

1	"	"	יד
1	"	"	דיוס
2	"	"	דודי רסג'ה
1	"	"	מכונה לאריזה מופי
1	"	"	מכונה למבלאות
1	"	"	מכונה למחית סוכר

כושר היצור: במידה ולא מייצר חלבא מסוגל המפעל לייצר כ-600-700 ק"ג סוכריות ליום (5 שעות עבודה).

החנאים הספטרניים במפעל הינם לקויים והציור הוא מיושן במקצת, אמנם התוצרה בכללה היא בעלת איכות מתקבלת על הדעת.

המפעל מייצר בעת: מסחקים קלים, חלקום, דרג'ה, שקרים, חלבא, טבליות טעם מנחה. את הסוכריות אורזים באגזים והחלבא בקופסאות שח.

כושר יצור כללי: במצבו הנוכחי אפשר להעריך את כושר היצור של המפעל ל-15 טון תוצרה לחודש, ז"א כעבור 10 טון סוכר בערך לחודש, באם מחשבים את תפוקת העבודה החדשה ל-25 יום. (מסחקים 6 טון, חלבא 9 טון, חלקום 1 טונה).

7. בית"ר למסתקים וחלבה - חליל דת"ר אל ראייה

א. שטח : כ-100 מ"ר

ציוד : דוד בשול כ-40 ק"ג
בשול חנור (מבעיר סולר)

ב. ציוד לחלבה : דוד מאונך - קבול 40 ק"ג סוכר
כוסר יצור ליום כ-400 ק"ג

ג. חלקום : 2 דודים , קבול כללי כ-100 - 80 ק"ג
כוסר יצור ליום כ-400 ק"ג

ד. סוכריות : מכונה דרופט (יד)
" פלסטיק (יד)
שולחנות עבודה
2 דורי דוג"ח
כוסר יצור ליום 300 - 200 ק"ג

המפעל מייצר חלבה, חלקום, טופי דרופטיגום.

אם המפעל ייצר 10 ימים בחודש חלבה החפוקה 6 טון
" " " 15 " סוכריות " 4,5
" " " 2 " חלקום
" 12,5 " סה"כ

לשם כך נהוצא כמות סוכר חדשית של - 7-8 טון.

8. מסבנה - מחמד אבו אל - ביר

שטח : 120 מ"ר

ציוד : דוד בשול על אש ישירה (מבעיר) ל-1200 ק"ג לכל בשול
קרור על הרצפה
חתוך ביד

חמרי גלם : שמן בפכים, שמן כותנה (בעיקר) שמן קוקוס.

חפוקה : 1200 ק"ג ב-48 שעות. מבצע ב-5 - 4 בשולים לחודש,
ז"א מסוגל לייצר כ-5 טון סבון לחודש.

מייצר החיכות סבון כביסה (6 החיכות לק"ג) מחיר החיכה
12 גרוש מצריים.

העסקה : 5 פועלים

9. מסבנה - פמיד אל גריס ואבו אל-ערץ

שטח : כ-70 מ"ר

ציוד : דוד בשול על אש ישירה (מבעיר על סולר) - 1 טון
קרור על רצפה
חתוך ביד

חפוקה : כ-6 - 5 טון סבון לחודש

חמרי גלם : כנ"ל

העסקה : 6 - 5 פועלים

10. מסבנה - רושדי שאוטה ושעבו ריים
מפעל זה הינה הספוחה בין כולם

- שטח : 300 מ"ר עם חדר ומחסן גדול
ציוד : דוד בשול (5 טון) עם חומר ישיר על סולר
קרור על הרצפה
חתוך ביד על שולחן
חפוקה : כ-15 טון סבון כביסה לחודש (כמה סוגי מבהתאם לחמרי
הגלם)
חמרי הגלם : כנ"ל ונוסף הוא משתמש גם בשמן זית ושמן מנפה.
העסקה : 6 - 8 פועלים

11. מסבנה - יעקב מאויל ואחיו

- שטח : 70 - 80 מ"ר
ציוד : דוד בשול של 2 טון עם חומר ישיר על סולר (לפי מצב
הדוד נראה שלא השתמשו בו זמן רב)
קרור על הרצפה
חתוך ביד
יצור סבון בלתי מבושל -

- שטח : 3 חדרים כ-70 מ"ר (חנאים סניטריים ירורים)
ציוד : דוד עם חומר (עצאם)
חביה עם ערבו (300 ק"ג)
קרור באגזים
חתוך ביד על שולחן
פימון עם פטיש או מכש
חמרי גלם : כנ"ל
חפוקה : מפעל זה למעשה מייצר סבון בלתי מבושל בעיקר, והחפוקה
במקרה זה כ- 7 - 6 טון לחודש.
העסקה : 3 - 4 פועלים

בדרך כלל הסבון הינו בעל איכות ירודה עם כמה נראה לעין
של אלקלי הפשי. לעומת זאת היבוש הנו מספיק ועובדה זו
מעלה את איכותו. לפי דברי היצרנים הבקוש לסבון המיוצר
על ידם ירד בזמן האחרון.

ב. סקר על תעשיית התחרם

(1) יש ברצועה 27 תעשיות חרם, מהם 26 בעזרת ו-2 בדיר אל בלח, הם מייצרים ג'רות גדולות וקטנות, קערות ועציצים בגדלים שונים, יכולת הייצור שלהם יכולה להגיע עד 40000 עציצים לחודש, באותו זמן יקשו גם ג'רות וכרים, כיון שאין אפשרות לייצר סוג אחר בלבד, התעשייה מעסיקה נוסף ל-40 בעלי מקצוע עוד כ-120 מועלים.

(2) בתחירים: עציצים				
12 x 12	6	סל	מצי	
10 x 10	6	"	"	
15 x 15	10	"	"	
20 x 20	30	"	"	
	50	"	"	ג'רות: גדולה
	25	"	"	קטנה
	15	"	"	כר
	10	"	"	קערות

אין תברל במחירים בין תוצרת שהורה לתוצרת חוסה.

ג. סקר תעשיית נפות התבואה

(1) בעלי מקצוע:
בכל הרצועה קיימים 5 בעלי מקצוע לתעשיית נפות לפחוי חיטה, שקורה, תבן, שושמה, הם מספקים את התבואה של כל הרצועה.

(2) תוצרת:
התוצרת שלהם נאמדת ל-20 נפות ליום.

(3) חמרי גלם:
את הנפות עושים מסבורה עץ גמישה ועוד גמלים או פרות. עוד תגמל הוא הסוב ביותר לתעשייה זו בגלל אורכו ובגלל חיותו נקי וגמיש יותר מקור אחר. לעוד הפרות יש חסרון שהוא נקרע בשעת העבודה, ואינו חזק כקור תגמל. יש ברצועה כמה מספקי של עורות, לעומת זאת אין מספיק עץ מתאים למסבורה הנפוחה. העץ המבוקש הוא עץ קוריה, תוח ועץ בוק שהיו מביאים במצרים וסרסעק.

(4) הצרה:
כמות גדולה של עץ מתאים למסבורה תוזמנה לפי תכנונו ונמצאת בידו פוחרי אל-עריש.

(5) מחירים:
מחיר הנפה הוא 10 ל"י בערך. מחיר קור תגמל היה 5 ל"י, סכל קור היו עושים כ-14 נפות, מהם 5 קטנות ו-9 גדולות.

ד. סקר על תעשיית האריגים
תעשיית האריגים סמוכה בקצה, תן-יונה, רשיה ודיר אל בלח בעזרת תעשיות קטנות ס-5 עד 20 נול בכל אחת. בקצה 394 בעלי תעשייה בתן-יונה 70, ברשיה 1, בדיר אל בלח 4, ס"כ 468 בעלי תעשייה.

(1) ארגון:
בעלי התעשייה מאורגנים בארגון בעלי תעשייה חברים הנבחרים את:
חליל אברהים סלח - יו"ר
ג'עפר חילחל - מזכיר
מוחמד אל רקר זנוב - מזכיר
חליל דרוויש שקילה - חבר
עסיא סופונה קבש - "
אחמד סופיק אל חבוב - "
עבד אל זבר אל זנג - "
חבר חסן אל קלול - "
סופאק דרוויש קבש - תן יונה
מוחמד דרוויש קבשה - סקיר
סעיד מוחמד אל בקול - "

ב. סקר על תעשיית התרם

(1) יש ברצועה 27 תעשיות תרם, מהם 26 בעזה ו-2 בדיר אל בלח, הם מייצרים ג'רוה גדולות וקטנות, קערות ועציצים בגדלים שונים. יכולת הייצור שלהם יכולה להגיע עד 40000 עציצים לחודש, באותו זמן יעשו גם ג'רוה וכדים, כיוון שאין אפשרות לייצר סוג אחר בלבד. התעשייה מעסיקה נוסף ל-40 בעלי מקצוע עוד כ-120 מועלים.

(2) מחירים: עציצים	12	12	6	סיל	מצרי
"	10	10	6	"	"
"	15	15	10	"	"
"	20	20	30	"	"
"			50	"	"
ג'רוה: גדולה			25	"	"
קטנה			15	"	"
כד			10	"	"
קערות			120-	"	"

אין הברל במחירים בין תוצרת שהורה לתוצרת תומה.

ג. סקר תעשיית נפות התבואה

(1) בעלי מקצוע: בכל הרצועה קיימים 5 בעלי מקצוע לתעשיית נפות לפפוי היטה, שעורה, תבן, שופשופ, הם מספקים את החצרות של כל הרצועה.

(2) תוצרת: התוצרת שלהם נאמדה ל-20 נפות ליום.

(3) המרי גלם: את הנפות עושים מסגרות עץ גמישה ועוד גמלים או פרות. עוד הגמל הוא הטוב ביותר לתעשייה זו בגלל אורכו ובגלל היותו נקי וגמיש יותר מעור אחר. לעור הפרות יש חסרון שהוא נקרע בשעת העבודה, ואינו חזק כעור הגמל. יש ברצועה כמות מספקת של עורות, לעומת זאת אין מספיק עץ מתאים למסגרות הנפות. העץ הסבוקש הוא עץ קרינה, הוא ועץ בוק שהיו מביאים ממצרים ומסעק.

(4) הערך: כמות גדולה של עץ מתאים למסגרות הוזמנה לפי הנכנסו ונמצאת בידו פותרי אל-עריש.

(5) מחירים: מחיר הנפה הוא 10,- ל"י בערך. מחיר עוד הגמל היה 3,- ל"י, מכל עוד היו עושים כ-14 נפות, מהם 8 קטנות ו-6 גדולות.

ד. סקר על תעשיית האריגים
תעשיית האריגים סמוכה בעזה, חן-יונס, רפיח ודיר אל בלח בצורת תעשיות קטנות מ-5 עד 20 נול בכל אחת. בעזה 394 בעלי תעשייה בחן-יונס 70, ברפיח 1, בדיר אל בלח 4, ס"כ 469 בעלי תעשייה.

(1) ארגון: בעלי התעשייה מאורגנים בארגון בעלי תעשיית חבריה הנבחרים:

- חליל אברהים סלח - יו"ר
- ג'עפר סילחל - מזכיר
- מוחמד אל דקר זנוב - גזבר
- חליל דרוזים שקילה - חבר
- עמיה מוסטפה עבש - "
- אחמד מוסיק אל חסב - "
- עבד אל גבר אל זנף - "
- חסד חסן אל עלול - "
- מופאק דרוויש עבס - חן יונס
- מוחמד דרוויש עטבה - מקיר
- סעיד מוחמד אל בקול - "

(2) סוגי ייצור:

בר מיוחד כהול לשמלות פלחיות
 " לחלוקים קבריים מזרחיים
 " לפיוסות
 " למזרונים
 " לשמלות וסנורים (סקוטי)
 " לסדינים לבנים
 " עבה לאובדולים
 " חקי
 " פשתן למדי עבודה
 " כפיות
 " בר ערבי
 " בד לבן לצעיפים
 " שמיני רצפה

הכמות הכללית של הייצור יכולה להגיע ל-1500 מ' ו-3000 פועל ליום.

התעשיות הגדולות הם:

- (1) חב' סור עזה
- (2) חליל סלחה
- (3) חל חליל אשור
- (4) עמיה עבס
- (5) אחמד חטיב
- (6) אחמד עלול
- (7) חסן ניטר
- (8) עבר אנבר זנט

הוב בעלי התעשייה והפועלים הם פליטים ממגדל - אשקלון

(3) ש ב ר :

הפועלים עובדים בקבלנות וחקבלים שכר של מ-20 עד 30 מיל לכל מטר אריג. פועלים טובים ארגו מ-15 עד 20 מ' ליום.

(4) חמרי גלם:

חמר הגלם הובא לרצועה ע"י סוחרים מיוחדים ממצרים, מאנגליה וסאטליה. התעשיינים לא שלמו מכס עבור חמרי הגלם (חוששים).

(5) מצבועות:

במקום קיימות 15 מצבועות אחת מהן גדולה. צבעים מספק להם חב' ממצרים. אין במקום מכונות הצפפה, לכן רוב הייצור היה חלק או בפסים.

(6) מחירים:

חומים	12/1	קנו במחיר	170	גר"מ	(1/2 4 ק"ג)
"	14/1	"	177	"	"
"	16/1	"	184	"	"
"	20/1	"	190	"	"
"	24/2	"	235	"	"
"	30/2	"	265	"	"

מחיר הסכירה של הבדים היה:

בר חלק לשמלות פלחיות	110	גר"מ	(1/2 6 מ')
" לפיוסות	7	"	מטר
" לבן לצעיפים	71	/2	"
" ערבי	9	"	"
" למזרונים	33-20	"	"
" לחלוקי גברים	7-8	"	"
" סקוטי	6-7	"	"
" לבן לסדינים	10	"	"
" לאובדולים	7	"	"
" חקי	12-15	"	"
" לבגדי עבודה	9-15	"	"
" שמייתים מסמר	50	"	ק"ג
" כפיות	10-15	"	"

110 x 110

7) רוחים:

הרוחיים הנחונים לבעלי התעשיה היו מ-10% - 8%. הסוחרים התחרו ביניהם והוזילו את מחירי הסחורה ע"י כך שחסכו מרווח הסחורה ורימו בכך את הקונה.

8) שונות:

בזמן האחרון לפני כניסת צה"ל הזמינה אונרוא הזמנה גדולה של מוצרי אריג אשר לפי חשבונה הייתה מעסיקה את כל בעלי התעשיה למשך כמה אחרשים. הזמנה זו לא יצאה לפועל עד כה ומבקשים מאתנו להחזיר על מנת להוציאה לפועל.

ה. תעשיית שטיחים

(1) בעיר עזה 5 מפעלים לאריגת שטיחים. רובם מרוכזים ברובע המזרחי של העיר, כלומר מזרחת מכביש עזה - רפיח.

(2) התעשיה בעלת מסורת והיתה ידועה עוד בימי השלטון המנדטורי באיכותה הטובה.

(3) ענף זה מעסיק כ-75 עובדים

(4) האריגה היא ע"י נולי יד

(5) חומר הגלם הוא צמר גמלי ב וכבשים שמסופק ע"י הברואים.

(6) תוצרת ענף זה יצואה בעבר למצרים ולאצות ערב.

ו. תעשיית אחרות

(1) בין התעשיות האחרות יש לציין 4 בתי חרושת לסיגריות ו-6 מפעלים לחמרי בנין.

שוק מצרכים מאזור עזה בתקופת הממשל הישראלי

- א. בשטח זה פעלו 3 מוכנים: (1) חברה המשביר המרכזי
(2) חברה נאמנות - פלור"ג
(3) קבוצת המאספים החקלאיים

ב. מצרכים שהוצאו מהאזור
(1) תקלחות:

תמרים	טון	41,324
גויבות	"	1,094
בצל	"	3,337
כוסבא	"	77,500
גרעיני אבטיח	"	23,540
קקיון בערך	"	14,000
דגים ים	"	6,605
600 חבילות קני מוכר		

- (2) מכולות: 4,170 טון גלוקוז
" 12,040 שקדים (בערך)
" 23,837 מוכר גביש
" 3,000 צמוקים (בערך)
" 960 קרמדין
" 8,000 תאנים סיובשים (בערך)
240 פחים סמנה הולנדית דנית
37500 יחידות שקים ויקים.

- (3) בשטח סחורות: 1300 מ"מ שמיחים
ק"ג פסולה 1000
יחידות חרס 9000

נתונים על סגול אגרו"א בפליטים
(הספרים נכונים עד 31.9.56)

סגול	מספר אנשים	א. מספר הפליטים
211,594	211,594	מספר הפליטים הרשומים למנוח עד 31.3.56
	5,452	מספר התינוקות אשר אינם מקבלים מנוח ואשר לא הגיעו לגיל שנה עד 31.3.56
	217,046	סה"כ פליטים עד 31.3.56

ב. סיון הפליטים לפי גיל וסין

סה"כ	נקבה	זכר	הגיל
5452	2744	2708	מאפס עד 1
96873	45102	51771	" " 15
114721	59808	54913	15 ומעלה
217048	107654	109392	

הערות:-
מספרים אלה לקוחות מתעודות לידה המוגשות מהפליטים.

ג. חלוקת הפליטים לפי אזורי הקצבה מנוח

הינוקות בלי מנוח פחות מגיל שנה	מספר אנשים	משפחות	מרכז החלוקה
667	26580	5154	דיר אל-בלח
632	22620	4521	ג' בליה
371	17579	2967	חן-יונס ברוים
729	27655	5222	" " פלחים
767	29309	5633	נומיראח
983	34672	6647	רפיה
739	27935	5421	אל רימל
544	25444	5158	אל זיחון
5452	211594	40693	

הערות:-

מספר התינוקות אשר אינם מקבלים מנוח (פחות משנה) אינו נספח לספר המיוחד בכל מרכז החלוקה.

ד. חלוקת המליטות לפי סגורים

<u>מס' אנשים</u>	<u>מס' משפחות</u>	<u>מחנה</u>
20648	3981	ג' בליה
17040	3067	החוף
11554	2206	אל בריג'
14175	2654	אל נוסיראח
7871	1557	אל סגאזי
5834	1109	דיר אל בלח
18816	3357	חן יונס
32695	5922	רפיח
<u>128633</u>	<u>23852</u>	

ה. מעולות הרבות וחנוך

<u>מס' כ</u>	<u>תיכונים</u>	<u>עממי</u>	
27568	4728	22840	מספר המליטות בבתי ספר של סוכנות המעד
12899	570	12329	מספר המליטות בבתי ספר של סוכנות המעד
872	1637	146	מספר המליטות בבתי ספר ממלתיים
53	9	44	מספר המליטות בבתי ספר ממלתיים
643	-	643	מספר המליטות בבתי ספר פרטיים
<u>1021</u>	<u>-</u>	<u>1021</u>	מספר המליטות בבתי ספר פרטיים
43966	6944	37022	

39	מספר המנהלים בבתי ספר של הסוכנות:
25	" המנהלות " " " "
616	" המורים " " " "
<u>322</u>	" הסוהרות " " " "
1002	

18	מספר מפקחי החנוך היסודיים
18	" אזורי התרבות "
18	" מאמני התעסוקה באזורי התרבות היסודיים "
18	" המתלקות התעשייתיות באזורי התרבות היסודיים "
77	" המורים מתלקת עבודה יד "
31	" יחידות לאימון עבודה יד בבתי ספר תיכוניים "
65	" בתי ספר של הסוכנות "
29993	" תלמידים "
13973	" תלמידות "
1530	" החברים באזורי התרבות היסודיים "

ו. מוסדות הבראות הכללית

		מספר המרפאות			
	9	"	מרכזי הטפול	בילד	
(80 מטות)	8	"	המטות בבית החולים	לשחפת	
	250	"	"	"	אסתרלינג
	85	"	"	"	הממשלתי
	290	"	"	"	

		מספר מיכלי מים			
	10	"	תחנות לחלוקת מים		
	184	"	בתי שימוש		
	3786	"	(חפירות עמוקות)		
	247	"	רגילים		
	13	"	מקלחות		
	9	"			

ז. ההקצבות היסודיות למליטים לשנת 56/57

המאות	יתירות	המצרך
39434	סון	קמח
3898	"	קטניות
2352	"	סוכר
1963	"	אורז
1469	"	זיתים
770	"	חמרים
585	"	סבון
1422629	ליטר	נפט
144279	שמיכה	שמיכות

ח. מס' השירותים הסוציאליים

8	1. מרכזי השירותים הסוציאליים
9	2. הדרי קריאה
2	3. גן-ילדים
7	4. מרכזי החפירות (615 בנות)
2	5. " " (60 בנות)
1	6. " העשיה אריגים (23 בנות)
1	7. קולנע נייד במחנות

ט. סגל העובדים של אונרו"א

13	עובדים זרים
2763	" פלשתינאיים
209	" על השבון

.....¹⁰ נספח מס'

ס ע ד

לוח חלוקת מצרכים

5.12.56 - 23.11.56

א. קטח - חלוקת ראשונה

הכמות	מס. נפשות
269.276	38.466
23.450	3.350
110.453	15.790
14.070	2.010
417.249	59.616
=====	=====

המקום
עזה
דיר-אל-בלח
חן-יונס
רפיח

22.1.57 - 3.1.57

ב. קטח - חלוקת שניה

הכמות	מס. נפשות
270.690	38.670
24.990	3.570
127.505	18.215
32.921	4.705
456.106	65.158
=====	=====

המקום
עזה
דיר-אל-בלח
חן-יונס
רפיח

6.3.57 - 25.2.57

ג. קטח - חלוקת שלישית

הכמות	מס. נפשות
29.750 חלוקת לפקידים מפגמרים	4.250
226.793	32.399
91.105	13.015
36.280	5.180
383.908	54.844
=====	=====

המקום
עזה
"
חן-יונס
רפיח

26.12.56 - 6.12.56

ד. סוכר - חלוקה ראשונה
=====

הכנסות	מס. הנפשות
38.340	38.340
3.273	3.273
15.641	15.641
2.143	2.143
59.397	59.397
=====	=====

המקום
עזה
דיר-אל-בלח
חן-יונס
רפיח

14.2.57 - 29.1.57

ה. סוכר - חלוקה שנייה
=====

הכנסות	מס. הנפשות
43.148	43.148
3.519	3.519
20.842	20.842
5.450	5.450
72.595	72.595
=====	=====

המקום
עזה
דיר-אל-בלח
חן-יונס
רפיח

14.2.57 - 29.1.57

ו. חלוקה ק"ר (אורז)
=====

הכנסות	מס. הנפשות
19277.100	42.838
9383.400	20.852
1583.550	3.519
2331.-	5.180
ק"ר 32575.050	72.389
=====	=====

המקום
עזה
חן-יונס
דיר-אל-בלח
רפיח

ז. חלוקת ק"ר (גבינה)

הכמות	מס. הנפשות	המקום
19480.820	42.815	עזה
9487.660	20.852	חן-יונס
1601.140	3.519	דיר-אל-בלח
2331.-	5.180	רפיח
ק"ג 32900.620	72.366	
=====	=====	

ח. חלוקת ק"ר (אבקת חלב)

ינואר

הכמות	מספר נפשות	המקום
9489	93.35	עזה
3206	30.84	ג' בליה
51.57	56	בורג
44	43	נומי האת
54	85	מג' האזי
11.47	1123	דיר-אל-בלאח
3777	6820	חן-יונס
1160.5	1123	רפיח
ק"ג 18929.25	21709	
=====	=====	

פברואר

		המקום
980	1020	רפיח
8841	9183	עזה
3433	3413	ג' בליה
60.75	63	בורג
79	85	נומי האת
108	73	מג' האזי
1165	1226	דיר-אל-בלאח
6754	6787	חן-יונס
ק"ג 21420.75	21850	
=====	=====	

טבלה מסכמת של החלוקה

מ-23 נוב' 56' עד 5 סרץ 1957
=====

ק"ג	1,257.263	קמח
"	132.356	סוכר
"	32,575.050	אורז (עקר)
"	32,900.620	גבינה (עקר)
"	40.350	חלב (עקר)

ה. הערכות עצמאיים:

גמרו כמעט את כל ההערכות עד שנת השומה 1955/56 ומשנת השומה 1956/57 העריכו 104 תיקים מהם 24 בלתי חייבים.

(2) ההערכות של שנת 1954/55 הסתכמו בסך - 15,000 לירה בקרוב באופן סופי מהם כבר נגבה קרוב ל- 13,000 לירה.

(3) ההערכות הפרדסנים מהווים קרוב ל- 85% מס"כ ההערכות. ההערכה הגדולה ביותר היא לפרדסן אשר הוערכה הכנסתו נטו לשנת 1954/55 בסך - 3180 לירה ומס בסך - 1055 לירה.

(4) מסוצע המס לתיק עצמאי הוא בערך - 36 לירה.

(5) נגד רוב ההערכות מגישים השגות. בשנה יש להם 10 משפטים בערך.

ו. הגביות

(1) במשך שנת השומה 1956/57 גבו - 16,350 לירה מהם - 1264 לירה נכויים ומשכירים.

(2) רוב הגביות של עצמאיים היו מהשנים 1954/55 ומשנת השומה 1955/56. בחדשים אפריל - אוקטובר 1956 גבו - 6467 לירה. רק 20% מהגביות נגבים ע"י המחלקה להוצ"ל.

ז. נשומים עצמאיים:

(1) עיקר הנשומים הם בעלי הפרטים אשר מספרם הוא 70-80 נשים. שטח הפרטים הוא 6500 דונם אשר כמעט כל התוצרת נשלחת לחוץ. היצוא השנתי מפרי הדיר הוא קרוב ל- 400 אלף חיבות.

(2) שאר הנשומים הם בעלי חנויות מכולת וסוחרים בדים אשר הם על פי רוב יבואנים של אותן הסחורות אשר מוכרים בקמעונות ומעט בב בסיטונאות.

(3) המקצוע של איגת מרבדים אשר הנו רחב מאד אינו מכנים הכנסות טובות לדבר פקיד השומה. לכן אין ביניהם הרבה חייבים ואף לא תיקים.

(4) כמו כן הוא הסצב בחקלאות אשר רובה בהשקאה ואין בין החקלאים יותר מ- 10 חייבים. מתירי הירקות ירודים ביותר.

(5) אין אף בעל מלאכה חייב במס.

(6) ישנם בעיר שלושה בחי חרושה לפיגוריות בבעלות פרטית. אין לפקיד השומה שום מושג על היקף תוצרתם היות ואין הם משלמים מס על התוצרת (מסתפקים במס על מספר הדונמים אשר נזרעים מבק).

(7) צויין כי 85% מהגביות באה מהפרדסנים, ויש לשער שהם מצאו את כל האפשרויות לפתיחת התיקים לחייבים (הם נוהגים לפתוח תיק רק לחייב, וסוגרים את התיק כאשר במשך שנתיים - שלוש שנים נעשה לבלתי חייב).

(8) בעלי המקצועות החופשיים ישנם 3 חייבים: שני עורכי דין ורופא אחד.

(9) אין מספר התיקים מחקבל על הרעה ולא נעשה שום מאמץ שטחי להחייב את הרשת אלא חכה פקיד השומה לאינפורמציה או הלשנה כדי לפתוח תיק.

ה. חברות:

ישנם חמש חברות:-

- (1) בנק ברקליס
- (2) בנק האומה בעזה
- (3) בנק האומה בתאן-יונס
- (4) חברת האוטובוסים

כל הארבעה אינם חייבים במס והצהירו על הפסדים.

(5) הבנק הערבי. שלם בשנת השומה 1955/56 - 1605 לירה מס. מקיד השומה היה הסיר מקבל את מאזניהם אחרי התאמתם לצרכי התקודת.

ט. שכירים ומעבידים:

(1) רוב הנכונים משכירים באים מפקידי הממשלה ורק 10% באים מבנק ברקליס והבנק הערבי. שאר המעבידים אינם מעבידים נכונים ואף אין להם חיקים.

(2) מפקידי הממשלה המצריים אשר לפני שנת 1955/56 קבלו את משכורתיהם מהממשלה המצרית לא היו מוכים מס בעזה. אבל החל משנת 1955/56 כאשר התחילו לקבל את המשכורת מהממשל בעזה התחילו לנכות מהם מס.

י. מקורות האינפורמציה:

המקורות היחידים שקבלו מהם אינפורמציה על הכנסות הנשומים הם:-
(1) המכס.

א) קבלו את רשימות היבוא לפי רוח הכנסות היבואנים לפי 8% רווח ברוטו מהיבוא, ואף זאת למרות שהם מוכרים בקמעונאות ובשאלתי למחז אמר זה אחוז הרווח שנקבע להם ע"י השלטונות.

ב) מרשימות היצוא של ההדרים קבעו את ההכנסה הברוטו של הפרנסנים והורידו להם 25 לירה הוצאות לדונם.

(2) ממשרד ההוצאה לפועל, קבלו את רשימת מגדלי הטבק אשר רובם היו בלתי חייבים.

2. טפים אחרים

א. משרד אגף הגבייה ומסי הרכוש בנסה עזה טפל בגביית:

- (1) מס רכוש קירוני
- (2) מס רכוש חקלאי
- (3) גביית חלואות ממשלחיות (מנדטוריות)
- (4) מס זריעה מבק
- (5) מס ג'יפטליק
- (6) גביית מסים לפי פקודת המסים (גבייה).

1. מס רכוש קירוני

קיימים שני אזורים קירונים ברצועה:
(א) האזור הקירוני של תן-יונס עם הערכה שנתי של 1439 לא"י
(ב) האזור הקירוני של עזה המחלק ל-7 אזורי משנה:

(1) א-חומה עם	ההערכה	השנתית של:	1014	"
(2) א-דרג	"	"	2236	"
(3) ג'רידה	"	"	652	"
(4) מורקמן	"	"	905	"
(5) גרביאי	"	"	4634	"
(6) א-זייחון	"	"	2671	"
			13851	לא"י

סה"כ

2. מס רכוש הקלאי

(א) נפת עזה ספלה בגביות מס רכוש הקלאי של 36 כפרים ושבתים הסתלקים לשני אזורים, אזור באר-שבע עם 19 כפרים ואזור סמרי עם 16 כפרים ושבתים.

(ב) סכום התערכה השנתית של הכפרים הנ"ל היא כדלקמן:

איזור באר-שבע		איזור סמרי	
(1) 1 בליה	338,-	(1) סמרי	321 ל"
(2) בית להיה	359,-	(2) נמירה	" 122
(3) מורגסן	263	(3) אבו דהר	" 68
(4) אכזעה	128	(4) אבו מיון	" 152
(5) דרג	974	(5) אל עמור	" 164
(6) בית חנון	1293	(6) נג'סח אל סופי	" 192
(7) נזלה	175	(7) גולי אבו חגלה	" 8
(8) תן-יונס	1420	(8) אבו א-דולי	" 18
(9) רפיה	737	(9) נבאט אבו ג'חמי	" 24
(10) עבסאן	485	(10) אבו שלהוב	" 3
(11) בניסלה	262	(11) אבו אל חסיין	" 46
(12) אבו סידן	446	(12) גולי א-זרעי	" 42
(13) סמרי	174	(13) אל מלכח	" 14
(14) דיר אל בלך	765	(14) אל אקסר	" 16
(15) ג'דידה	214	(15) צולי אבו סיטי	" 16
(16) זייחון	1890	(16) ג'רמין אבו גליון	" 7
(17) חוסה	1515	(17)	
(18) נמירה	122		
(19) דיסרה	110		
סה"כ	11469		1212

(ג) סכומי התערכה של הכפרים כוללים סכומים נמו לגבייה לאחר הפחתת השחרורים וסכומי התערכות של אדמות הנמצאות מחוץ לגבולות הרצועה ואשר בזמן הסנדס היו שייכות באופן אדמיניסטרטיבי לנפת עזה.

3. גביית חלואות מסלחית (מנדטוריות)

קיים רשום החובות של החלואות הנ"ל אשר נחנן לחקלאים ולפרדסנים בחקומה שונות וסכום החובות מגיע ל-5000 לא"י בערך, אולם לא ספלו בגביית החובות הנ"ל אלא בעת פעולה בסמרי האחוזה בלבד. השנה נגבה סכום של 500 לא"י בערך.

4. מס על אדמות שחולות מבק

(א) מתברר כי משרד זה ספל בגביות מס על אדמות זרועות מבק. גובה המס היה לי על דונם מסוג נמוך ושתי לירות לדונם מבק הנקרא שמי וטומבק. החשלוס המינימלי היה 250 מיל לסוג הראשון ו-500 מיל לסוג השני.

(ב) בהתאם להוראות הקיימות, קביעת השטחים היחה צריכה לאעשות בהתאם לתצטרות שעל החקלאים היה לתגיש, אולם מתברר כי 90% משוחלי המבק השתמטו מתגשת התצטרות ואז הוחלט לקבוע ועדות אשר תסיירנה בכפרים ותקבענה את השטחים הזרועים מבק. הועדה היחה צריכה להיות מורכבת מ-3 חסבס ובא-כה משרדנו, אולם גם זה לא יצא לפועל, מאחר והסבס לא שלה בא-כחו לועדה הנ"ל ולבסוף הוחלט כי סקיר חובייה בעת בקורו בכפרים ירשום גם את שחמי המבק, כך שקביעת השטחים ותנהלת החשבונות במשרדנו לא היו מוסדרים. ספרים למס זה לא נוהלו, אלא הוכנו רשימות מיוחדות בהן ציינו ספמרי הקבלות בהתאם לרשימות חובייה של חובייה.

(ג) התערכה לשנה הכספיים 1954/55 למי חרשימות היחה 2814 לא"י.

הפגורים משנים קודמות - 3788 לא"י. גביות שנת הכספים
1954/55 - 2370 לא"י.

(ד) לשנים 1955/56 ו-1956/57 לא נהלו כל רשימות ונגבו סכומים
קטנים. בשנת 1955/56 לא נגבו בגלל הצורה ובשנה זו בגלל
גשמים רבים אשר קלקלו את היבול.

5. מס שכירות אדמות השולטן "ג'יפטליק".

(א) מס זה היה נגבה מהחקלאים המעבדים אדמות הרשומות שדין בשם
השולטן והשליכים לממשלה והנקרא "ג'יפטליק". רב האדמות הנ"ל
נמצאות בכפר רפית והסוג החקלאי של האדמות הוא 13 ו-16. המס
נגבה בהתאם למסעף 37 של פקודת מס הרכוש החקלאי המאפשר
גביית המס הנ"ל והנקרא מס רכוש חקלאי מגביל.
(.)

(ב) ההערכה השנתית של מס זה היא 171 לא"י. פגורים משנים קודמות
34 לא"י גביות משנת 1956/57 - 128 לא"י.

6. גביות ע"י הוצאה לפועל

(א) כאן בסך במשרדי הגבייה השונים שלנו הועברו סכומים לגביית
מסרובי מס-הכנסה, מס רשום קרקעות ומסי רכוש. השתמשו אמנם
במספרים השונים של פקודת הגבייה (מסים) כלומר, נשלחו התראות,
נרשמו החפצים המעוקלים, אולם אף פעם לא הוצאו למכירה פומבית
ולא נמכרו כל חפצים מעוקלים ב-8 השנים האחרונות. הסיבה כפי
שנמסרה לי הייתה, כי ברגע האחרון היו מזמינים את הסרבן למשרד
ובהתערבות קצין המחוז הפיננסי או גורמים אחרים היו מחלקים,
מפחיתים או מבטלים את הסכום, אשר הועבר קודם לכן לגבייה.

(ב) מס על בעלי חיים אשר נגבה בזמן המנדט - בוטל.

מתי תוליד	שם בית החולים	מימול ב:	מימול	צוות עובדים	תעריף
1. תל אל זיהור:	בית חולים עירוני מסלתי למקרים כירורגיים, מחלות סניטריות	70	32 (כלל רופאים)	לביית חולים קטורה מסלתי חוץ	
2. ד"ר אל שימא	בי"ח מסלתי - מחלות סניטריות, מחלות עור ומין. מחלקת ילדים	96	42 (כלל רופאים)	לביית חולים קטורה מסלתי חוץ	
3. מחלות מדבקות	בי"ח מסלתי -	90 בקיץ 40 בחורף	26 (כלל רופאים)		
4. מחלות עניים	כל מחלות עניים + מחלקת ילדות (הועברה לבי"ח תל אל זיהור)	40	28 (כלל רופאים)	בי"ח שומק סאז כיבוש עזה. מבנה בלתי שימושי חלק הצמוד בעלם. הצוות הועבר לבי"ח תל אל זיהור	
5. אל בורייז'	מחלת שחפת	250	57	השתתפות "אורנו" ב-60% מתקציב בי"ח	
6. הבבסיסטי	בי"ח כללי	92		בי"ח שיין לכנסיה האנגליה קטור לבי"ח גם מסלתי חוץ	
מסלתי חוץ	עזה 2 תחנות ב' באליה 1 דיר אל בלה 1 חן יוניס 1 רמיה 1			ביצוע החיסונים השוטפים רישום מספרי הלידות והפטירות	
בתי מרקחת	עזה 4 דיר אל בלה 1 חן יוניס 1 רמיה 1			מב מלאי איגו משביע רצון	

ארכיוסית אזור עזה

להלן מספרים על האוכלוסיה של הישובים ברצועת עזה לפי ספרי הסטטיסטיקה של
משרדי הממשלה הטנדטורית והמזרית בעזה:

מקום	1.4.1945	מקומיים	1954 פליטים במחנות	פליטים מחוץ למחנות	מקומיים	1955 פליטים במחנות	פליטים מחוץ למחנות	סוף יולי 1956 מקומיים	פליטים במחנות	פליטים מחוץ למחנות
עזה	34,170	48,841	37,698	50,022	46,335	50,922	17,764	47,169		
מחנה ח'ים בעזה	3,500	4,684	16,892	4,810	16,976					
ג' באליה										
מחנה ג' באליה			19,782		20,670					
אלנזלה	1,530	1,698		1,752						
בית להיה	1,700	2,298		2,375						
בית חבון	1,680	2,954		2,954						
דיר אל בלח	2,560	3,447	5,663	3,538	5,854	3,602		5,885		
מחנה אל בריג'			10,931		11,675			11,257		
מחנה אל גבירת			13,503		13,996			14,780		
מחנה אל מנאז'			7,684		7,880			7,978		
הן יוניס	11,220	15,275	16,907	10,879	15,660	15,948		26,758		
מחנה הן יוניס					18,806			18,869		
בני סהילה	3,220	4,294		4,377						
עבאסאן	2,230	3,164		3,254						
אכזע	990	1,289		1,422						
רפיח	2,220	3,031	31,371	3,125						
מחנה רפיח					32,342			33,685		
מקומות אחרים	1,000	6,923		12,140	12,423	12,359		12,647		
ברואי האזור ואחרים		12,240								
	65,820	120,136	116,070	53,940	104,429	122,345	99,897	104,523	125,094	95,566

המינהל האזרחי בציה חבנה

